

Část obce:	Minice
Obec:	Velemyšles
Název:	kostel sv. Martina
Okres:	Louny
Kraj:	Ústecký
Parcelní číslo:	47
Kat. území:	Minice
Číslo ÚSKP	43321/5-1459

Anotace

Minice leží 7 km severoseverovýchodně od Žatce. Kostel se nachází při hraně svahu klesajícího k Chomutovce po severozápadní straně pravobřežní části Minic.

Kostel má mírně obdélnou plochostropou loď, ke které se na východě připojuje odsazený žebrovou klenbou sklenutý polygonální presbytář. K jeho severní straně je přistavěna valenou klenbou zaklenutá mírně obdélná sakristie, na níž je vystavěna dřevěná zvonice, a před západním vstupem se nachází patrová polygonální plochostropá předsíň.

Středověký kostel vystavěný patrně Peškem z Minic v poslední čtvrtině 14. století, zahrnující dnes loď a presbytář, nahradil starší stavbu připomínanou již v roce 1358. Z doby výstavby kostela pochází v presbytáři žebrová klenba, vítězný oblouk, jižní sedile, menza hlavního oltáře, východní výklenek v severní stěně presbytáře někdejšího bohatě zdobeného sanktuáře a dochované hrotité okenní otvory a otvor kruhový, který se nachází také v západní stěně lodi. Severní portál presbytáře dokládá, že od počátku měla být součástí kostela sakristie. Odkryté figurální nástěnné malby byly realizovány patrně ve druhé čtvrtině 15. století.

Z 16. století postrádáme doklady stavební aktivity, doložena je pouze existence dvou zvonů. V interiéru kostela je z této doby dochován náhrobek a epitaf.

Po třicetileté válce došlo v 60. letech 17. století za Thun-Hohensteinů k obnově kostela, která zahrnovala realizaci nového krovu nad presbytářem, západní předsíň a kruchty. V 90. letech 17. století následovala výstavba sakristie a oprava zdiva, zejména jižní zdi lodi. Upraveny byly okenní otvory presbytáře a otevřeny okenní otvory lodi. Na konci 20. let 18. století byl vztyčen nový krov nad lodí a zřízena krypta. Plánována byla i oprava zvonice, která byla o deset let později nahrazena patrně dřevěnou novostavbou. Až v roce 1827 jsme informováni o existenci zvonice nad sakristií, jejíž současná zvonová stolice byla instalována po roce 1864. Tím získal kostel současnou podobu, která již nebyla zásadně měněna.

Popis¹

Jaroslav Skopec

Poloha a sídelní kontext Vojtěch Peksa	Minice se nacházejí 7 km severoseverovýchodně od Žatce. Ves se rozkládá po obou březích říčky Chomutovky, která ji dělí na dvě části. Kostel se nachází při hraně svahu klesajícího k Chomutovce na severozápadní straně pravobřežní části Minic. Kostel je situován v severozápadní části obdélného hřbitova vymezeného ohradní zdí s bránou na severozápadě proti západnímu vstupu do kostela. Po jižní straně brány je vystavěna márnice nacházející se v havarijním stavu. Pod kostelem nalezneme dnes pouze pozůstatky původně dvouřadé ulicové vsi, na protější straně se rozkládala další vesnická zástavba kolem hospodářského dvora. Ač se Minice nacházejí v tzv. staré sídelní oblasti, žádné archeologické nálezy přímo ze vsi dosud neznáme.
Charakteristika	Kostel má mírně obdélnou plochostropou loď s nápadně nepravidelnou, v půdoryse vydutou jižní zdí. K lodi se na východě připojuje odsazený žebrovou klenbou sklenutý presbytář se závěrem o pěti stranách osmiúhelníku. K severní straně presbytáře je přistavěna valenou klenbou zaklenutá mírně obdélná sakristie, na níž je vystavěna dřevěná zvonice. Před západním vstupem do kostela se nachází polygonální patrová plochostropá předsíň.
Rozměry a materiál zděných konstrukcí	Loď o délce přibližně 10,5 m a šířce necelých 9 m má zdivo široké kolem 0,95 m. Presbytář je dlouhý 7,05 m a široký 5,3 m s tloušťkou zdiva shodnou s lodí, které je navíc v nárožích a v ose jižní stěny zesíleno jednou odsazenými hranolovými opěrnými pilíři. Sakristie s tloušťkou zdiva pohybující se v rozmezí 0,8–0,9 m má půdorysný rozměr 3,6 x 3,2 m. Předsíň s rozměry 3,4 x 2,9 m má zdivo šířky 0,6 m. Lokálně odhalené zdivo kostela je tvořeno lomovými opukovými kameny. Zdivo opěrných pilířů, zpevňujících v nárožích a na jižní straně presbytáře, je společně s viditelnými částmi východních nároží lodi svazováno pravidelnými většími opukovými kvádry nesoucími na povrchu stopy po opracování plošinou s plochými zuby.
Interiér	Loď je přístupná od západu přes plochostropou předsíň mající v severozápadní zdi půlkruhem sklenutý vstupní otvor. Portál z předsíně do lodi je obdélný s obvodovou páskou a s ušima se zavěšenými kapkami, jeho nika má do interiéru rozevřené špalety a segmentový záklenek. V nice jsou osazeny dva schodišťové stupně, které překonávají výškový rozdíl mezi níže položenou podlahou lodi a výše položenou podlahou předsíně. Loď s plochým kazetovým stropem je od severu a jihu osvětlována dvojicemi půlkruhových okenních otvorů. Otvory jsou umístěny asymetricky. Přibližně západní polovinu lodi zaujímá dřevěná kruchta s jižním a severním křídlem. Prostor pod kruchtou je od severu a jihu osvětlován po jednom obdélném okenním otvoru. Z kruchty je skrze obdélný neprofilovaný portál veden západním směrem vstup do plochostropé místnosti nad západní předsíní, která byla od západu osvětlována dnes zazděným okenním otvorem, z něž zůstala viditelná jen nika. Na jihu se

¹ Text kapitoly Popis a interpretace, včetně vybraného obrazového materiálu uvedeného v kartě byl publikován v Jaroslav SKOPEC A KOL., *Středověké venkovské kostely okresu Louny*, Ústí nad Labem 2022.

nachází obdélná nika, na niž navazuje od jihu stoupající dřevěné schodiště, které bylo původně přístupné od jihu z exteriéru, kde se dnes nachází zazděný vstup. Na východě je loď propojena s presbytářem hrotitým vítězným obloukem majícím oboustranně široce okosené hrany vyrůstající z čelně sklopených trojúhelných náběžných štítků s vodorovnou čelní hranou, které se dochovaly pouze na východní straně severní stojky. Po jižní straně se nachází odkrytá nástěnná malba s velmi poškozenou scénou Zmrtvýchvstání Krista a malba úplného erbu s figurou stříbrnočerveně šachovaného orlího křídla v modrém poli. Po severní straně vítězného oblouku je částečně odkryta malba Nanebevstoupení Krista a fragmentárně dochovaný erb s kolem o osmi pístech v místě klenoty.

Presbytář je zaklenut jedním obdélným polem křížové žebrové klenby odděleným meziklenebním žebrem od šestidílné paprscité klenby závěru. Klenební čela jsou hrotitá až parabolická, kápě vyžděné z lomové opuky. Žebra mají klínový profil s výžlabkem uprostřed zkosených stran a ve vrcholu klenby se stýkají v kruhových svornících obíhaných profilem polovičního žebra. Oba svorníky nesou na povrchu reliéfně provedený gotický štít s figurou kola, které má na západním svorníku deset a na východním osm loukotí. Žebra dosedají na trojboké a polygonální jehlanové konzoly, z nichž jihozápadní nese pod polygonální krycí deskou lidskou masku.² Prostor je dnes osvětlován trojicí půlkruhových okenních otvorů, z nichž pouze jižní otvory závěru mají dochované hrotité záklenky. Ve východní stěně presbytáře se pak dochoval na interiérové straně otevřený kruhový okenní otvor s fragmenty kružby. V jižní stěně se nachází na vnějším líci zazděný obdélný vstup, po jehož východní straně je umístěno sedile rámované ostěním předsazeným před líc stěny pomocí vnější šikmo sklopené plochy ostění nesoucí na východní straně překladu reliéfně provedený list, podobný list byl na západní straně odsekán. Vnitřní část ostění je bohatě profilována oblouny a výžlabky. Proti sedile se na severní straně nachází dvojice drobných vedle sebe ležících výklenků. Východní je obdélný s přímým překladem, nad nímž jsou patrné odsekané reliéfy, které zdobily sanktuárium. Západní má půlkruhový záklenek a je uzavíratelný mřížovými dvířky. Po jejich východní straně je osazeno ostění portálu se širokým okosením obdélného rámu vyrůstajícím z diagonálně položených trojúhelných náběžných štítků. Na portál na straně sakristie navazuje nika s nestejně rozevřenými špaletami. Nosný aparát klenby, stejně jako ostění vítězného oblouku, portálu do sakristie, sedile, hrotitých otvorů a kruhového otvoru presbytáře jsou zhotoveny z pečlivě tesaných opukových kamenů, které nesou na povrchu stopy po opracování plošinou s plochými zuby s místy patrnou obvodovou stezkou vytvořenou pomocí dláta. Na omítkových vrstvách se dochovaly nástěnné malby, jimž v ose závěru dominují postavy sv. Václava ve zbroji, sv. Martina a vlevo od nich Panny Marie s Ježíškem v jesličkách, na severní straně pak Adama s Evou u stromu poznání a neurčená postava. Na klenbě se dochovaly vegetabilní vzory a v medailonech symboly čtyř evangelistů a Beránka Božího.

Sakristie je zaklenuta půlkruhovou valenou klenbou s jedním párem pětibokých styčných výsečí nad segmentovými oblouky lunet. Pod oběma

² Není vyloučeno, že masku mohla nést i výrazně poničená severozápadní konzola.

	výsečemi jsou otevřeny obdélné okenní otvory, další drobný otvor se nachází v severní stěně pod vrcholnicí klenby. Po východní straně vstupu do sakristie je v jižní stěně otevřen obdélný výklenek se segmentovým záklenkem. Na sakristii nasedá dřevěná rámová konstrukce zvonice s bedněným pláštěm. Interiér vyplňuje vzpěradlová konstrukce zvonové stolice o dvou vazbách sloužících pro zavěšení jednoho zvonu. Zvonici kryje jehlancová střecha s lucernou uprostřed. Lod' i presbytář mají sedlovou střechu, která je nad závěrem presbytáře zvalbená. Na západě má lod' cihelný štít, pro štít mezi lodí a presbytářem je užitá hrázděná konstrukce, jejíž výplň z tyčoviny a hliněné omazávky je užitá pouze podél střešní roviny. Krov nad lodí je hambalkové soustavy o dvou úrovních hambalků s centrální podélnou stolicí s věšadlovými sloupky zapřeny v příčném i podélném směru vzpěrami a pásky. Hambalkový krov presbytáře má jednu úroveň hambalků a centrální podélnou stolicí zavětřovanou vzpěrami. V plných příčných vazbách jsou věšadlové sloupky podélné stolice zapřeny patními vzpěrami a krokve patními sloupky.
Exteriér	Průčelí kostela jsou hladce omítaná, ponechaná zcela bez členění. Pouze presbytář je v nárožích a na jižní straně opatřen jednou odsazenými hranolovými pilíři. Odsazení je kryto kamennou pultovou stříškou profilovanou na čelní straně šikmou stezkou s navazujícím širším výžlabkem a odsazeným oblounem a ukončen je pultovou stříškou krytou kamennými deskami. Lod' i presbytář stojí na předsazeném soklu s horní zkosenou hranou a ukončuje je profilovaná korunní římsa.
Stavební proměny kostela Jaroslav Skopec, Václav Zeman, Vojtěch Vaněk, Antonín Kadlec	
Středověký kostel a jeho stavební proměny	Středověkému kostelu prokazatelně náleží lod' a presbytář, který byl stavěn za pomoci dřevěného lešení, po němž se ve zdivu nad rubem klenby dochovaly kapsy. Stavební jednota lodi a presbytáře je na první pohled dána soklem, který obíhá obě části kostela. Sokl byl však v minulosti upravován a dnes je především krytý novodobou vrstvou omítky, což snižuje jeho výpovědní hodnotu. Shodné stáří lodi a presbytáře však určuje zadržovaný kruhový okenní otvor v západní zdi lodi, dnes skrytý za skříní s varhanními měchy na kruchtě, který je identický s východním kruhovým otvorem presbytáře. Koruna středověkého zdiva presbytáře se nacházela asi 20 cm pod korunnou stávající a byla završena kamennou římsou, jejíž profil byl odsekán při realizaci římsy barokní. Fragment římsy se dochoval i na severním úseku východní zdi lodi, ta se však oproti presbytáři nacházela přibližně o 30 cm níže.³ Svým půdorysem se kostel řadí mezi vrcholně středověké kostely s polygonálním presbytářem, mezi něž náleží kostel v Bítově, Kozlech, Radčevsi, Vinařicích, Kněžicích a Staňkovicích. Uvedené kostely spojuje prakticky totožný půdorys presbytáře, přičemž s posledně jmenovaným má kostel v Minicích shodné i rozměry lodi. Rozdíl mezi oběma stavbami představují pouze opěrné pilíře, které kostel ve Staňkovicích postrádá.

³ Situace říms je dnes pozorovatelná z interiéru zvonice.

Při výstavbě kostela byla po severní straně presbytáře od počátku plánována i sakristie, jak to dokládá severní portál presbytáře. Vzájemná souvztažnost a charakter částečně odhaleného obvodového zdiva, klenby a východního okenního otvoru však svědčí o vzniku současné sakristie až v mladší barokní době, která s největší pravděpodobností využila minimálně základy svého předchůdce. Soudit tak lze na základě půdorysu, který je pro středověké kostely na Lounsku typický a lze jej porovnat s prokazatelně gotickými sakristiemi kostelů ve Smolnici, Radíčevsi, Slavětíně a Nehasicích. Můžeme též předpokládat, že při výstavbě byla využita i část středověkého materiálu, jak to dokládá jižní stojka ostění východního okenního otvoru, která nese na povrchu pro tu dobu typické stopy po opracování středověkým kamenickým nástrojem.

K původní výbavě presbytáře vedle žebrové klenby, vítězného oblouku či opěráků, patří jistě i jižní sedile, menza hlavního oltáře⁴ a východní výklenek sanktuáře v severní zdi. Výklenek byl součástí širšího celku, který byl odsekán, a dochoval se pouze ve formě negativu. Jednalo se o zdobnou architekturu, nad výklenkem byl umístěn segmentový oblouk, nad nímž se vypínal trojúhelný vimperk s hranami patrně opatřenými kraby a vrcholící kytkou s navazujícím neznámým kruhovým útvarem. Po stranách výklenku byla umístěna slepá převýšená obdélná pole vrcholící trojúhelnými vimperky s kytkami. Celá kompozice byla ze stran sevřena mezi dvojicí vysokých štíhlých fiál. Vysokou úroveň středověké architektury podtrhuje i sedile s jemnou modelací ostění a východní a západní kruhový okenní otvor. Ty jsou u středověkých venkovských kostelů dosti vzácné, i když se s nimi na sledovaném území můžeme setkat ještě u kostela ve Staňkovicích či v subtilnější variantě v Dobroměřicích. Fragment kružby kruhového otvoru minického presbytáře dovoluje alespoň částečnou rekonstrukci jejího základního obrazce, jímž byla trojice rotujících plamének. Částečné dochování rovněž umožňuje nahlédnout do technologického postupu vsazování kružby do ostění. Přesného a stabilního spojení mezi kružbou a ostěním bylo dosaženo pomocí výžlabku uprostřed okenního ostění, do něhož zapadl díl kružby nesoucí na rubové straně zaoblení o poloměru, které odpovídalo výžlabku v ostění. Z ostatních okenních otvorů jsou na kostele identifikovatelné již pouze jihovýchodní a jižní otvor presbytáře, respektive jejich interiérové niky. Vlastní okenní otvory zanikly při mladší úpravě. V rozporu s vysokou úrovní kamenického zpracování prvků kostela je nápadné nepřesné napojení žeber na svorníky klenby presbytáře, či nepravděpodobný oválný tvar východního kruhového otvoru.

Pakliže budeme považovat za spolehlivou zprávu G. A. Wahnera o zvonu ze 14. století,⁵ můžeme teoreticky uvažovat již v této době o existenci zvonice, o jejíž podobě a umístění však nevíme nic. Zvon ale mohl být rovněž zavěšen v sanktusníku.

Vysoká úroveň stavby odpovídá jejímu stavebníkovi, jenž si nechal vytesat na svorníky svůj rodový erb. Jako nejstarší držitel Minic je doložen Vlk z Minic k roku

⁴ Není vyloučeno, že kamenné desky bočních oltářů lodi mohou být rovněž středověkého původu, avšak zděné fundamenty menz byly vyžděny až v mladším, patrně barokním období.

⁵ ANM, Sbírka rukopisů, sign. 338, Georg Adalbert WAHNER, *Sammlung alter und neuen Nachrichten betreffend die Kirchbezierke und derselben Gotteshäuser im Saatzer Kreise, Zweite Abtheilung von M bis Z*, nedat., s. 4–7.

	1281,⁶ z téhož roku pochází i nejstarší zmínka o vsi. První doklad o kostele pak pochází z roku 1361,⁷ v registrech papežských desátků je doložen až roku 1369.⁸ Tyto zmínky je však nutné vztahovat k předchůdci současného kostela, neboť uvedené architektonické formy, zejména kružba kruhového otvoru, nejsou v této době myslitelné.⁹ Můžeme s nimi počítat nejdříve na přelomu třetí a čtvrté čtvrtiny 14. století, kdy se objevují například v kostele sv. Jakuba ve Slavětíně,¹⁰ či spíše až ve čtvrtině poslední, kdy byl shodný obrazec užít v Nehasicích. Výstavbu kostela tedy můžeme zařadit zřejmě až do poslední čtvrtiny 14. století.¹¹ V takovém případě bychom za stavebníka kostela mohli teoreticky považovat Peška z Minic, který mezi lety 1386—1388 zastával úřad královského podkomořího a mohl tak teoreticky mít prostředky i zájem na uskutečnění náročnější stavby.¹² Realizaci kostela však můžeme zvažovat i v samotném závěru 14. století za Peškova bratra Vlčka, společně se Štěpánem z Hořenic a Arnoldem z Velemyšlevsi v roce 1398 věnovali roční plat ve výši 4,5 kopy grošů ze svých statků v Minicích, Všehrdech a Velemyšlevsi za spásu svých duší a duší svých předků. Farář Pešík z tohoto platu měl vydržovat stálého vikáře.¹³ Podobně roku 1398 kostel v Minicích obdaroval Štěpán ze Všechlap, který měl sídlo v Hořenicích.¹⁴ Vlčkové z Minic ves vlastnili ještě po husitských válkách a za nich tedy vznikly i odkryté a restaurované nástěnné malby, které překryly starší vrstvu ze 14. století. Nástěnné malby byly realizovány patrně ve 40. letech 15. století za neznámého mužského příslušníka z rodu Vlčků z Minic, jemuž náleží erb po severní straně vítězného oblouku, tedy heraldicky vpravo. Erb jeho manželky je vymalován po jižní straně vítězného oblouku a náleží Kateřině ze Sulevic, která zemřela před rokem 1443.¹⁵ V průběhu 15. století Minice získali Glacové ze Starého Dvora a od nich roku 1514 Jan Šmohar z Rochova.¹⁶
Stavební proměny kostela v novověku	Kostel byl dle literatury stavebně upravován v 16. století,¹⁷ kdy se vlastníci Minic poměrně rychle střídali. Za příslušníků rodu ze Štokova, kteří roku 1551 Minice získali od Brykcího Šmohara z Rochova, byl ulit v roce 1555 zvon¹⁸ a v roce 1560 pohřben v kostele Mikuláš z Velemyšlevsi, jehož náhrobník je

⁶ CDB VI/1, s. 169-170. Srov. K. TUTTE, *Der politische Bezirk Saaz*, s. 584–585; A. SEDLÁČEK, *Hrady XIV*, s. 384; Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny. Díl III*, Praha 1951, s. 88.

⁷ LC I/1, s. 146.

⁸ RDP, s. 70.

⁹ Další informace k dataci, případně k staršímu předchůdci kostela bude snad v budoucnu možné získat archeologickým výzkumem, který se dosud kostela ani jeho blízkého okolí nedotkl.

¹⁰ Kružby oken presbytáře kostela ve Slavětíně však pocházejí až z opravy kostela z počátku 80. let 19. století a není jistota, zda byly zhotoveny podle původních předloh.

¹¹ Do této doby výstavbu kostela klade D. LÍBAL, *Katalog gotické architektury*, s. 24. Jiřina Hořejší společně s Anežkou Merhautovou a Věrou Naňkovou kostel datují obecně do 14. století. E. POCHE A KOL., *Umělecké památky Čech 2*, s. 393. Z. Wirth jej klade až do poloviny 16. století. Z. WIRTH, *Umělecké památky Čech*, s. 481.

¹² A. SEDLÁČEK, *Hrady XIV*, s. 384.

¹³ SA III, s. 331–332.

¹⁴ A. SEDLÁČEK, *Hrady XIV*, s. 273.

¹⁵ Jan KLÍPA – Michaela OTTOVÁ (edd.), *Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí*, Praha 2015, s. 110.

¹⁶ A. SEDLÁČEK, *Hrady XIV*, s. 384.

¹⁷ E. POCHE A KOL., *Umělecké památky Čech 2*, s. 393.

¹⁸ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 839.

v kostele umístěn. Další zvon byl ulit v roce 1577,¹⁹ kdy Minice přešly do držení Bohuslava Doupovce z Doupova, po němž Minice získal neznámo kdy Jáchym ml. Hora z Ocelovic. Z jeho rodu byl v kostele pohřben Bernard († 1585), jemuž společně s Ludmilou Údrčskou z Údrče († 1618) patří epitaf v presbytáři.²⁰ Za současného stavu poznání nelze stavbě 16. století přiřadit žádné z rozpoznatelných mladších úprav a o žádných stavebních aktivitách nás až do 60. let 17. století nezpravují ani dochované písemné prameny a ani oba zmíněné zvony se nedochovaly. Za předbarokní je však možné pokládat úpravu fasády, dochovanou na severovýchodním nároží lodi v interiéru zvonice. Spočívala v hrubé, bíle malované omítce kombinované s červeně malovanými kvádry imitujícími nárožní armování, červená polychromie je patrná i na dochovaných částech středověké římsy.

V roce 1660 získali Minice Thun-Hohensteinové, kteří je vlastnili až do konce patrimoniální správy.²¹ Ti prakticky ihned započali s opravou kostela, který patrně za třicetileté války značně utrpěl, jak to naznačují jeho rozsáhlé stavební úpravy v následujících letech. Lze se domnívat, že stavbu poškodil požár, který zanechal výrazné stopy v podobě začervenalých a rozpukaných opukových kamenů, a to jak ve zdivu nad rubem klenby presbytáře, tak v interiéru lodi, na ostění západního kruhového otvoru či vítězném oblouku.²² S ohledem na rozsah poškození je tedy pravděpodobné, že požár zachvátil krov, který se společně se stropem zřítil do interiéru lodi, kde byl oheň posílen ještě dřevěným mobiliárem.

Z archivních pramenů se dozvídáme, že mezi lety 1660 až 1666 probíhaly na kostele tesařské a zednické práce, byl nakupován šindel, dřevo a jiný stavební materiál.²³ Tato aktivita se soustředila na realizaci nového krovu nad presbytářem, jehož trámy byly zhotoveny z jedlového dřeva káceného v sezóně 1661/62.²⁴ Krov byl usazen na poničeném středověkém zdivu, jehož koruna byla mírně navýšena a využila i částečně upravenou středověkou římsu. Současně byla vystavěna i západní předsíň a kruchtta využívající trámy ze smrkového dřeva káceného rovněž na přelomu let 1661/62. Kruchtě, která byla v průběhu následujících staletí dále upravována a rozšiřována,²⁵ náleží severní a jižní rameno, ze západního ramene lze počítat asi jen se západní částí vymezenou

¹⁹ ANM, Sběrka rukopisů, sign. 338, G. A. WAHNER, *Sammlung alter und neuen Nachrichten betreffend die Kirchbezirke und derselben Gotteshäuser im Saazer Kreise, Zweite Abtheilung von M bis Z*, nedat., 4–7.

²⁰ K majetkoprávnímu vývoji Minic v 16. a v první polovině 17. století více A. SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický Království českého*, s. 608; TÝŽ, *Hrady XIV*, s. 384. K sepulkrálním památkám více V. HONYS – P. HRUBÝ, *Šlechtické sepulkrální památky Lounska*, s. 140–145.

²¹ A. SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický Království českého*, s. 608.

²² Situace je dnes znejasněna dlouhodobým působením vlhkosti, avšak charakteristické boulovité narušení opuky vzniká po odlomení části narušené žárem, který opuku zbarvuje do červených odstínů, místy na vítězném oblouku pozorovatelné.

²³ SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

²⁴ Dendrochronologické datování a odběr vzorků, včetně níže uvedených, provedl v roce 2018 Ing. Tomáš Kyncl.

²⁵ Mohlo se tak stát s osazením nových varhan v roce 1699 – SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 926; srov. Těž SOA v Litoměřicích, Sběrka matrik Severočeského kraje, sign. 113/1, zadní přideštiny, nebo v roce 1749 – SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 105. Oprava kůru a emporie je pak zaznamenána v roce 1790 – SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 26.

dvojicí sloupů a s horním patrem kruchty. V dalším období mají výdaje v kostelních účtech pouze sumární charakter nepřinášející konkrétní údaje o stavební aktivitě. Snad k nim lze vztáhnout odsekání sanktuária, které nese na povrchu vícekrát vyškrábaný letopočet 1683.

Mezi lety 1694 a 1697 prošel kostel renovací, kdy mělo dojít k vyždění zcela destruovaného zdiva a k výstavbě nové sakristie. To jsou údaje potvrzující barokní stáří sakristie, s jejíž výstavbou snad lze spojit i realizaci jižního vstupu presbytáře využívaného farářem pro následný přístup do sakristie, která vlastní vstup postrádala. Zednické práce pak můžeme ztotožnit minimálně s přezděním části jižní obvodové zdi lodi, která je v půdoryse výrazně deformovaná. Tomu by odpovídala i absence středověkých nástěnných maleb, které byly ve fragmentech detekovány restaurátorskými sondami pouze po východních stranách východních okenních otvorů lodi, v případě severní stěny i částečně po straně západní. Tam, kde se nacházejí nástěnné malby, lze pozorovat i žárem narušené opukové zdivo, a naopak v ostatních sondách bez středověkých omítek nacházíme již opuku světlou, beze stop požáru, která pochází právě z barokních oprav. Společně s opravou zdiva vznikly i půlkruhové okenní otvory lodi a patrně lze počítat i s úpravou hrotitých okenních otvorů presbytáře a se zalděním západního a východního kruhového otvoru. Teprve v rámci těchto prací je uváděna výstavba nové předsíně a empory, které však patrně již 30 let stály a snad se jednalo o jejich další úpravy.

V roce 1710 došlo k obnově fary,²⁶ která po třicetileté válce zanikla, a o necelých 20 let později následovala výstavba krovu nad lodí, pro nějž bylo káceno jedlové dřevo na přelomu let 1727/28. V těchto letech kostelní účty zaznamenávají opět rozsáhlejší stavební aktivitu. Ta zahrnovala proražení nového okenního otvoru v presbytáři, který lze ztotožnit s otvorem jihozápadním, a otvoru v sakristii, snad současného malého otvoru na severu. Celý kostel byl nově omítnut, interiér vydlážděn, loď opatřena novým stropním podhledem a „uprostřed kostela“ zřízena krypta. Plánovány byly i stavební úpravy věže, z jejíhož popisu vyplývá, že byla alespoň částečně zděná.²⁷ Zdali k úpravám věže došlo, není jisté, neboť o rok později bylo 20 sáhů kamene pořízeného na výstavbu věže použito na stavbu nové školy, navíc je mezi lety 1738 až 1739 uváděna výstavba věže nové. Z množství vykázaného materiálu lze usuzovat, že se jednalo spíše o zvonici dřevěnou, o jejímž umístění opět nejsme informováni. V týchž letech došlo také k výstavbě předsíně před kostelními dveřmi.²⁸ Myšlen je zde s největší pravděpodobností jediný volný vstup do kostela, a sice jižní portál presbytáře. Pod předsíní si pak můžeme patrně představit, i s ohledem na vynaloženou částku, dřevěnou přístavbu zádveří. Takováto lehká dřevěná konstrukce zádveří se šindelovou střechou je

²⁶ ANM, Sběrka rukopisů, sign. 338, G. A. WAHNER, *Sammlung alter und neuen Nachrichten betreffend die Kirchbezierke und derselben Gotteshäuser im Saatzer Kreise, Zweite Abtheilung von M bis Z*, nedat., 4–7.

²⁷ SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

²⁸ Tamtéž.

zachycena ještě na fotografii z roku 1987.²⁹ Mezi lety 1741 až 1742 byl nahrazen podhled lodi novým,³⁰ který lze ztotožnit se stávajícím.

Do konce 18. století jsou zaznamenány pouze údržbové práce či práce malého rozsahu, nejinak je tomu v první polovině 19. století, pro niž jsou navíc kostelní účty dochovány neúplně.³¹ Z roku 1827 však pochází kostelní inventář, ze kterého se dovídáme o existenci věže nad sakristií.³² Kdy konkrétně byla zvonice, snad samostatně stojící, přeložena nad sakristii, nevíme, příliš do minulosti však jít nemůžeme, neboť i nejmladší omítková vrstva presbytáře respektovala sedlovou střechu sakristie, po níž se dochoval v omítce otisk. Přesné stáří konstrukce zvonice se bohužel nepodařilo určit ani dendrochronologickou analýzou jejích trámů, nicméně se podařilo určit alespoň dobu skácení smrkového dřeva použitého na trámy instalované zvonové stolice v sezóně 1863/64.

V roce 1871 byl vyzděn nový západní cihelný štít lodi³³ a někdy mezi lety 1887 až 1913 mělo dojít k probourání dvojice okenních otvorů pod emporami a jednoho okenního otvoru v sakristii.³⁴ Shora citovaný inventář z roku 1827 však již zaznamenal současný počet okenních otvorů a lze tak mít za to, že se jednalo pouze o jejich úpravu. S těmito zásahy prakticky končí výraznější stavební aktivita, která se nadále soustředila na udržovací či později rekonstrukční a restaurátorské práce, které s přestávkami trvají dodnes.

²⁹ NPÚ ÚOP v Ústí n. L., Sběrka negativů, sign. 95631.

³⁰ SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

³¹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace. SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy, karton č. 8.

³² ABL, Archivy far I, Minice, kostelní inventář 1827.

³³ SOA v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 59.

³⁴ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 501–502.

Celkový pohled od jihu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Celkový pohled od jihovýchodu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Celkový pohled od východu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail stříšky odsazení východoseverovýchodního opěráku presbytáře. Foto: Jaroslav Skopec 2008.

Sakristie se zvonící v pohledu od severovýchodu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Severní strana kostela v pohledu od severozápadu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Západní průčelí lodi s předsíní v pohledu od severozápadu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Interiér lodi v pohledu od východu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Jižní strana lodi v pohledu od severovýchodu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled na námětník Mikuláše z Velemyšlevsi z roku 1596, který je osazen do jižní stěny lodi. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Interiér lodi v pohledu od jihovýchodu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Pohled do interiéru lodi v pohledu od západu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail fragmentu nástěnné malby s erbem po jižní straně vítězného oblouku. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled od západu na menzu jižního bočního oltáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Pohled od jihovýchodu na zazděný středověký kruhový otvor v ose západní zdi lodi, který se nachází za varhanními měchy. Foto: Jaroslav Skopec 2020.

Interiér presbytáře v pohledu od východu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Severní strana presbytáře v pohledu od jhozápadu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Jižní strana presbytáře v pohledu od severovýchodu.
Foto: Marta Pavlíková 2020.

Interiér presbytáře v pohledu od východu. Foto:
Marta Pavlíková 2020.

Klenba presbytáře v podhledu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled od jihu na severní čelo obdélného pole křížové žebrové klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled od jihu na sanktuárium s patrnými odsekanými reliéfy jeho architektury. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled od jihozápadu na severovýchodní klenební čelo závěru presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled od západu na východní klenební čelo závěru presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

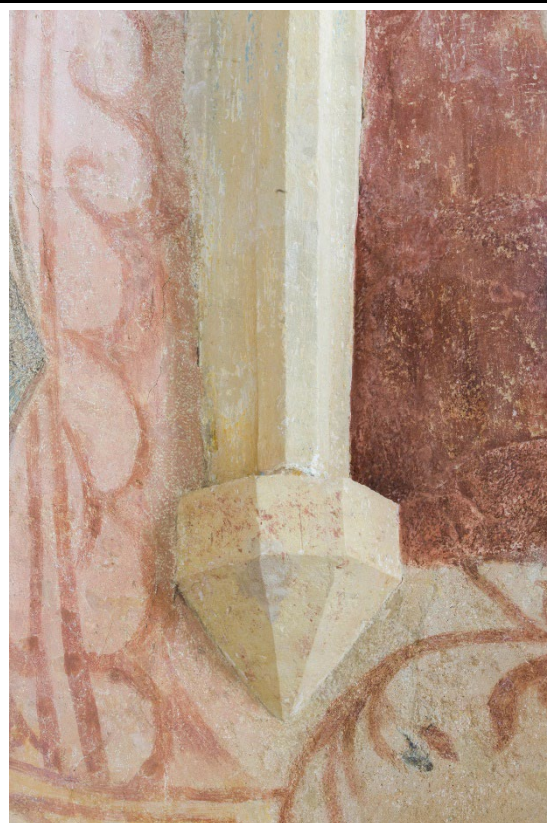
Pohled od severozápadu na epitaf Bernarda Hory z Ocelovic a Ludmili Údrčské z Údrče osazený v jihovýchodní stěně závěru presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

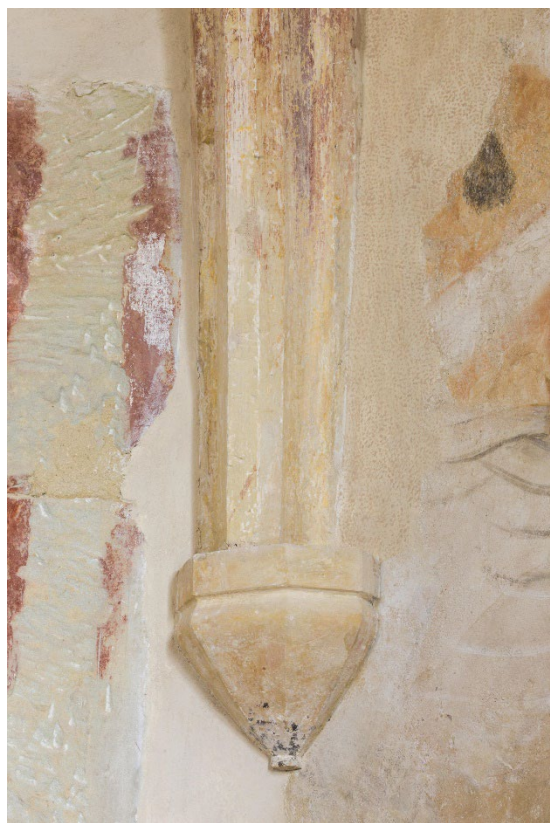
Čelní pohled od západu na východní kruhový okenní otvor ve východní stěně závěru presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail jihozápadní konzole klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail východojihovýchodní konzole klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail severoseverovýchodní konzole klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail severní konzoly klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail západního svorníku klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Detail východního svorníku klenby presbytáře. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Čelní pohled od jihu na portál vedoucí z presbytáře do sakristie. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Pohled od severovýchodu na sedile osazené v jižní stěně presbytáře. Foto: Jaroslav Skopec 2008.

Interiér sakristie v pohledu od severu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Interiér sakristie v pohledu od jihu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Východní okenní otvor sakristie v pohledu od západu. Foto: Jaroslav Skopec 2015.

Západní okenní otvor sakristie v pohledu od východu. Foto: Jaroslav Skopec 2018.

Interiér přízemí předsíně v pohledu od severozápadu. Foto: Marta Pavlíková 2020.

Strop v potře předsíně v pohledu od severovýchodu. Foto: Jaroslav Skopec 2020.

Krov nad lodí v pohledu od jihozápadu. Foto: Jaroslav Skopec 2020.

Detail severního zdiva nad klenbou presbytáře v pohledu od jihu. Patrný je kontrast mezi červeně zbarvenými opukovými kameny prošlými požárem a světlou opukou z barokní opravy. Foto: Marta Pavlíková 2018.

Pohled od severozápadu na exteriérový líc severní stěny presbytáře nacházející se v interiéru zvonice. Na snímku je zřetelný otisk po sedlové střeše sakristie. Foto: Jaroslav Skopec 2018.

Zvonová stolice zvonice v pohledu od jihozápadu. Foto: Jaroslav Skopec 2018.

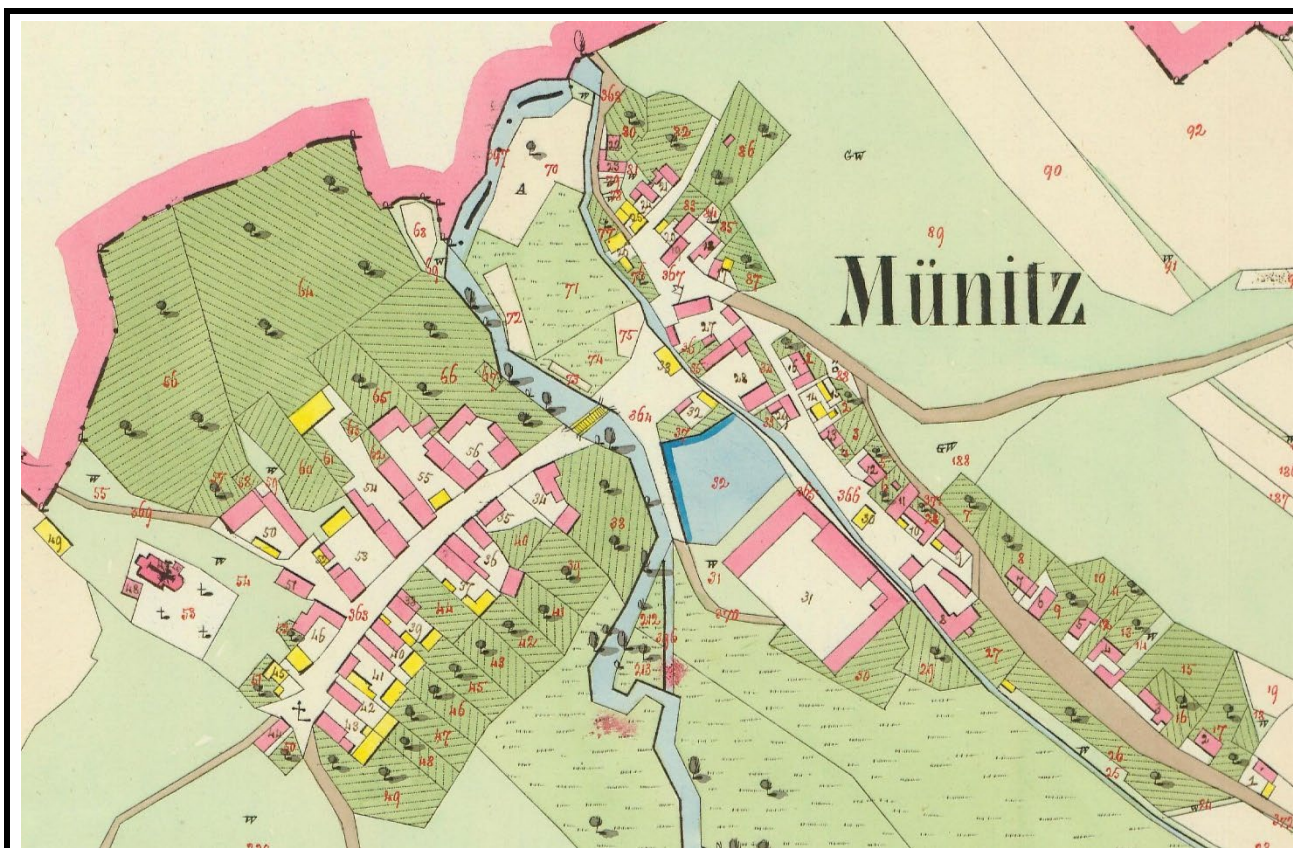
Detail fragmentu středověké římsy na severní straně presbytáře patrné z interiéru zvonice. Foto: Jaroslav Skopec 2018.

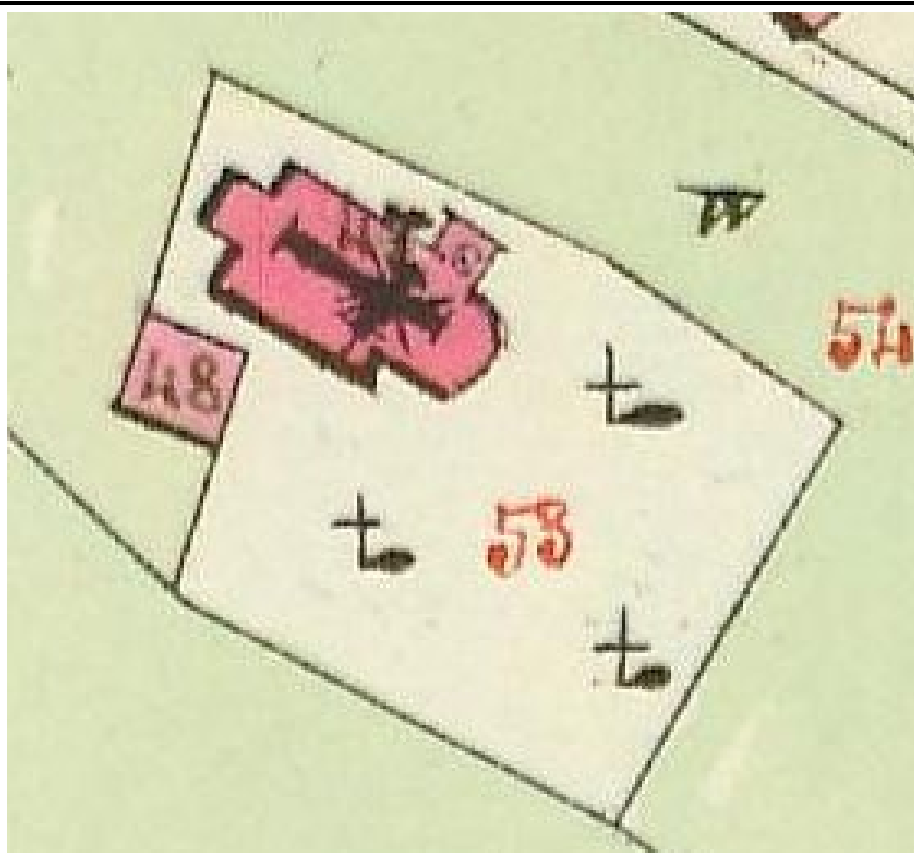
Pohled od východu z interiéru zvonice na severní úsek východního průčelí lodi s dochovaným fragmentem omítkové úpravy s iluzivním červeně malovaným kvádrováním v nároží. Šipkou je označena poloha fragmentu středověké římsy lodi. Foto: Jaroslav Skopec 2018.

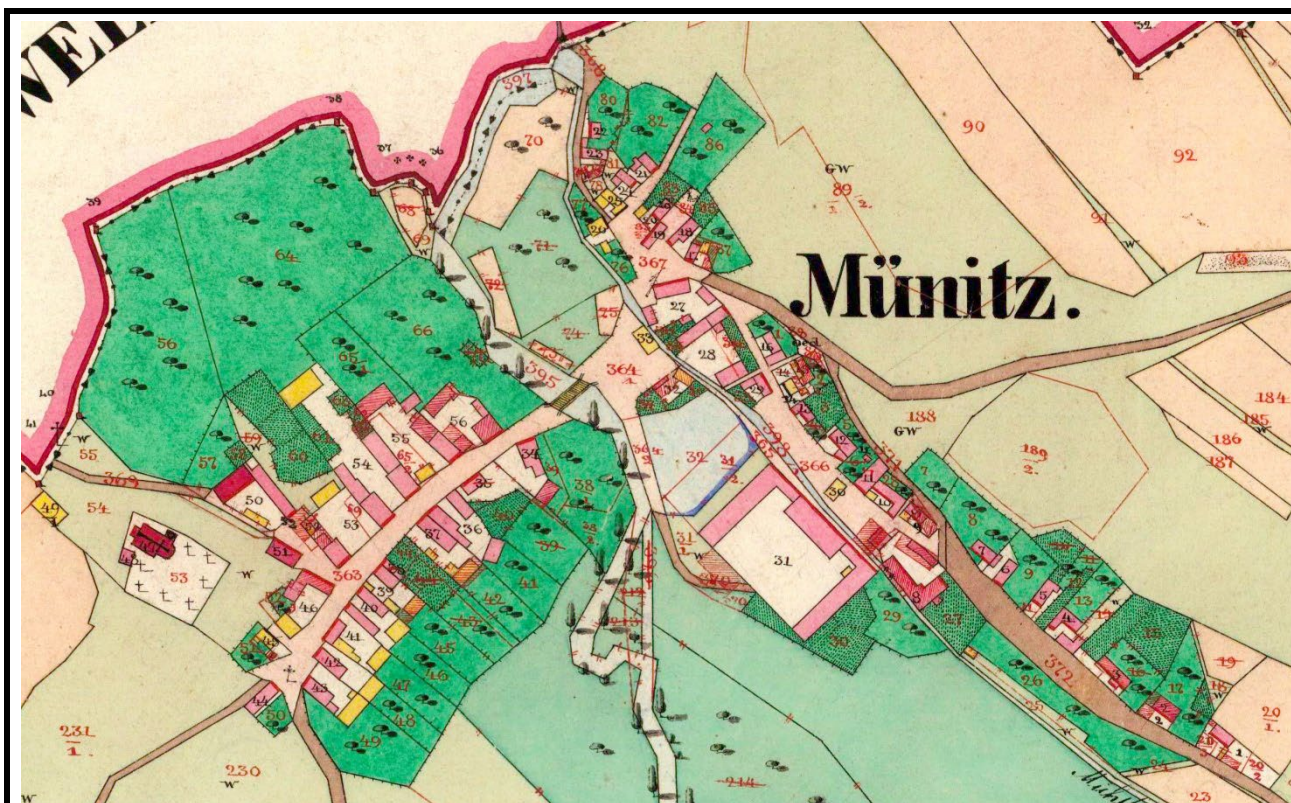
Detail omítkové úpravy severovýchodního nároží lodi. Foto: Jaroslav Skopec 2018.

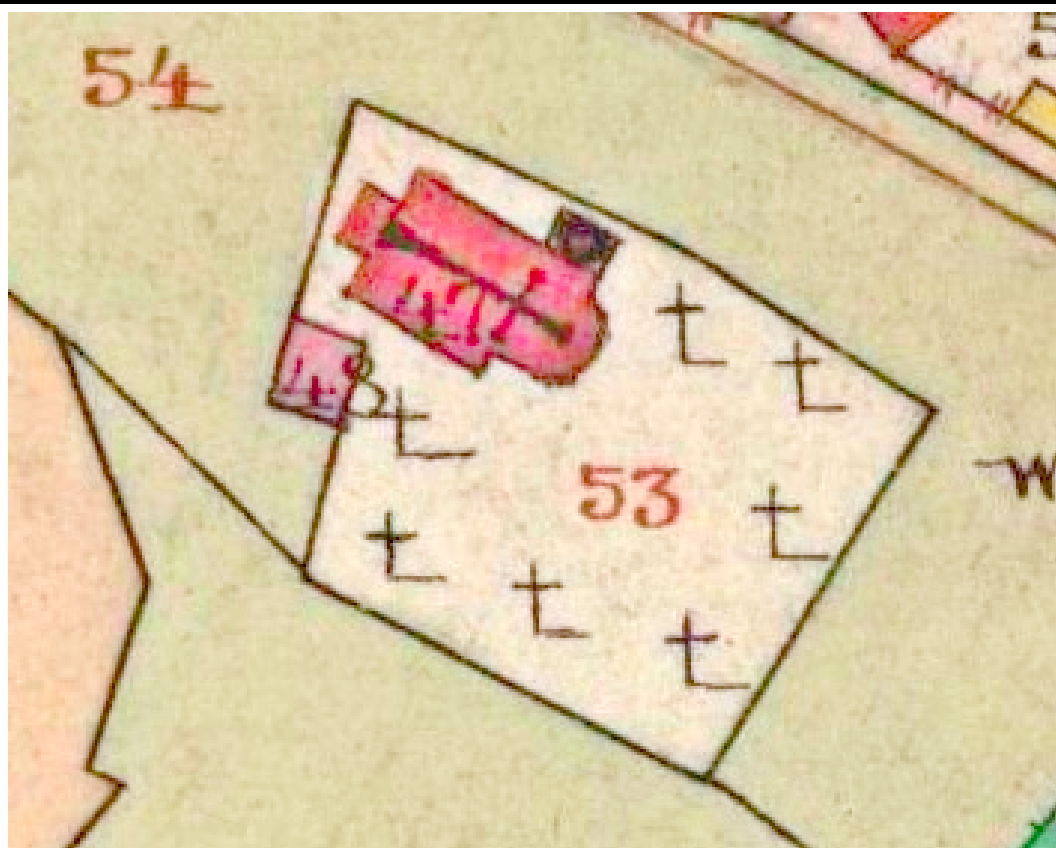
Minice na císařském otisku mapy stabilního katastru Čech z roku 1843.

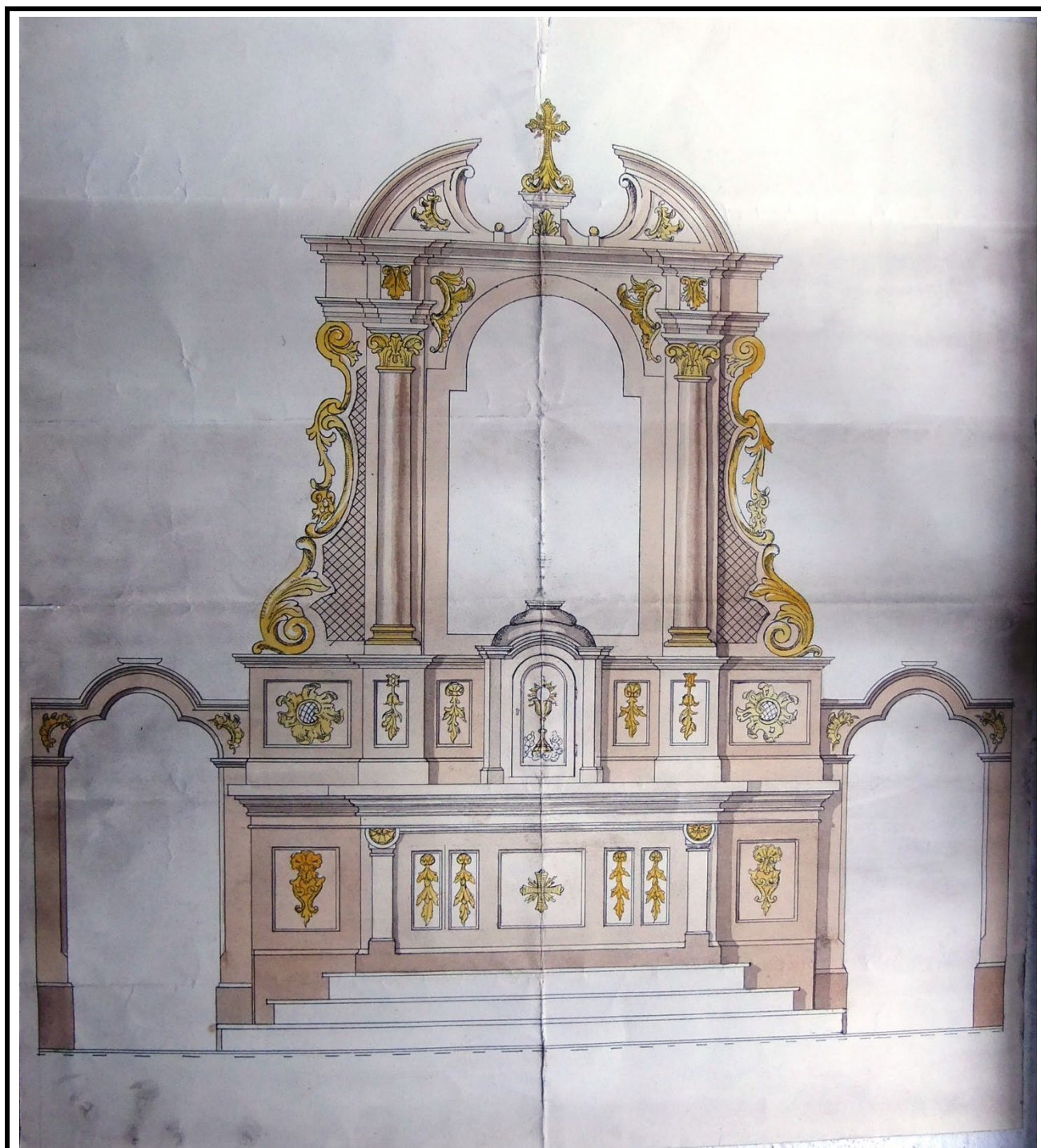
Detail kostela na císařském otisku mapy stabilního katastru Čech z roku 1843.

Minice na originální mapě stabilního katastru Čech z roku 1843.

Detail kostela na originální mapě stabilního katastru Čech z roku 1843.

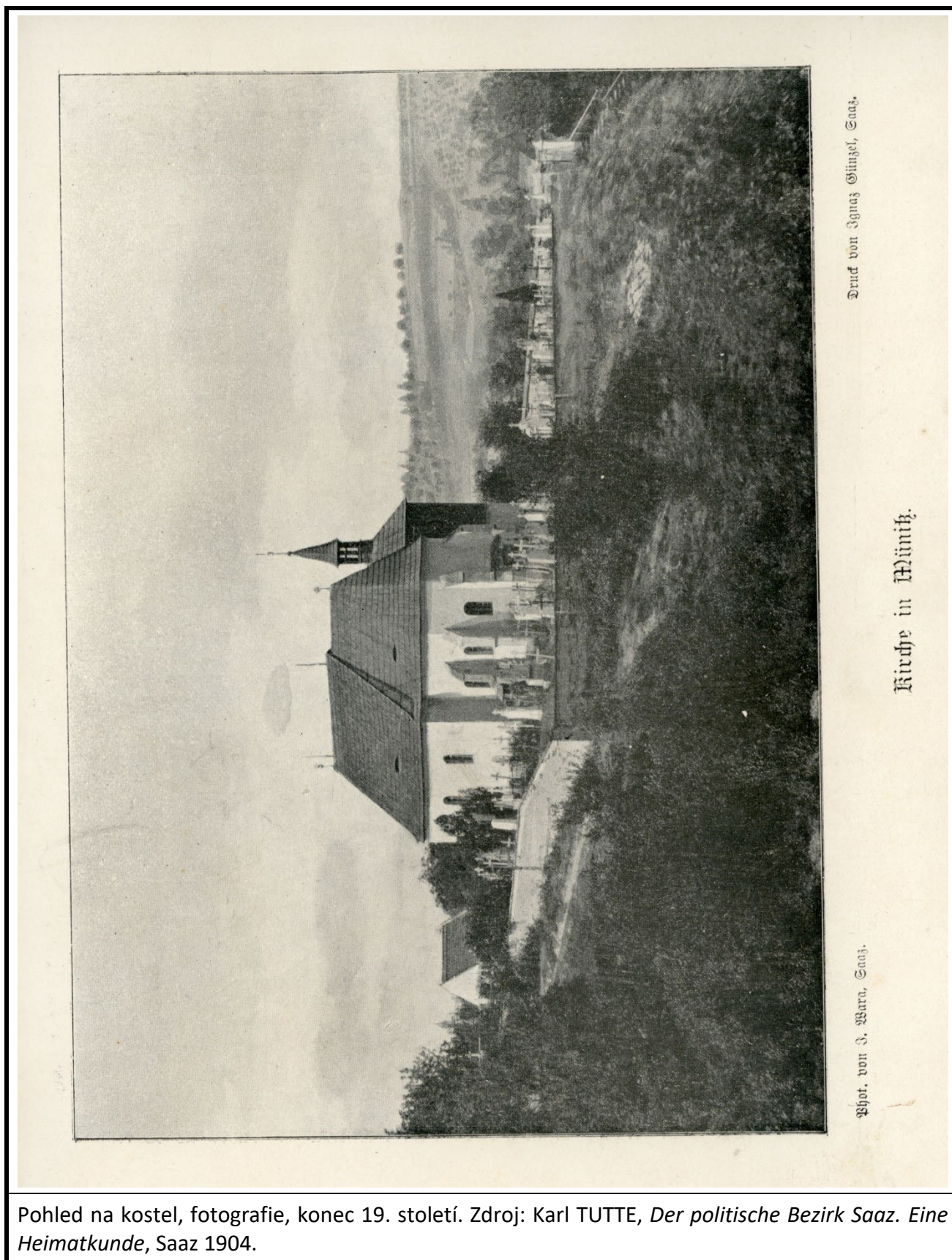

Návrh oltáře. Zdroj: SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, inv. č. 182.

Návrh oltáře. Zdroj: SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, inv. č. 182.

Druck von Sgnaaz Gtingel, Saaz.

Kirche in Minitz.

Phot. von J. Warr, Saaz.

Pohled na kostel, fotografie, konec 19. století. Zdroj: Karl TUTTE, *Der politische Bezirk Saaz. Eine Heimatkunde*, Saaz 1904.

Celkový pohled na kostel od východu. Foto: 1963, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 9289.

Celkový pohled na kostel od východu. Foto: 1966, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 57787.

Presbytář a loď v pohledu od jihovýchodu. Foto: 1966, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 57788.

Celkový pohled na kostel od jihovýchodu. Foto: 1966, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 175321.

Celkový pohled na kostel od východu. Foto: 1987, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 95629.

Lod' a věž v pohledu od severozápadu. Foto: 1987, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 95630.

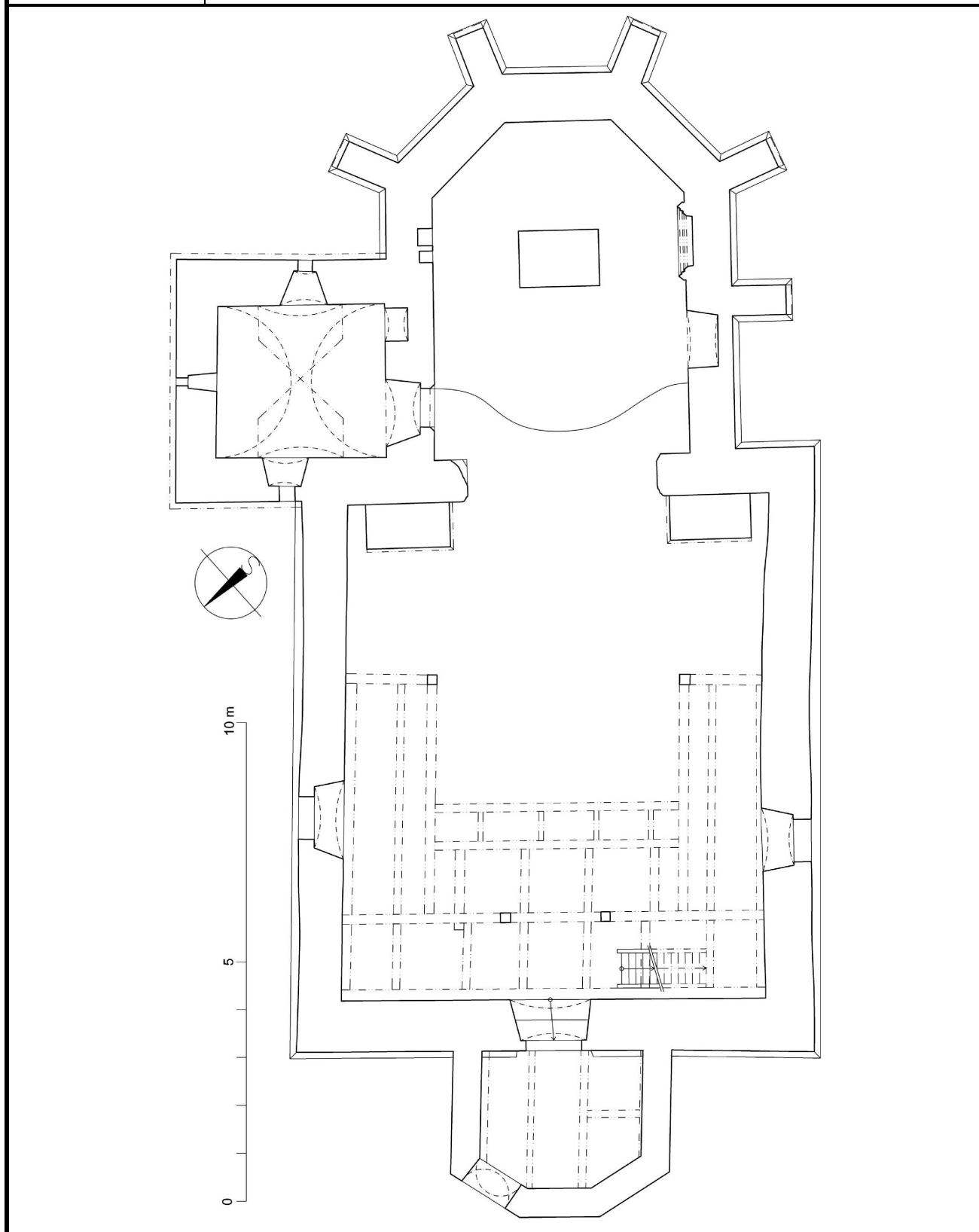

Jižní průčelí v pohledu od jihu. Foto: 1987, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 95631.

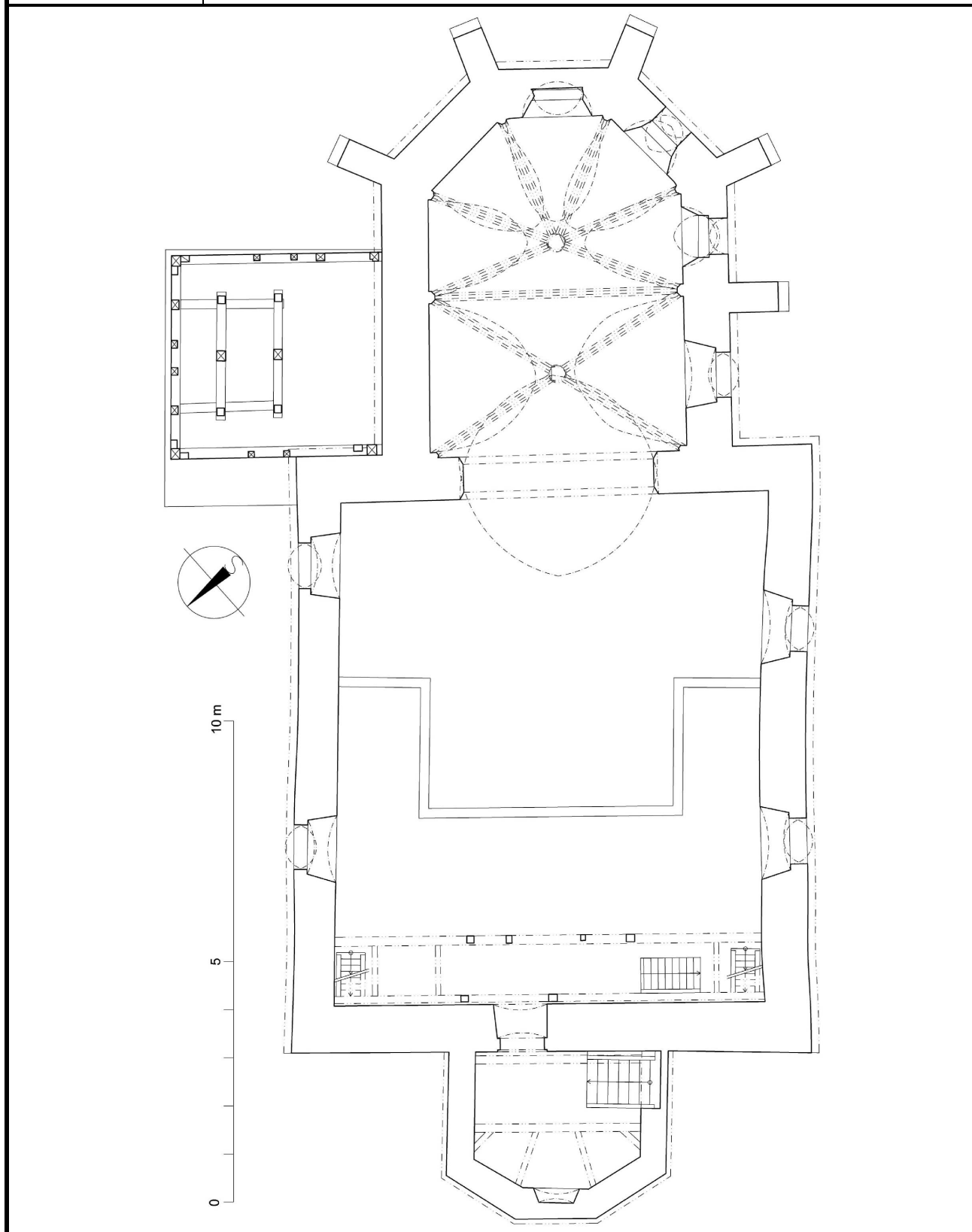

Detail vstupu západní předsíně v pohledu od západu. Foto: 1987, sbírka negativů NPÚ ÚOP v Ústí n. L., sign. 95632.

Autor zaměření:	J. Skopec, T. Brož, M. Nový, P. Bažant	Rok:	2008-2018
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, totální stanice.		
Popis:	Půdorys na úrovni vstupu.		

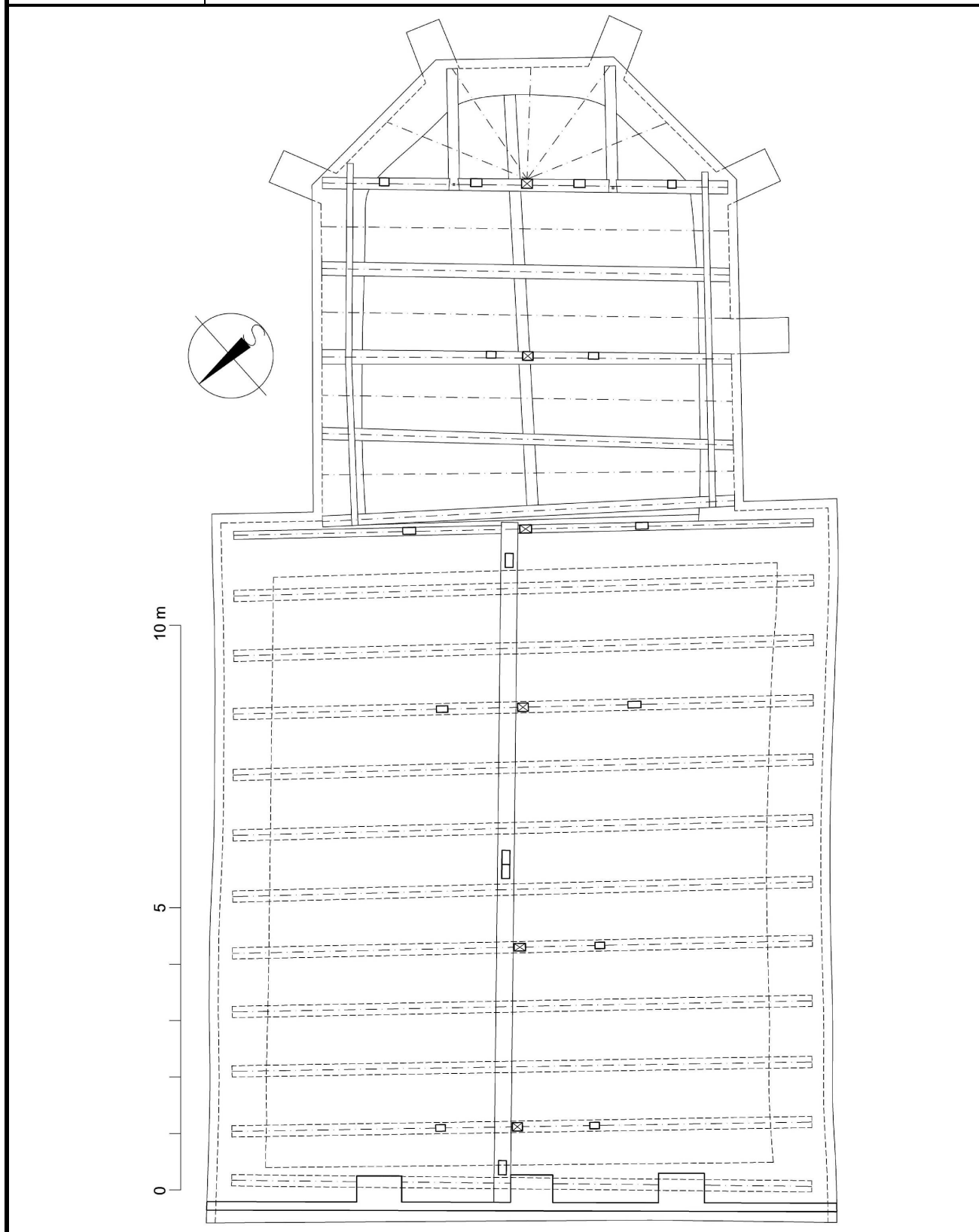

Autor zaměření:	J. Skopec, T. Brož, M. Nový, P. Bažant	Rok:	2008-2018
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, totální stanice, vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Půdorys na úrovni okenních otvorů.		

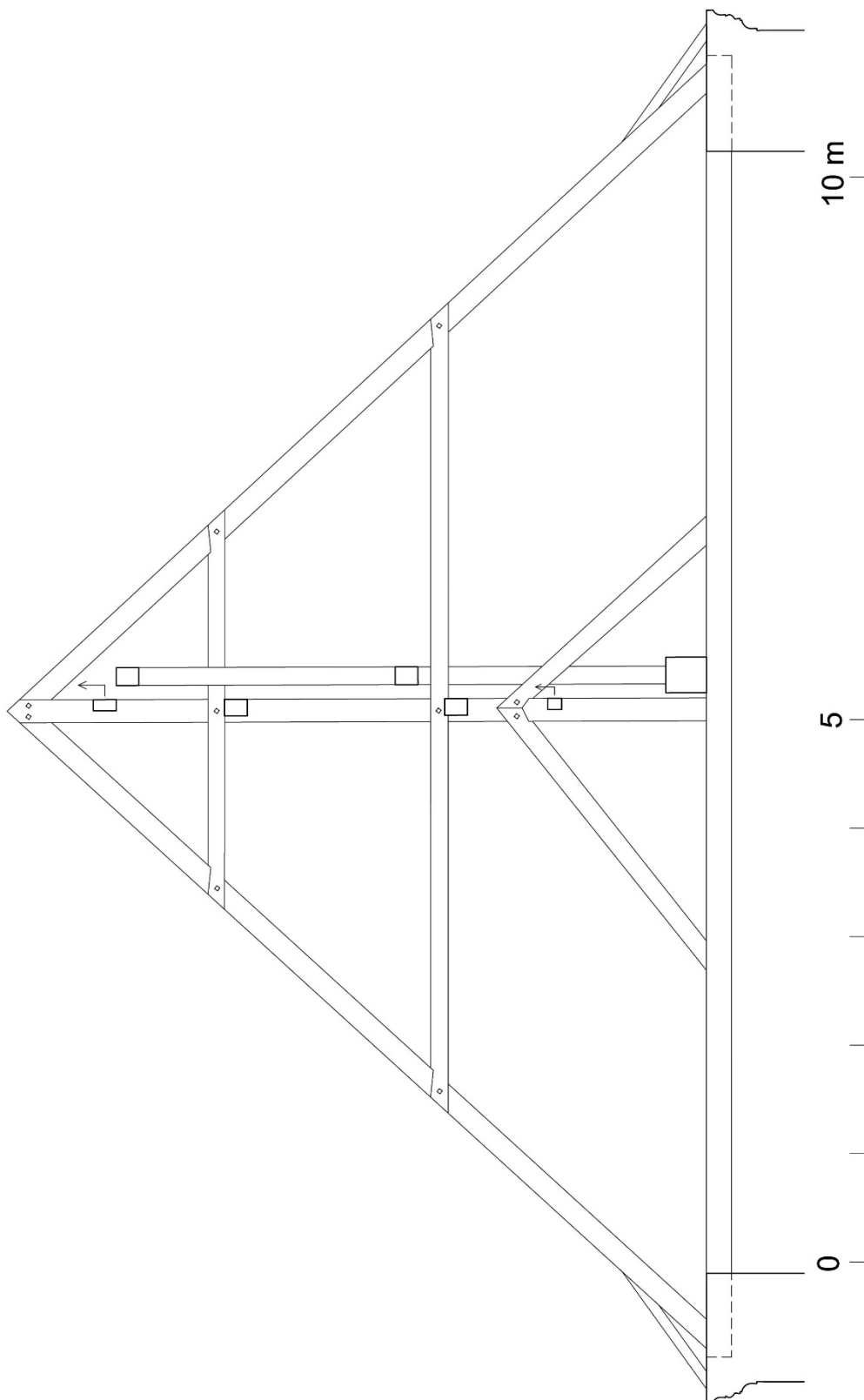

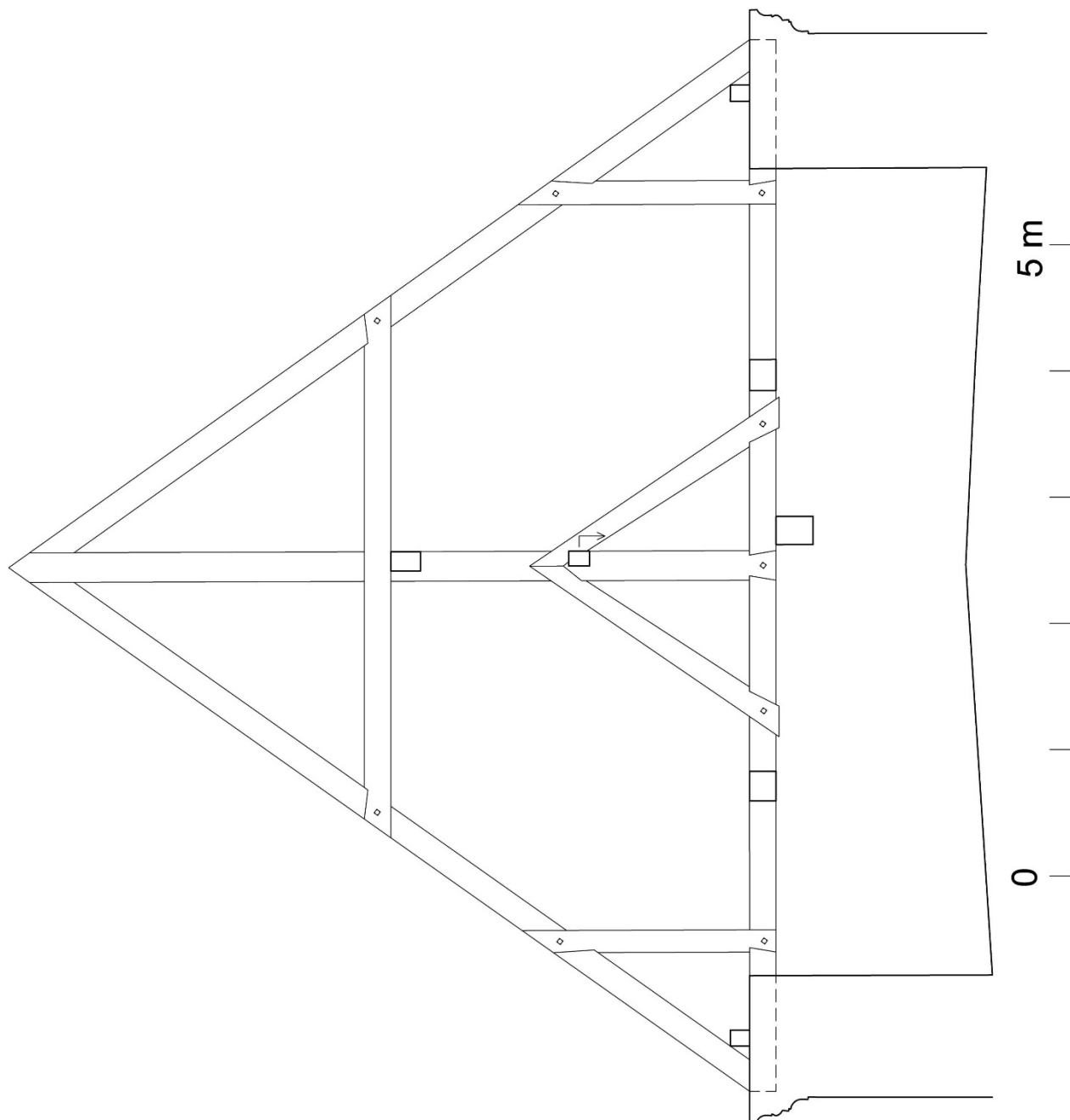
Autor zaměření:	Petr Bažant, Petr Hasil	Rok:	2018-2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Půdorys krovu lodi a presbytáře.		

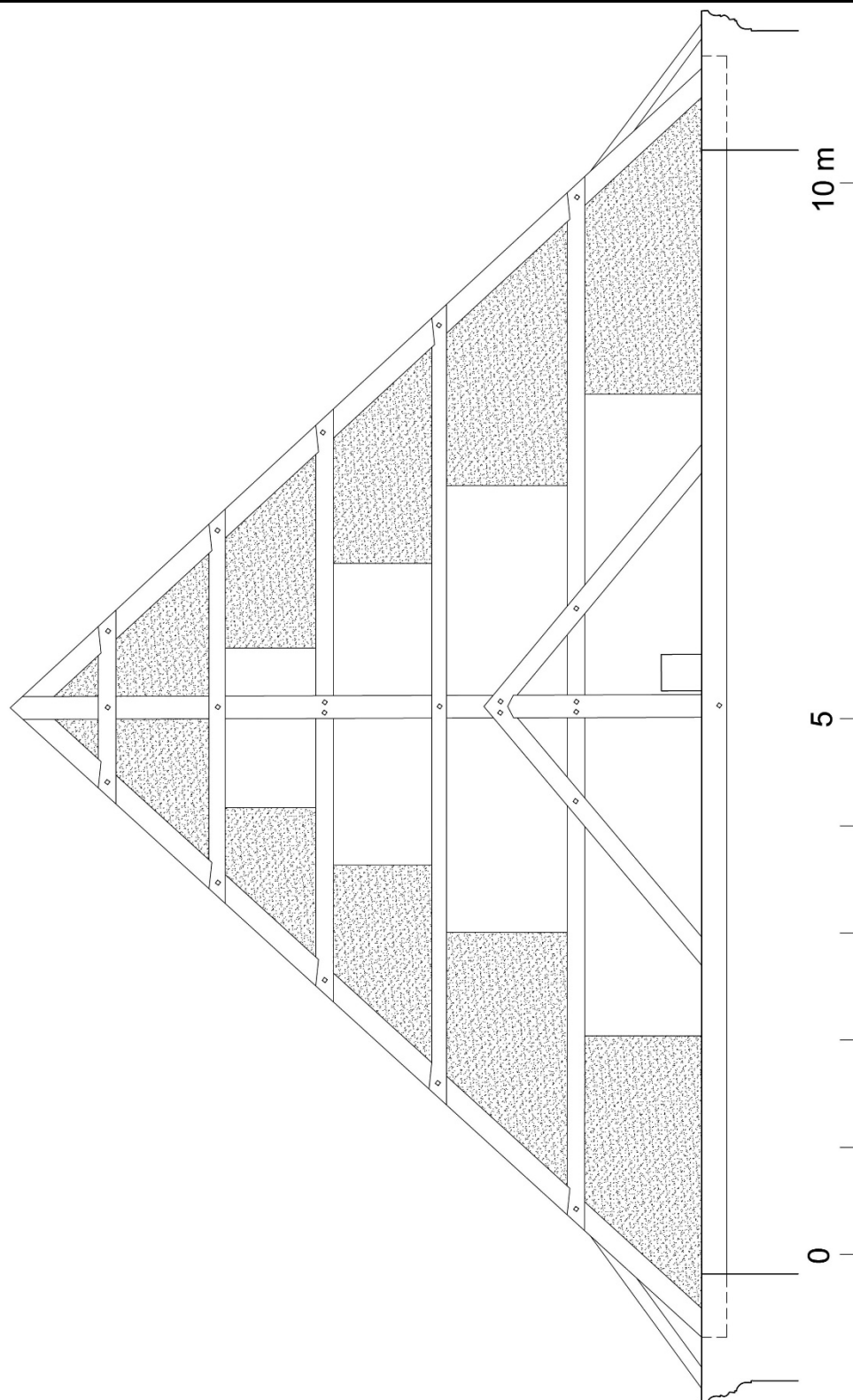
Autor zaměření:	Petr Bažant	Rok:	2018
Kresba:	Petr Bažant	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr.		
Popis:	Druhá plná příčná vazba nad lodí od východu s pohledem na západ.		

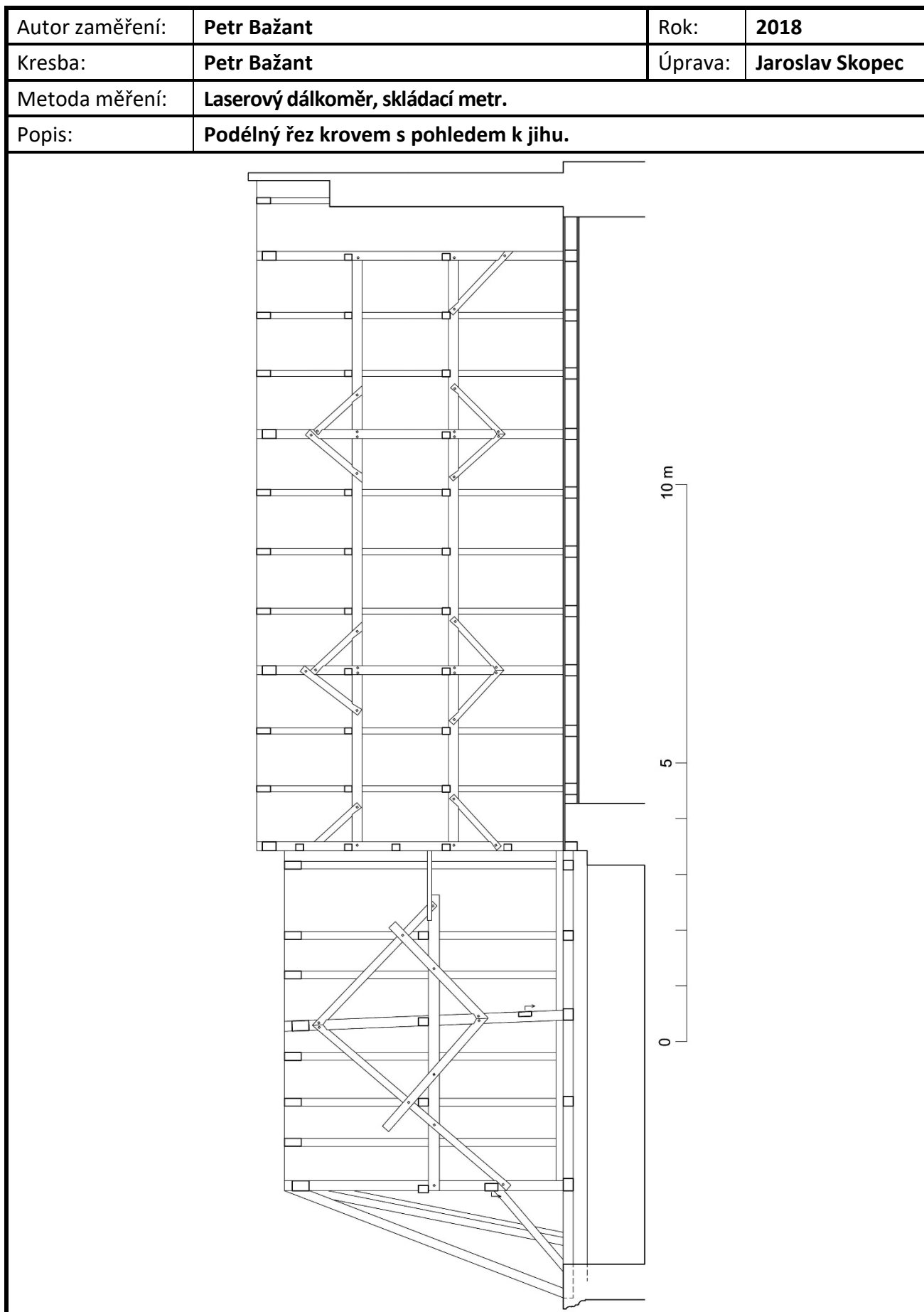

Autor zaměření:	Petr Bažant	Rok:	2018
Kresba:	Petr Bažant	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr.		
Popis:	První plná příčná vazba nad presbytářem od východu, s pohledem na západ.		

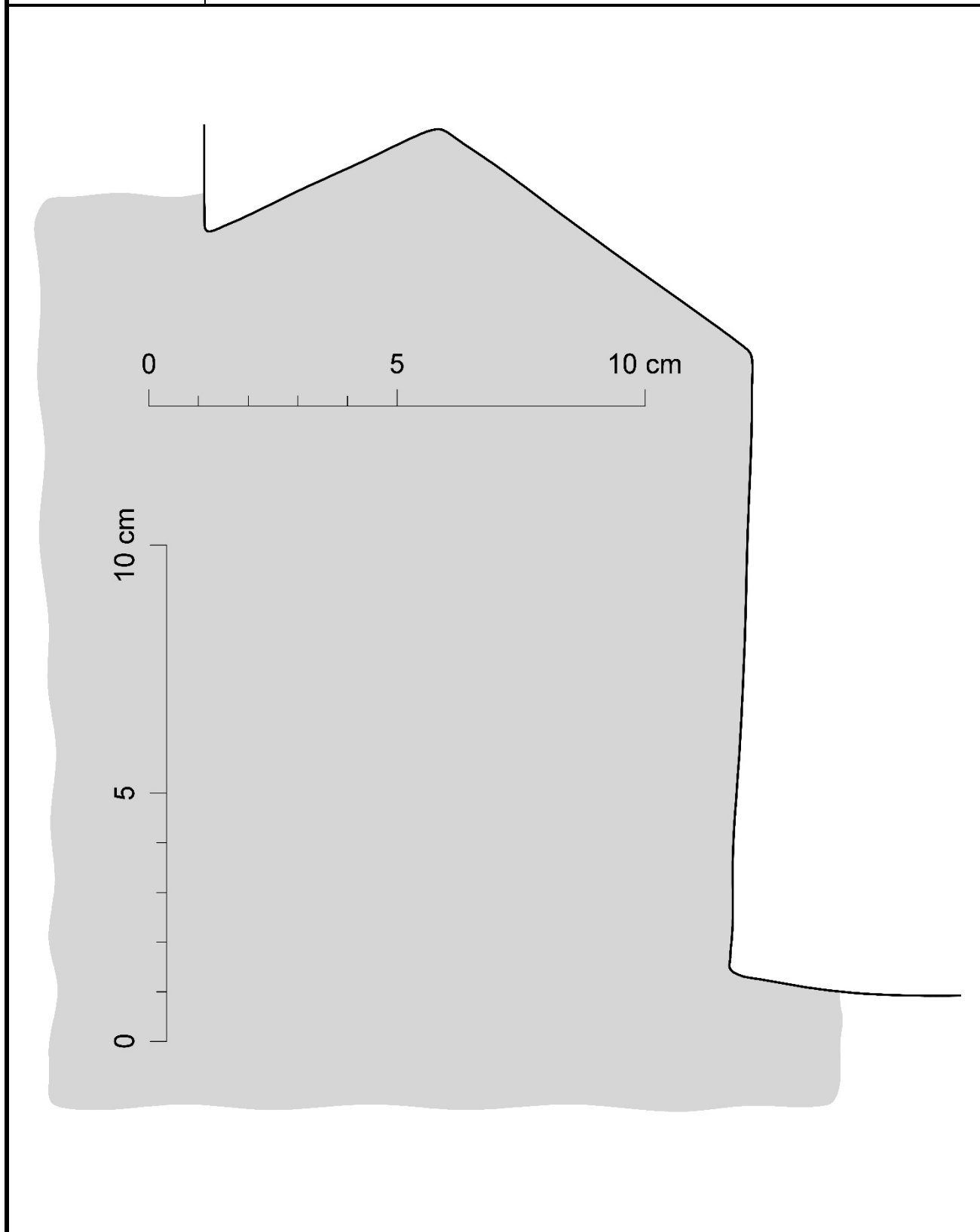

Autor zaměření:	Michal Panáček	Rok:	2018
Kresba:	Petr Bažant	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr.		
Popis:	První plná příčná vazba od východu s pohledem na východ - hrázdění štítu mezi lodí a presbytářem.		

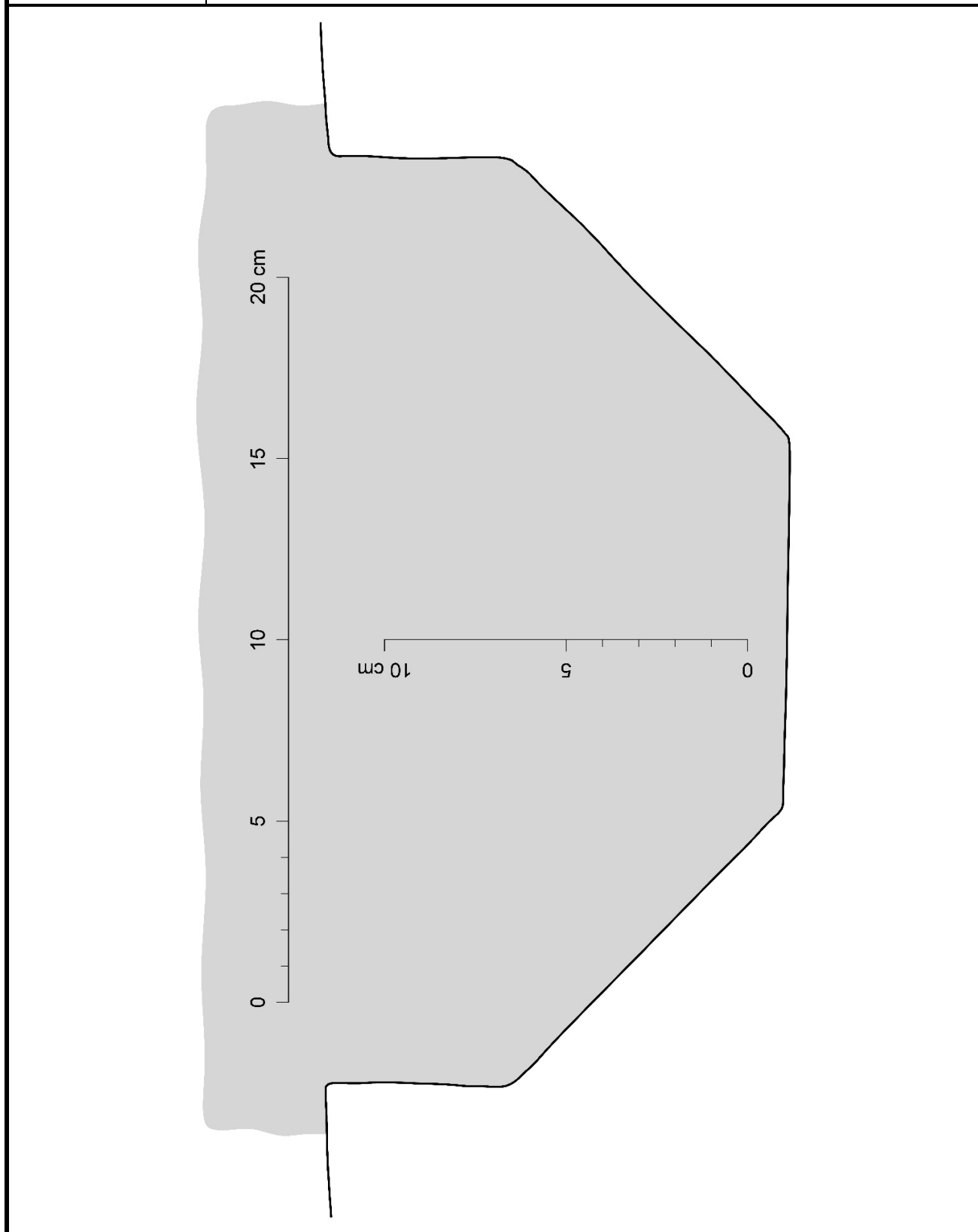

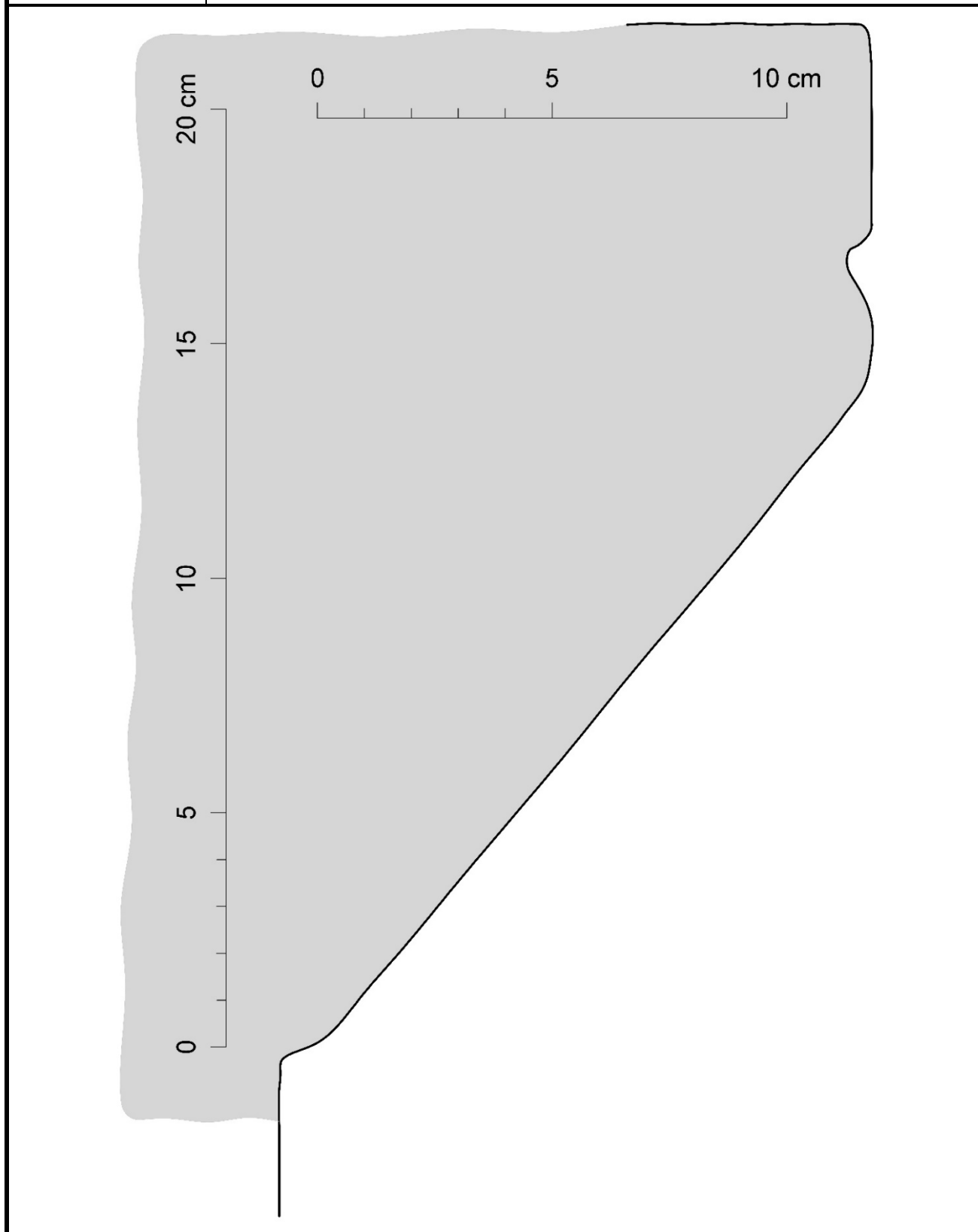
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil jihozápadní konzole presbytáře.		

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil severní konzole presbytáře.		

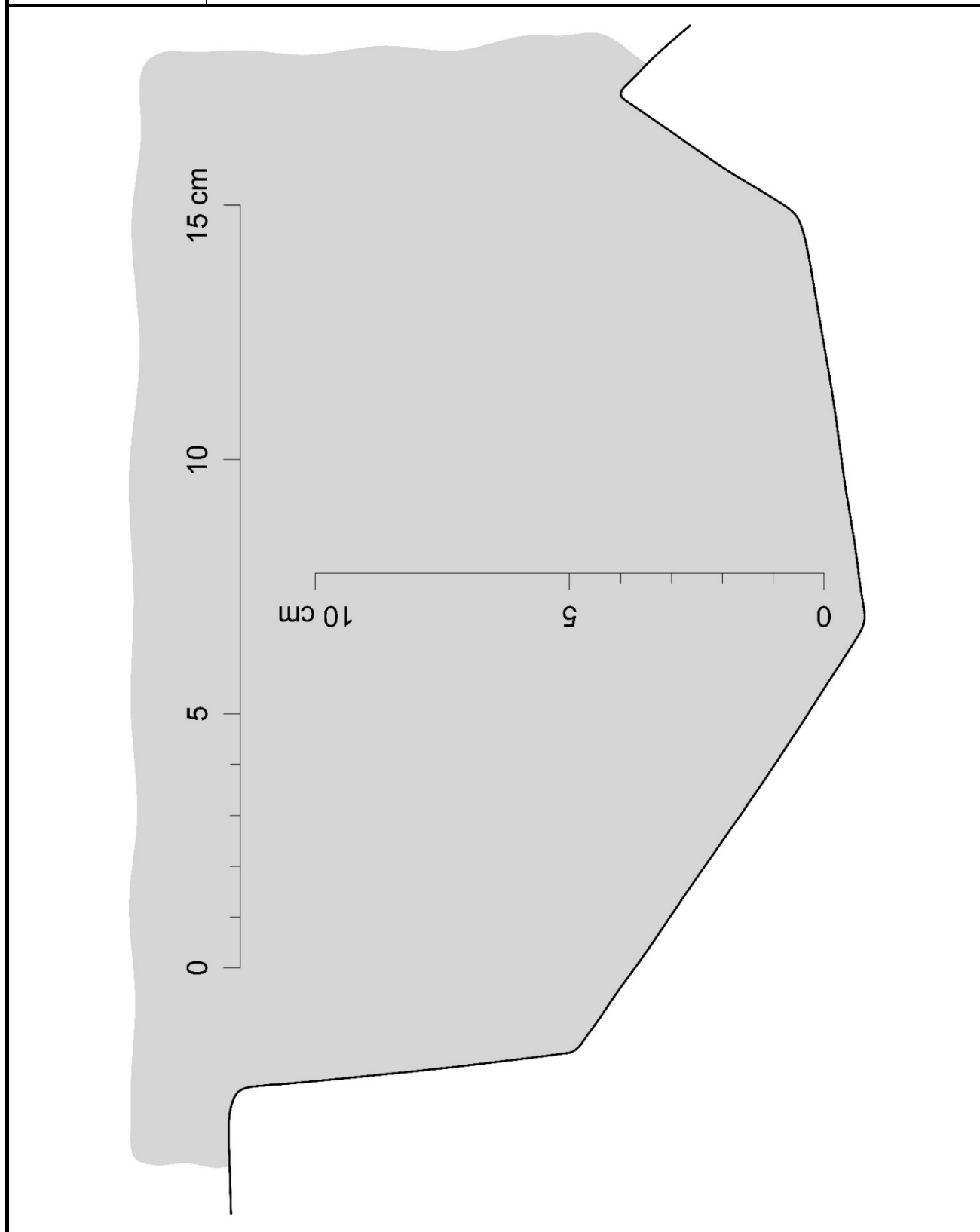

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil severní konzole presbytáře.		

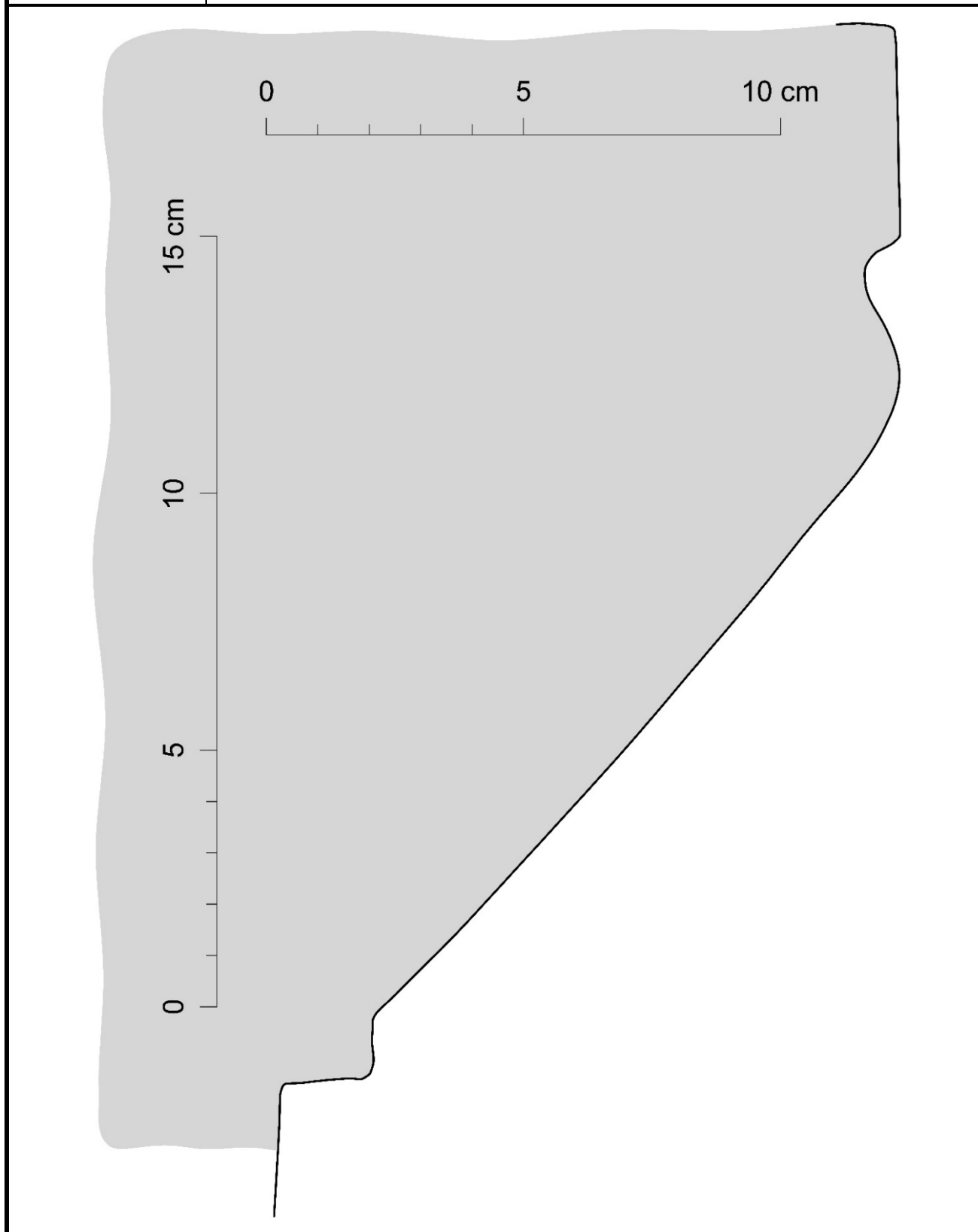

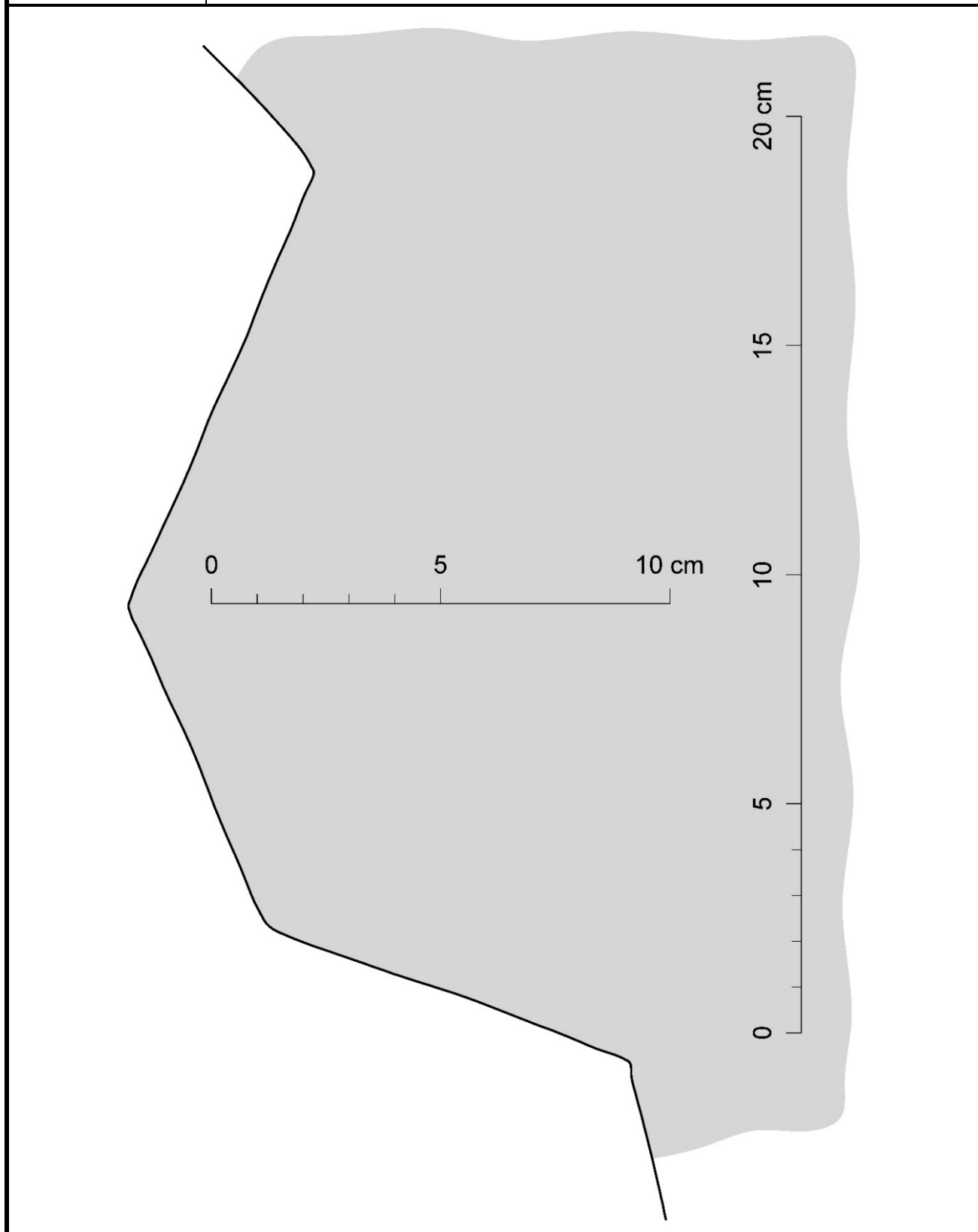
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil severoseverovýchodní konzole presbytáře.		

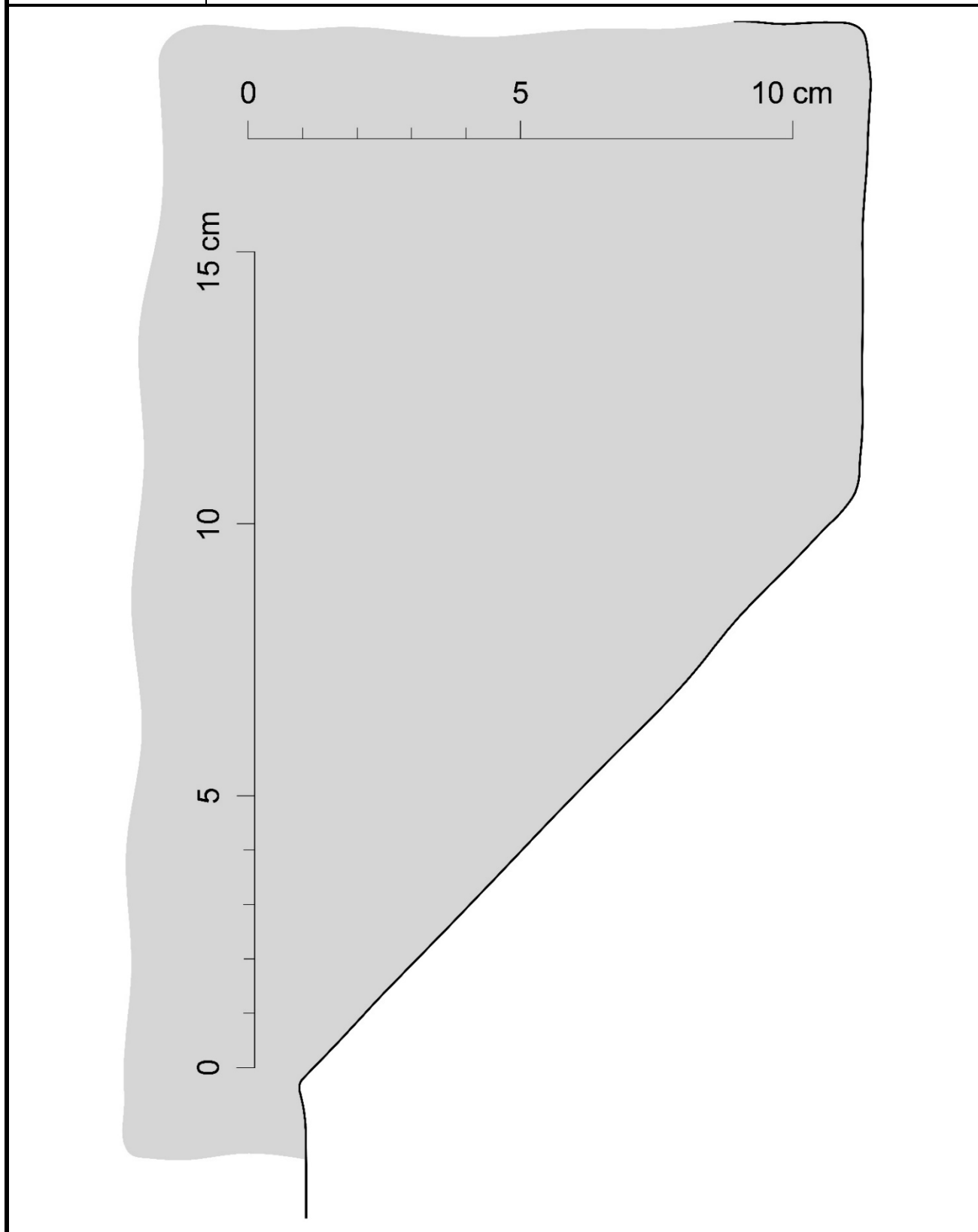
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil severoseverovýchodní konzole presbytáře.		

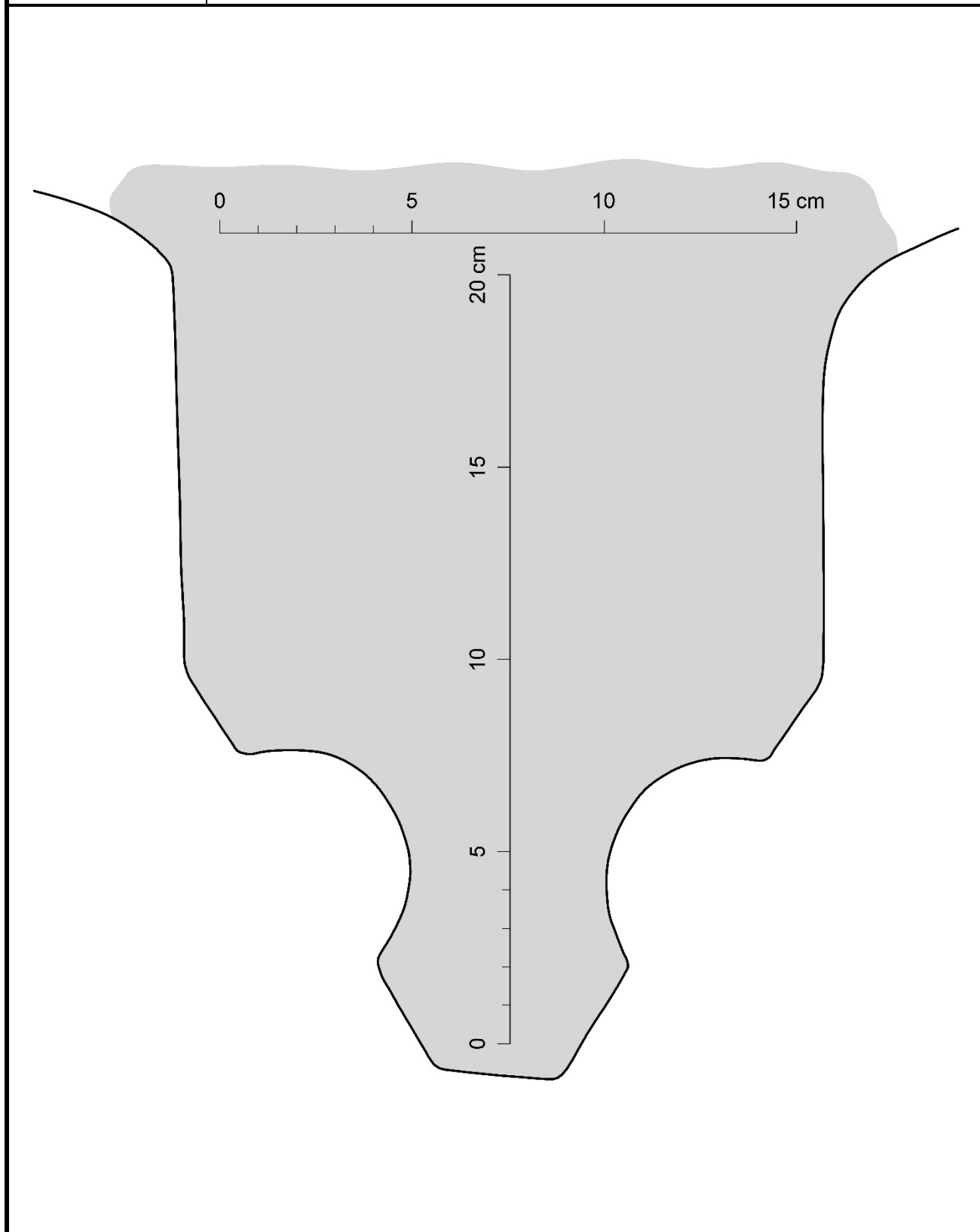
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Horizontální profil východoseverovýchodní konzole presbytáře.		

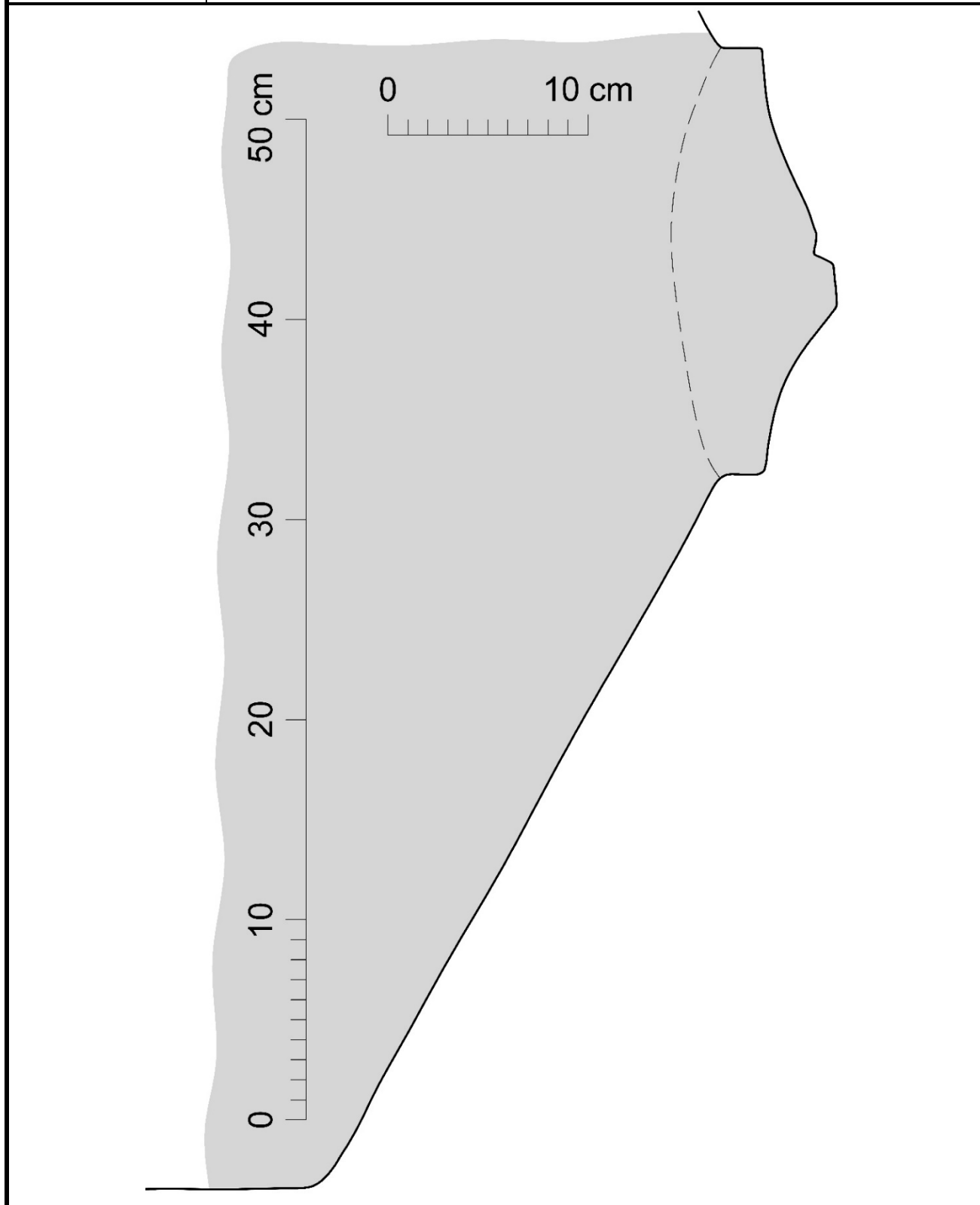
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Vertikální profil východoseverovýchodní konzole presbytáře.		

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil žebra klenby presbytáře.		

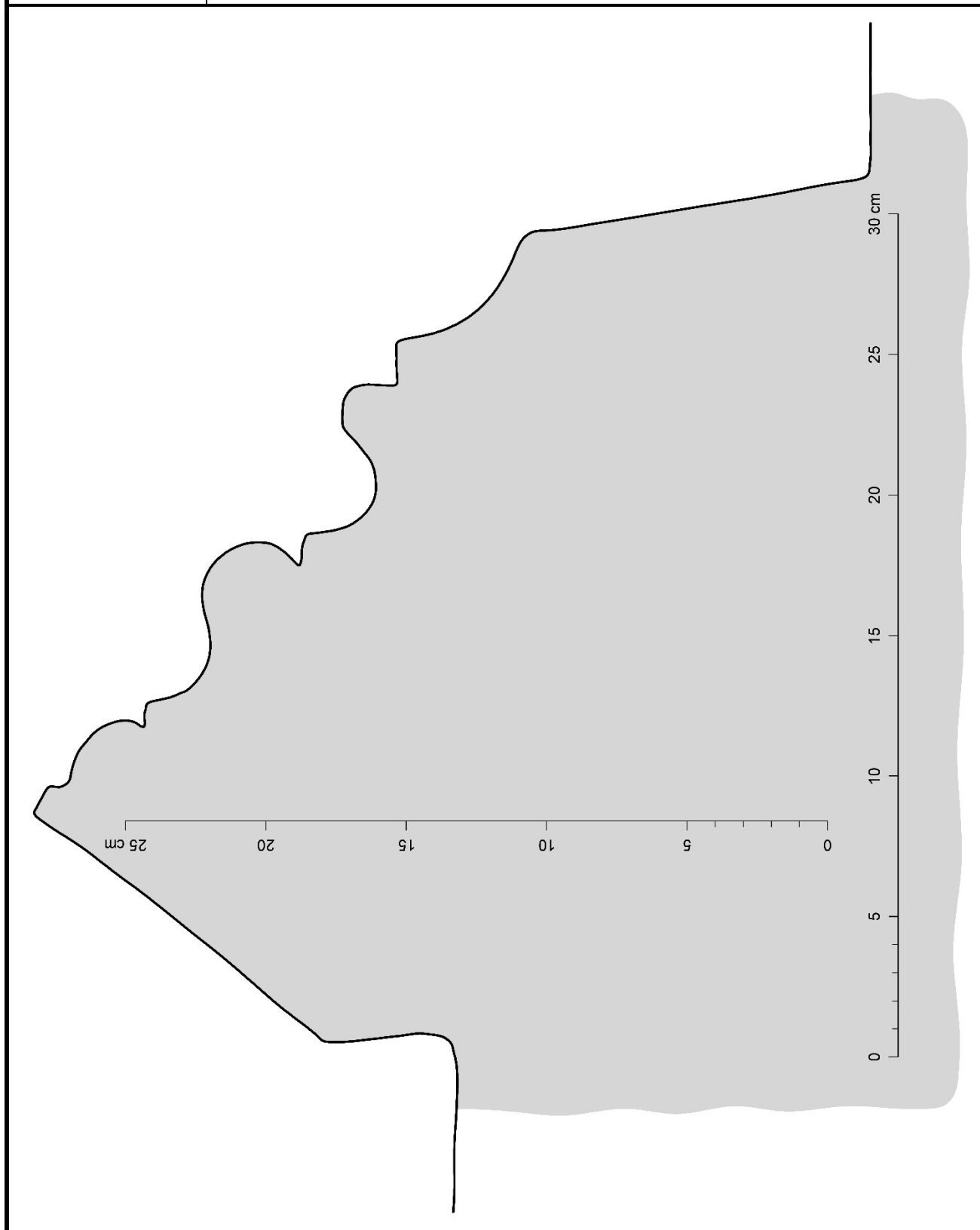
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícenímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil severní strany kruhového okna presbytáře. Čárkovaná čára vyznačuje předěl mezi okenním ostěním a dílem kružby.		

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil východní stojky portálu z presbytáře do sakristie.		

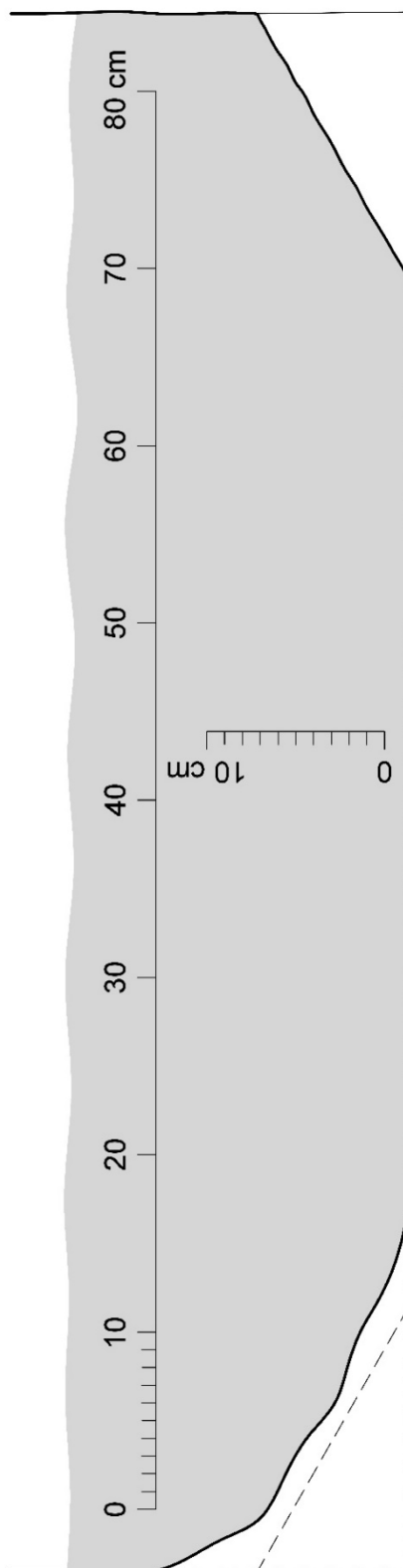

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil západní stojky sedile presbytáře.		

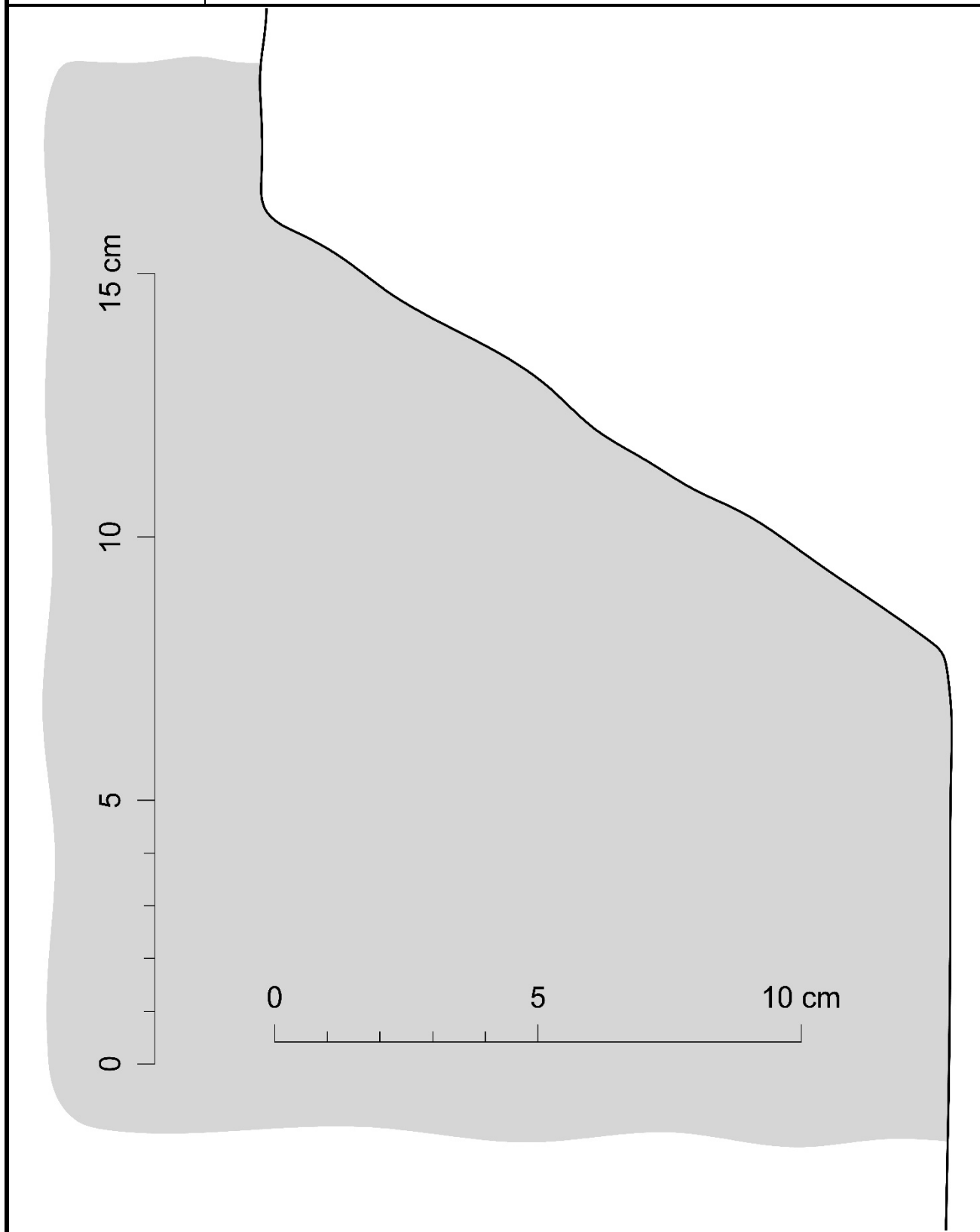

Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil severní stojky vítězného oblouku.		

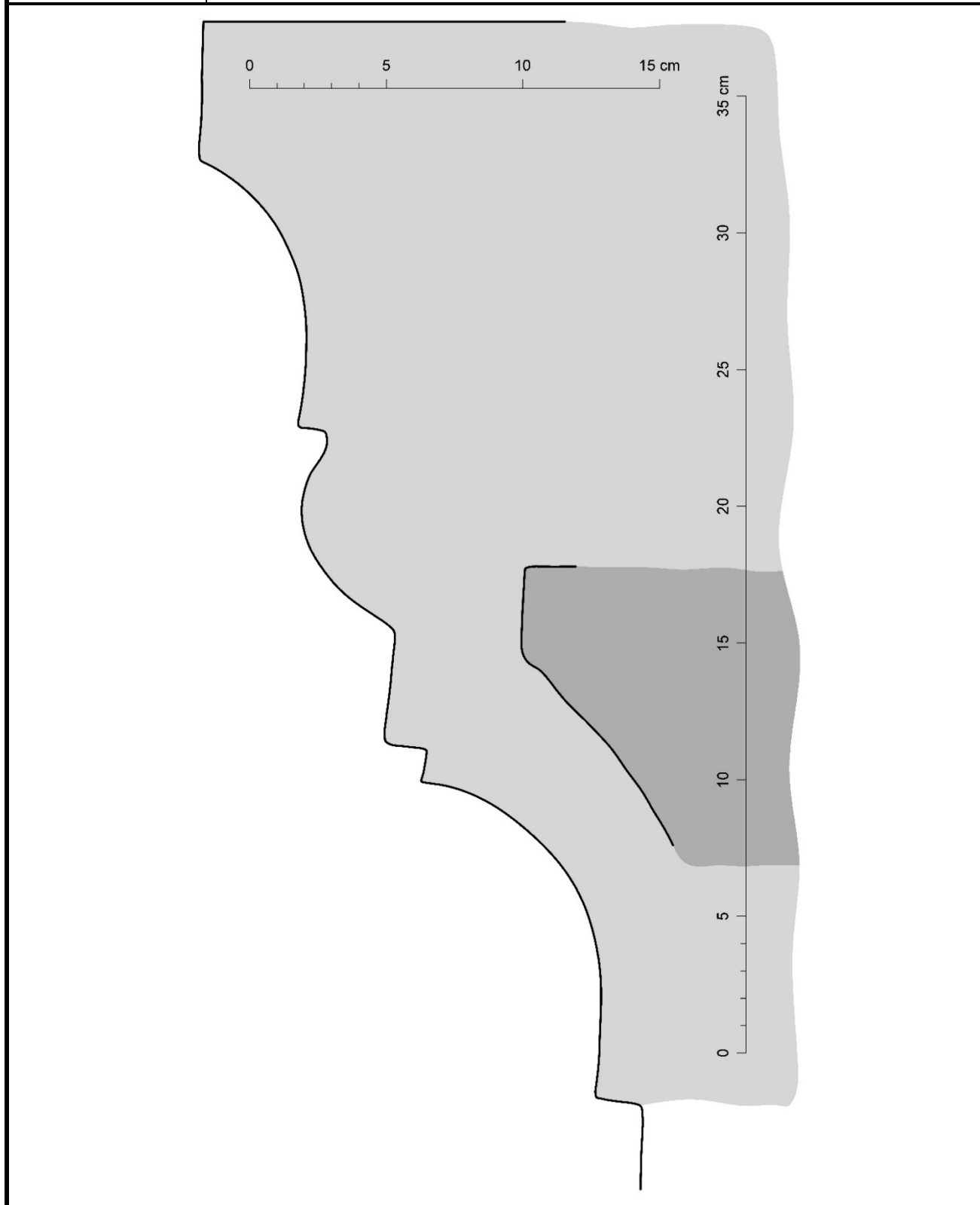

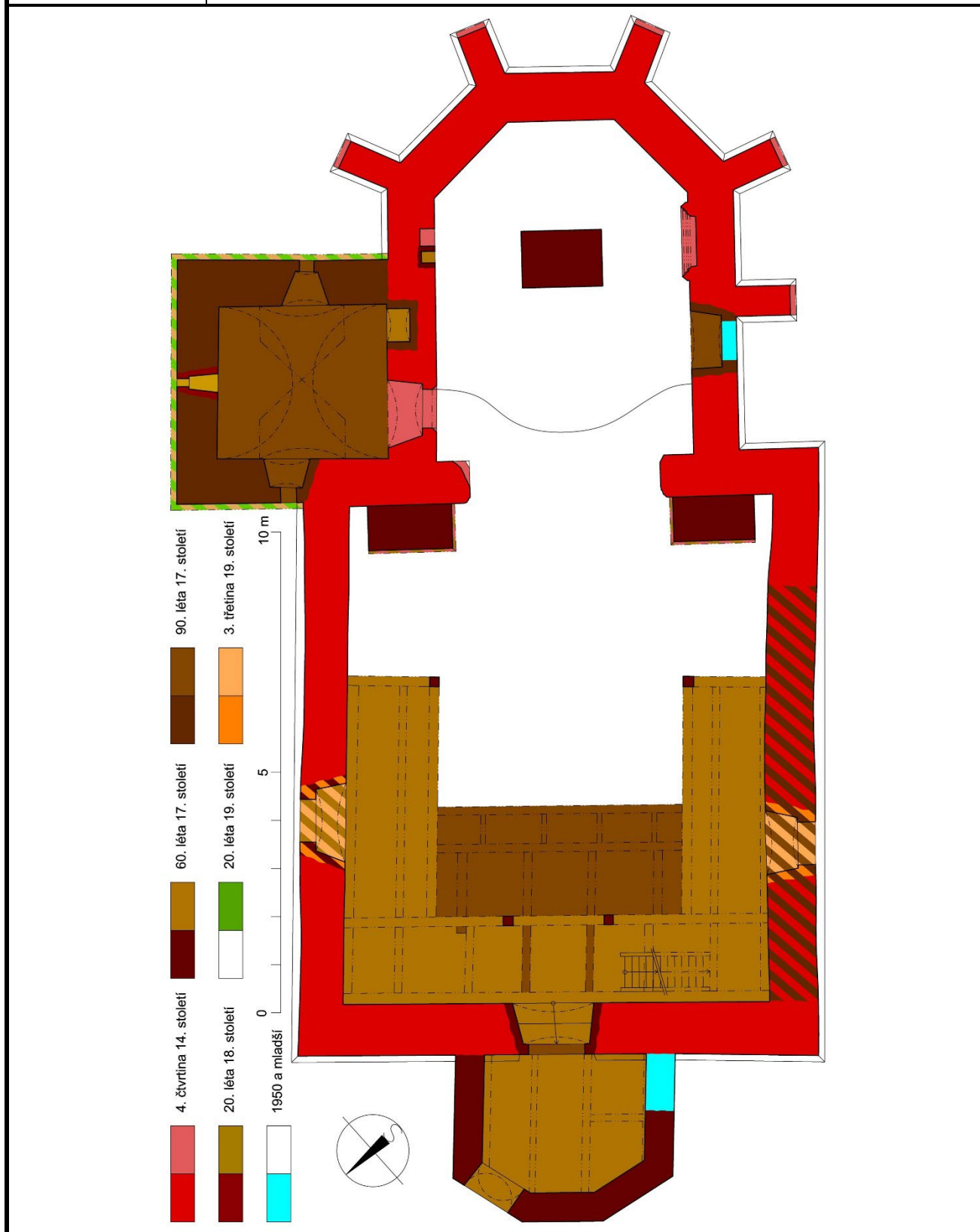
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil soklu na západním průčelí lodi.		

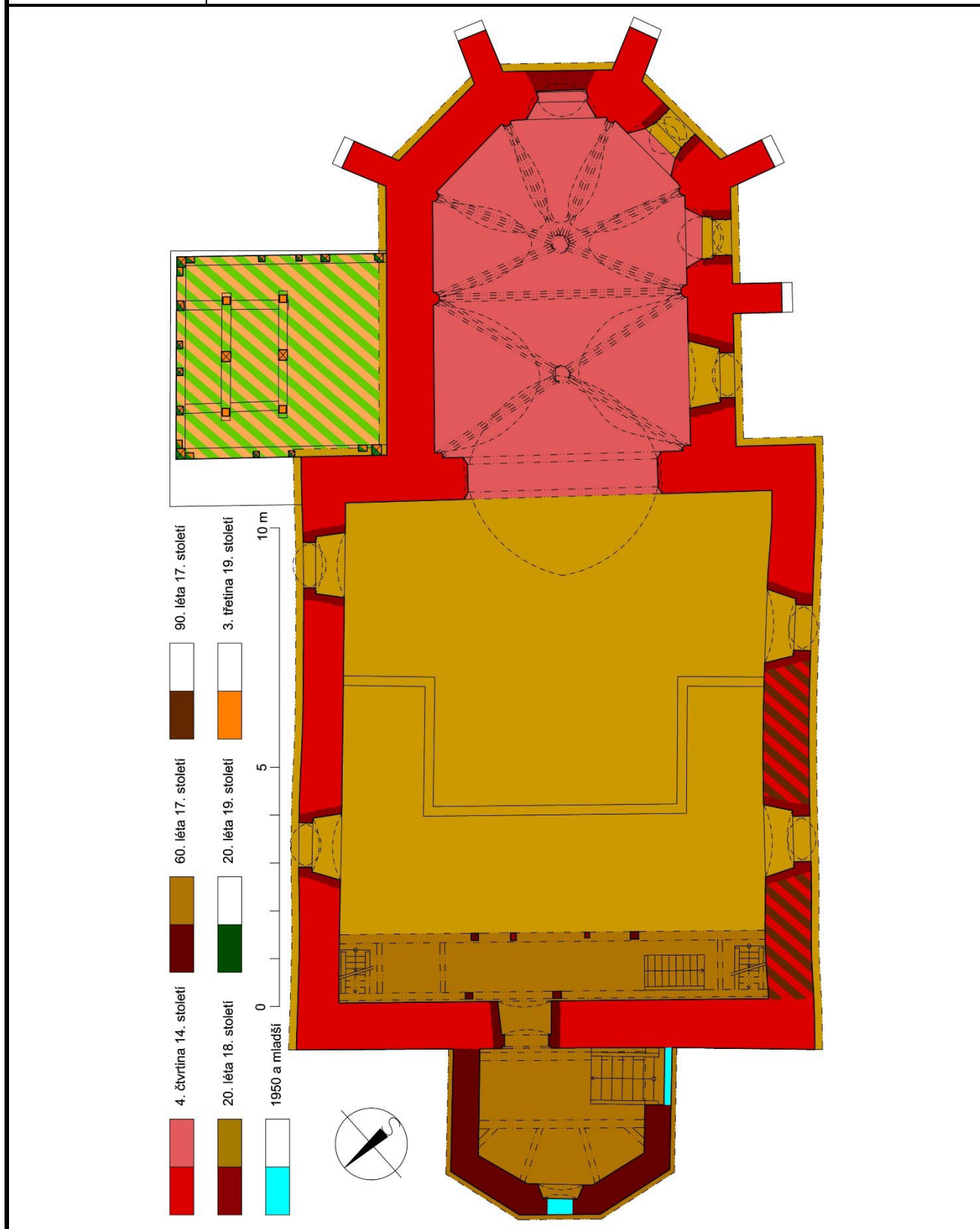
Autor zaměření:	Jaroslav Skopec	Rok:	2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Úprava:	Jaroslav Skopec
Metoda měření:	Vícesnímková fotogrammetrie.		
Popis:	Profil římsy na severní straně presbytáře s tmavě vyznačeným fragmentem středověké římsy.		

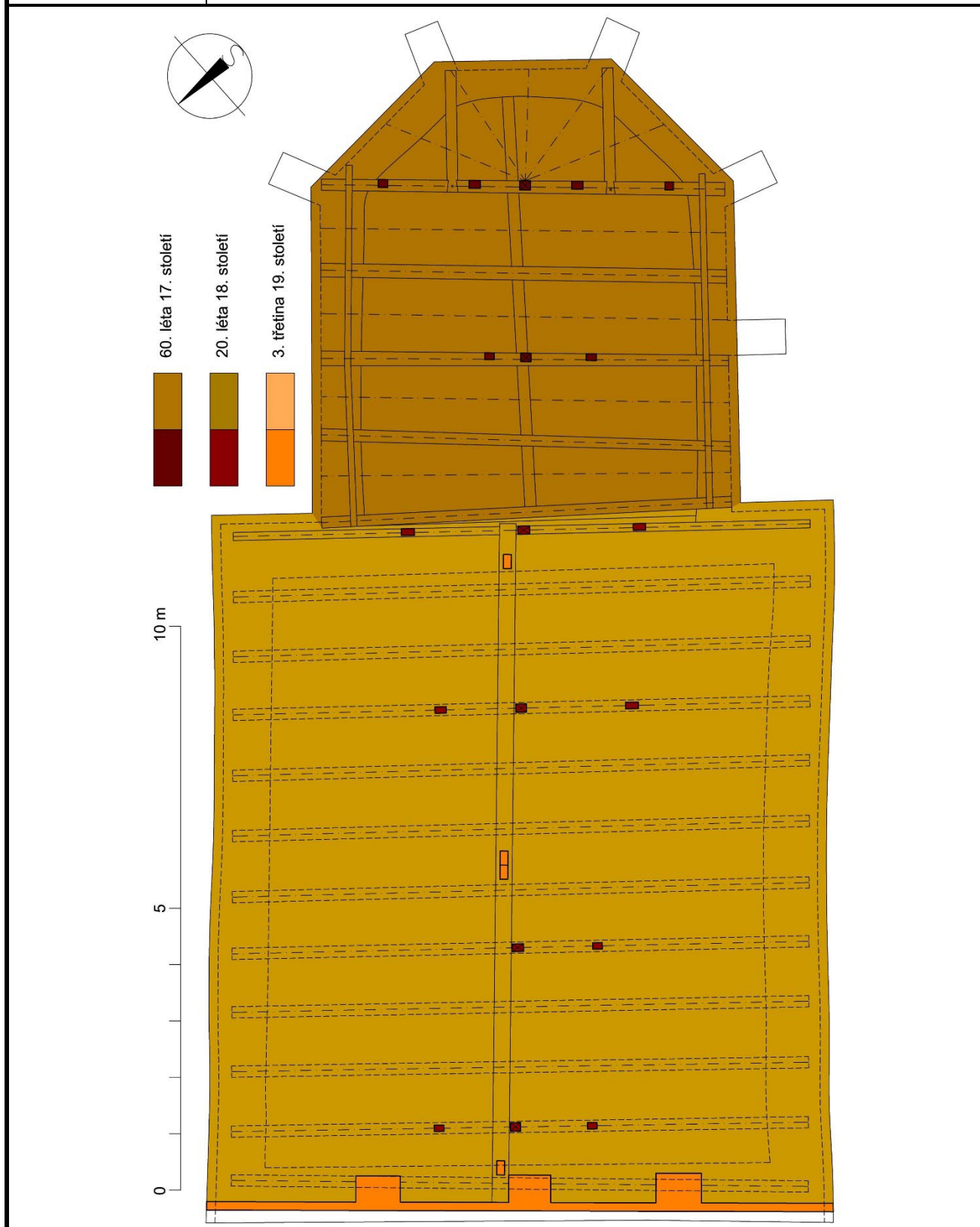
Autor zaměření:	J. Skopec, T. Brož, M. Nový, P. Bažant		Rok:	2008-2018
Kresba:	Jaroslav Skopec	Vyhodnocení:	Jaroslav Skopec	
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, totální stanice.			
Popis:	Půdorys na úrovni vstupu.			

Autor zaměření:	J. Skopec, T. Brož, M. Nový, P. Bažant		Rok:	2008-2018
Kresba:	Jaroslav Skopec	Vyhodnocení:	Jaroslav Skopec	
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, totální stanice, vícenímková fotogrammetrie.			
Popis:	Půdorys na úrovni okenních otvorů.			

Autor zaměření:	Petr Bažant, Petr Hasil		Rok:	2018-2020
Kresba:	Jaroslav Skopec	Vyhodnocení:	Jaroslav Skopec	
Metoda měření:	Laserový dálkoměr, skládací metr, vícesnímková fotogrammetrie.			
Popis:	Půdorys krovu lodi a presbytáře.			

objednatel	NPÚ ÚOP v Ústí nad Labem		kraj / okres	Ústecký / Louny	nadmořská výška					
adresa			obec	Minice	zeměpisná šířka					
telefon			ulice (orientační číslo)		zeměpisná délka					
e-mail	skopec.jaroslav@npu.cz		číslo popisné		zpracoval					
datum odběru	21. 9. 2018		objekt	kostel sv. Martina	Panáček M. Kyncel T.					
čís.	způsob oprac.	značka	tloušťka cm	délka cm	WK	konstrukce	popis prvku	počet letok. letěl	počet letok. letěl	datum skácení
11	T		15x18	A	A	krov lodi	stolice v ose hřebene - 1. sloupek od Z	Y3731a2	51	1727/28
12										
13	T		11x13	A	A	krov lodi	2. příčná vazba od Z - J krokev	Y3733	35+1	1727/28
14	T	IIII	13x15	A	A	krov lodi	4. příčná vazba od V - J krokev	Y3734	34	1716+
17	T	ΔΔΔ ΔΔ	11x14	A	A	krov lodi	5. příčná vazba od V - S krokev	Y3735	40	1727/28
15	T		19x24	A	A	krov lodi	7. příčná vazba od V - vazný trám	Y3736a7	37	1719+
16										
18	T		15x16	A	A	věšadlo v lodi	V středová vzpěra	Y3738	60	x
19	T		15x17	A	A	věšadlo v lodi	Z středová vzpěra	Y3739	72	x
20	T	VII	12x16	A	A	krov lodi	1. plná příčná vazba od V (hrázděný štít) - S vzpěra	Y3740	22	-
21	T	ΔΔ	15x18	N	N	krov lodi	1. plná příčná vazba od V - osový věšadlový sloupek	Y3741	58	1726/27
22	T	ΔΔ	16x19	A	A	krov presbytáře	3. příčná vazba od V (2. plná) - věšadlový sloupek	Y3742	57	1661/62
23	T		22x24	A	A	krov presbytáře	3. příčná vazba od V (2. plná) - vazný trám	Y3743a4	33	16621
24										
25	T	III	13x16	A	A	krov presbytáře	3. příčná vazba od V (2. plná) - J krokev	Y3745	48	1662/63
26	T	IIII	13x16	A	A	krov presbytáře	4. příčná vazba od V - J krokev	Y3746	54	1661/62
27	T		18x19	A	A	horní kručta	V nosný trám na s straně	Y3747a8	42	1658+
28										
29	T		18x22	A	A	spodní kručta	S část - J nosný trám (otočená profilace nahoru)	Y3749	46	1660+
30	T		15x19	A	A	spodní kručta	střední část - S trám	Y3750	43	-
31	T		19x21	A	A	obvodový rám zvonice	SZ nárožní sloupek	Y3751	56	-
32	T		13x15	A	A	obvodový rám zvonice	S stěna - V šikmá vzpěra	Y3752	60	-
33	T		18x20	A	A	zvonová stolice	S sloupek	Y3753	51	1863/64
Y37minice-kostelAB						Y3742+43+44+45+46			58	1662
Y37minice-kostelIPC1						Y3731+32+33+34+36+37+41			59	1727
Y37minice-kostelIPC2						Y3738+39			72	x
Y37minice-kostelIPC3						Y3747+48+49			46	1660
je-ce05 x AB						6,52; 7,11; 68,1%; 58; 0,68				
je-ce05 x Y3735						2,31; 3,61; 73,8%; 40; 0,58				
sm-ce05 x PC1						4,63; 5,05; 66,1%; 59; 0,6				
sm-ce05 x PC3						3,41; 3,94; 70,7%; 46; 0,48				
sm-ce05 x Y3753						4,56; 5,08; 55,9%; 51; 0,59				

Archivní rešerše – středověk

Vojtěch Vaněk

Dějiny lokality	Ves Minice byla ve středověku šlechtickým statkem, který kontinuálně náležel rodu Vlčků z Minic.³⁵ Jejich nejstarší známý předek Vlček z Minic je doložen jako svědek roku 1281, kdy je zároveň poprvé zmíněna ves Minice.³⁶ Jeho pravděpodobní potomci Petr, Mikuláš a Štěpán z Minic jsou zmíněni jako svědci na listině z roku 1327.³⁷ V následující generaci rodu Minických se objevují mimo jiné bratři Pešek a Vlček, kteří drželi kromě Minic také Želkovice.³⁸ Nejvýraznější postavou z této generace byl Pešek z Minic, doložený v letech 1363-1401, který mezi lety 1386-1388 zastával výnosný úřad královského podkomořího. Pod jeho pravomoc tak náležela správa královských měst.³⁹ Pešek kolem roku 1390 získal Libčeves, na které poté sídlila jeho rodová větev.⁴⁰ Podobně Peškův bratr Vlček získal kolem roku 1407 Blšany a přenesl své sídlo tam.⁴¹ Jeho synové později připojili Minice i Blšany k Ličkovu a později k hradu Borku (Červenému Hrádku).⁴² Ličkov koupil po roce 1434 Jan Vlček z Minic, který oba statky roku 1437 zapsal svému bratru Vaňkovi a matce Markétě.⁴³ Ten si posléze vyprosil tuto odúmrtí na králi.⁴⁴ Vaňkova dcera Markéta z Minic byla provdána za Vavřince Glace ze Starého Dvora, pána na hradě Borku (Červeném Hrádku).⁴⁵ Asi roku 1514 Lorenc Glac ze Starého prodal Minice Janu Šmorharovi z Rochova. Podle dodatečného zápisu v obnovených deskách zemských šlo o tvrz Minice, poplužní dvůr, celou ves s kmetčími dvory, mlýnem a podacím kostelním.⁴⁶ Po smrti Jana Šmorhara před rokem 1525 Minice drželi jeho synové.⁴⁷
Dějiny kostela	Kostel v Minicích je doložen roku 1369 jako farní v nejstarším dochovaném rejstříku papežských desátků pro žatecký děkanát, jehož byly Minice součástí.⁴⁸ Již roku 1361 však je zmíněn nejmenovaný farář z Minic, který uváděl kněze ke kostelu v nedaleké Bitozevsi. Tento rok proto můžeme

³⁵ August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický království českého*, Praha 1908, s. 608.

³⁶ CDB VI/1, s. 169-170. Srov. Karl TUTTE, *Der politische Bezirk Saaz. Eine Heimatkunde*, Saaz 1904, s. 584-585; August SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze království Českého*. Díl XIV, Litoměřicko a Žatecko, Praha 1923, s. 384; Antonín PROFOUS, *Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny*. Díl III, Praha 1951, s. 88.

³⁷ RBM III, s. 548-549.

³⁸ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 384.

³⁹ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 384; Ludwig SCHLESINGER (ed.), *Urkundenbuch der Stadt Saaz bis zum Jahre 1526*, Prag 1892, s. 61-63, 70, 80; Jiří SPĚVÁČEK, *Václav IV. (1361-1419). K předpokladům husitské revoluce*, Praha 1986, s. 198.

⁴⁰ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 435.

⁴¹ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 351, 384.

⁴² A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 384.

⁴³ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 404.

⁴⁴ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 404.

⁴⁵ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 267.

⁴⁶ Anna VAVROUŠKOVÁ (ed.), *Desky zemské království českého*. Řada I, Kvaterny trhové. Svazek 2, Kvaterny trhové běžný červený od léta 1542-1543, Praha 1935, s. 191-192.

⁴⁷ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 384.

⁴⁸ Václav V. TOMEK (ed.), *Registra decimarum papalium čili registra desátků papežských z dieceze pražské*, Praha 1873, s. 70. K rozsahu žateckého děkanátu Jaroslav HAVRLANT, *Problémy studia farní sítě žateckého děkanátu a jeho specifiky*, in: *Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku*, Praha 2007 (= *Colloquia mediaevalia Pragensia*, 8), s. 159-178.

	považovat za první písemnou zmínku o kostelu v Minicích.⁴⁹ Nejstarší doklad o dosazení faráře ke kostelu a k držbě patronátního práva pochází z roku 1363, kdy panoši Sezema a Pešek z Minic spolu s Jiříkem, plebánem u kostela P. Marie na Louži v Praze, prezentovali kněze Ondřeje z Bělčic po smrti plebána Michka.⁵⁰ Ondřej rezignoval roku 1379 a na jeho místo nastoupil Blažej, dosavadní farář ve Velemíně, se souhlasem panošů Pešíka, Jiřího a Vlčka z Minic a Jiřího, v této době již faráře v Přečaplech.⁵¹ Blažej zemřel roku 1388 a na jeho místo byl prezentován klerik Pešík z Hořenic. Patronem byl již pouze samotný Vlček z Minic.⁵² Farář Pešík je zmíněn ještě roku 1404 a roku 1412, kdy se zúčastnil volby žateckého děkana spolu s ostatními faráři ze žateckého děkanátu.⁵³ Poslední zmínka o nejmenovaném faráři z Minic pochází z roku 1421.⁵⁴ Výše uvedené prameny tak dokládají kontinuální držbu patronátního práva nad kostelem v Minicích zemanským rodem Vlčků z Minic po celou předhusitskou dobu. Rovněž z hlediska dochovaných zpráv o zbožných fundacích byl kostel typickou svatyní, která měla uchovat memorii zakladatelského rodu a okolní šlechty, pravděpodobně spřízněné s rodem Vlčků z Minic. Roku 1398 kostel v Minicích obdarovali Vlček z Minic, Štěpán z Hořevic a Arnold z Velemyšlevsi, kteří věnovali roční plat ve výši 4,5 kopy grošů ze svých statků v Minicích, Všehrdech a Velemyšlevsi za spásu svých duší a svých předků. Farář Pešík z tohoto platu měl vydržovat jednoho stálého vikáře.⁵⁵ Podobně roku 1398 kostel v Minicích obdaroval Štěpán ze Všechlap, který měl sídlo v Hořenicích.⁵⁶ V pohusitské době očekáváme utrakvistickou správu nad kostelem a farou v Minicích, jak předpokládá starší literatura.⁵⁷ Je ovšem otázkou, zda fara byla obsazena. Mezi katolickými farami není uváděna.⁵⁸
Středověké vybavení a výzdoba	V kamenické výzdobě presbytáře se uplatňuje erb Vlčků z Minic, podobně jako v nástěnných malbách, kde je zachycen společně s erbem zřejmě Markéty ze Sulevic, která zemřela před rokem 1443.⁵⁹ Sepulkrální památky, které jsou dochované v interiéru kostela a dokládají jeho využití jako pohřebiště, pocházejí až z druhé poloviny 16. století (náhrobek Mikuláše z Velemyšlevsi z roku 1560 a epitaf Bernarda Hory z Ocelovic a Ludmily Údrčské z Údrče z let 1585-1617).⁶⁰

⁴⁹ LC I/1, s. 146.

⁵⁰ LC I/2, s. 2-3.

⁵¹ LC III-IV, s. 109.

⁵² LC III-IV, s. 204.

⁵³ SA IV, s. 310; L. SCHLESINGER (ed.), *Urkundenbuch der Stadt Saaz*, s. 160.

⁵⁴ LC VIII-X, s. 4.

⁵⁵ SA III, s. 331-332.

⁵⁶ A. SEDLÁČEK, *Hrady*, XIV, s. 273.

⁵⁷ K. TUTTE, *Der politische Bezirk Saaz*, s. 582.

⁵⁸ Antonín MAŘÍK, *Teritoriální rozsah katolické církevní správy v době Jiřího z Poděbrad na základě administrátorských akt*, in: *Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku*, Praha 2003 (= Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica 2, 1999. Z pomocných věd historických, XV), s. 213-240, zde s. 225.

⁵⁹ Jan KLÍPA – Michaela OTTOVÁ (eds.), *Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí*, Praha 2015, s. 109-110. K erbům Vlčků z Minic August SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika*. Díl II, Praha 1925, s. 56.

⁶⁰ Vít HONYS – Petr HRUBÝ, *Šlechtické sepulkrální památky Lounska, Ústí nad Labem 2013* (= Acta Universitatis Purkynianae Facultatis Philosophicae. Studia Historica 13), s. 140-145.

Prameny vydané	CDB VI/1: SVITÁK, Zbyněk – KRMÍČKOVÁ, Helena – KREJČÍKOVÁ, Jarmila – NECHUTOVÁ, Jana (eds.), <i>Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae</i>, VI/1, Praeae 2006. LC I/1: TINGL, František A. (ed.), <i>Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim</i>. Liber I/1, Praeae 1867. LC I/2: EMLER, Josef (ed.), <i>Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim</i>. Liber I/2, Praeae 1874. LC III-IV: EMLER, Josef (ed.), <i>Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim</i>. Liber III-IV, Praeae 1879. LC VIII-X: EMLER, Josef (ed.), <i>Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica Pragensem per archidioecesim</i>. Liber VIII-X, Praeae 1889. RBM III: EMLER, Josef (ed.), <i>Regesta diplomatica nec non epistolaria Bohemiae et Moraviae</i>, III, Praeae 1890. SA III: TADRA, Ferdinand (ed.), <i>Soudní akta konsistoře pražské</i>, III, Praha 1896. SA IV: TADRA, Ferdinand (ed.), <i>Soudní akta konsistoře pražské</i>, IV, Praha 1898. SCHLESINGER, Ludwig (ed.), <i>Urkundenbuch der Stadt Saaz bis zum Jahre 1526</i>, Prag 1892. TOMEK, Václav V. (ed.), <i>Registra decimarum papalium čili registra desátků papežských z dieceze pražské</i>, Praha 1873. VAVROUŠKOVÁ, Anna (ed.), <i>Desky zemské království českého</i>. Řada I, Kvaterny trhové, Svazek 2, Kvatern trhový běžný červený od léta 1542-1543, Praha 1935.
Literatura	HAVRLANT, Jaroslav, <i>Problémy studia farní sítě žateckého děkanátu a jeho specifika</i>, in: <i>Církevní topografie a farní síť pražské církevní provincie v pozdním středověku</i>, Praha 2007 (= <i>Colloquia mediaevalia Pragensia</i>, 8), s. 159-178. HONYS, Vít – HRUBÝ, Petr, <i>Šlechtické sepulkrální památky Lounska</i>, Ústí nad Labem 2013 (= <i>Acta Universitatis Purkynianae Facultatis Philosophicae. Studia Historica</i> 13). KLÍPA, Jan – OTTOVÁ, Michaela (eds.), <i>Bez hranic. Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí</i>, Praha 2015. MAŘÍK, Antonín, <i>Teritoriální rozsah katolické církevní správy v době Jiřího z Poděbrad na základě administrátorských akt</i>, in: <i>Církevní správa a její písemnosti na přelomu středověku a novověku</i>, Praha 2003 (= <i>Acta Universitatis Carolinae – Philosophica et historica</i> 2, 1999. Z pomocných věd historických, XV), s. 213-240. PROFOUS, Antonín, <i>Místní jména v Čechách. Jejich vznik, původní význam a změny</i>. Díl III, Praha 1951. SEDLÁČEK, August, <i>Místopisný slovník historický království českého</i>, Praha 1908.

SEDLÁČEK, August, *Českomoravská heraldika*. Díl II, Praha 1925.

SEDLÁČEK, August, *Hrady, zámky a tvrze království Českého*. Díl XIV, Litoměřicko a Žatecko, Praha 1923.

SPĚVÁČEK, Jiří, *Václav IV. (1361-1419). K předpokladům husitské revoluce*, Praha 1986.

TUTTE, Karl, *Der politische Bezirk Saaz. Eine Heimatkunde*, Saaz 1904.

Archivní rešerše – novověk

Václav Zeman

Dějiny lokality

Minice se dokládají k roku 1281, a to jako sídlo samostatného statku. Odvíjí se odtud i starobylý šlechtický rok Vlčků z Minic, kteří ves drželi do poloviny 15. století.⁶¹

Asi v roce 1514 získal ves Jan Šmohar z Rochova. Zemřel před rokem 1525 a z jeho pěti synů žil nejdéle Brykcí, který držel Minice naposledy. V roce 1551 tvrz, dvůr a vesnici Minice prodal Kryštofovi Arnoštovi ze Štokova. Rodina držela ves ve dvou generacích, když jeho synové roku 1577 ji prodali Bohuslavu Doupovci z Doupova. Neznámo kdy a jak, Minice získal Jáchym ml. Hora z Ocelovic, který je v roce 1604 prodal Brykcímu ze Štampachu na Kněžicích. Zřejmě jeho syn Jan Jiří pak Minice prodal Arnoštovi Šénovi z Šénu (Schön von Schönau) v roce 1632.⁶²

V roce 1660 ves získali Thun-Hohensteinové, kteří ji připojili k zemskodeskovému statku Pětipsy, jehož součástí zůstaly Minice do konce patrimoniální správy.⁶³ Držel je Maxmilián Thun (1638–1701), po jehož smrti se rod rozdělil postupně do čtyř větví. Pětipsy držela klášterecká větev rodu, jejímž zakladatelem byl František Josef Thun (1734–1800).

Kostel sv. Michala pozbyl v době pobělohorské farního statutu a až na počátku 18. století došlo k obnově zdejší fary, v roce 1710 nastoupil první farář Medardus Sieber.⁶⁴ S tou souvisela i následná výstavba farní budovy.⁶⁵ Ještě na konci 18. století se v Minicích připomínal zchátralý zámek, tedy ona někdejší tvrz.⁶⁶ Roku 1814 došlo k rozšíření hřbitova.⁶⁷

⁶¹ Rudolf ANDĚL a kol., *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, díl 3: Severní Čechy, Praha 1984, s. 320.

⁶² August SEDLÁČEK, *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1998, s. 608; TÝŽ, *Hrady, tvrze a zámky Království českého*, 14. díl, Praha 1923, s. 384.

⁶³ A. SEDLÁČEK, *Místopisný slovník*, s. 608.

⁶⁴ Archiv Národního muzea, Sběrka rukopisů, sign. 338, Georg Adalbert WAHNER, *Sammlung alter und neuen Nachrichten betreffend die Kirchbezirke und derselben Gotteshäuser im Saatzer Kreise, Zweite Abtheilung von M bis Z*, nedat., s. 4. Karl TUTTE, *Der politische Bezirk Saaz. Eine Heimatkunde*, Saaz 1904, s. 583.

⁶⁵ Srov. níže.

⁶⁶ Jaroslav SCHALLER, *Topographie des Königreichs Böhmen*, Siebenter Theil: Saatzer Kreis, Prag 1787, s. 155.

⁶⁷ Státní oblastní archiv v Litoměřicích – Státní okresní archiv Louny (dále jen SOKA Louny), Farní úřad (dále jen FÚ) Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 944.

	Ve 30. letech 19. století ve vsi stálo 52 domů a žilo zde 267 obyvatel. V Minicích se nacházel kostel, škola, vrchnostenský hospodářský dvůr, mlýn a hostinec.⁶⁸ Držitelem panství v 19. století byl vnuk zakladatele klášterecké větve Josef Matyáš Thun (1794–1868).⁶⁹ V roce 1860 byla ve vsi vystavěna nová školní budova.⁷⁰ Na počátku 20. století čítala ves 53 domů a 240 obyvatel. Nacházel se zde poplužní dvůr, cihelna či mlýn.⁷¹ Držitelem pětipského velkostatku byl po smrti Josefa Matyáše jeho syn Quidobald Josef Antonín Thun (1823–1904) a dále jeho synovec Josef Osvald (1849–1913). Ten převzal po matce rodové jméno, takže nyní tato větev byla hrabaty Thun-Hohenstein-Salm-Reifferscheid. Následovali pak jeho potomci Josef Osvald (1878–1942) a Matyáš (* 1914).⁷²
Dějiny kostela	<u>Dějiny kostela do roku 1945</u> Až do 20. století se dochoval zvon s tónem „d“ z roku 1555.⁷³ V kostele se nachází náhrobník Mikuláše z Velemyševsi († 1560) a Bernarda Hory z Ocelovic († 1585) společně s Ludmilou Údrčskou z Údrče († 1617).⁷⁴ Druhý jmenovaný náhrobník byl od 18. století připisován Rudolfovi von Schönau, a to na základě chybného čtení nápisu. Tak dle kronikářského záznamu z 18. století nápis sestávající z citátu Job 19,25–26 a opisu v německém jazyce, z něhož bylo čitelné následující: „<i>Anno Christi 1585 den 30. Majus ist in Got seliglich entschlaffen ... ehrenveste Bernardus ... auf Münitz ... dem Got gnädiglichseyn wolle. Amen.</i>“⁷⁵ Další náhrobníky s českojazyčnými nápisy měly pocházet z let 1569 a 1596.⁷⁶ V roce 1612 za faráře Philippa Widmana byla založena kniha kostelních účtů, nejstarší dnes dochovaná. Bylo vyhrazeno 15 kop míšeňských grošů na nákup nového mešního roucha, jelikož už bylo nezbytně nutné. Většina záznamů nejstarších kostelních účtů eviduje především úroční platby farníků.⁷⁷

⁶⁸ Johann Gottfried SOMMER, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*, Vierzehnter Band: Saazer Kreis, Prag 1846, s. 231.

⁶⁹ Petr MAŠEK, *Modrá krev. Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, Praha 2003, s. 280.

⁷⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 839. Stará školní budova pak sloužila jako učitelský byt. K. TUTTE, *Der politische Bezirk*, s. 584.

⁷¹ K. TUTTE, *Der politische Bezirk*, s. 581–582.

⁷² P. MAŠEK, *Modrá krev*, s. 280.

⁷³ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 616.

⁷⁴ Vít HONYS – Petr HRUBÝ, *Šlechtické sepulkrální památky Lounska*, Ústí nad Labem 2013, s. 140–145.

⁷⁵ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 166.

⁷⁶ K. TUTTE, *Der politische Bezirk*, s. 583. Náhrobníky byly do kostela pořizovány i v první čtvrtině 18. století, kdy jsou doloženy v kostele pohřby Štampachů (1710, 1724). Václav ZEMAN, *Matriky jako pramen pro stavební historii*, in: *Dějiny staveb* 209, Plzeň 2019, s. 67–78, zde s. 69.

⁷⁷ Státní oblastní archiv v Litoměřicích (dále jen SOA Litoměřice), pobočka Děčín, Velkostatek (dále jen Vs) Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

Z roku 1630 se v knize kostelních účtů dochoval kostelní inventář. Na prvním místě se uvádějí dva kalichy a dvě mešní roucha, inventář dále eviduje jiná paramenta, žádnou informaci ke stavební podobě kostela nepřináší.

V roce 1641 Toffel Nestler mladší věnoval kostelu pěkný obraz v hodnotě 5 říšských tolarů. Manželka Wolfa Freyera Catharina darovala kostelu bílý přehoz na kazatelnu, manželka Veita Fichtmanna pak přehoz na křtitelnicí. Martin Hirsch věnoval 8 kop grošů na výstavbu nové kostnice, jejíž stavba byla za tuto částku realizována.

Od přelomu 50. a 60. let nabývají účty takové podoby, z níž lze získat představu o výdajích mimo jiné i na stavební akce. Jistým nedostatkem je vedení souhrnného vyúčtování za dva i tři roky, aniž by bylo specifikováno, k jakému roku lze které výdaje vztáhnout. Tak v letech 1660 až 1662 zaznamenáváme nákup dřeva a šindele, placeno za práci dostal tesař z Minic (1 kopa 6 grošů 6 denárů). Ostatní výdaje mají jen sumární podobu.

V letech 1663 až 1664 došlo k opravě kostela. Pracovali zde tesaři, osazeny byly nové dveře, kostel pak pokryt šindelem. Truhlář zhotovil nový obložený strop, zedníci kostel opravili zvně i zevnitř. K tomu byl vyúčtován stavební materiál (latě, šindel, hřebíky) či kovářská práce, přičemž celková výše výdajů dosáhla částky 244 kop 30 gr. 3 d.⁷⁸

Výdaje z let 1665 a 1666 mají opět sumární charakter. Za víno, ornáty, stavební záležitosti, obilí atp. bylo placeno 58 kop 34 gr. 3 d. Tesařskou práci v hodnotě 3 kop 25 gr. 5 d. vykonal Paul Schuster. Také z dalších let jsou evidovány pouze sumární výdaje, které postrádají výpovědní hodnotu o prováděných stavebních úpravách.⁷⁹

Až čtyřleté vyúčtování z let 1694 až 1697 přináší zajímavé údaje o přestavbě kostela nákladem 510 kop 24 gr. (tj. 606 zl. 18 kr.). Hovoří se o renovaci kostela od základu. Nejprve došlo k opravám zcela destruovaného zdiva kostela, a to zvně i zevnitř, k jeho nahození a štukování na čisto. Vystavěna byla nová sakristie a předsíň, kostel byl zařízen novým oltářem, tabernáklem, kazatelnou, poklopem na kamennou křtitelnicí, novými lavicemi, emporami, okny a dalším rozličným vybavením. Objevují se následně výdaje ke konci roku 1693 jako pozlacení ciboria a drobné stavební akce v hodnotě 46 kop 49 gr. 6,5 d. (tj. 54 zl. 38 kr. 1,5 d.).⁸⁰ V roce 1696 měl být pořízen nový hlavní oltář.⁸¹

Výdaje z let 1698 až 1700 evidují vydání za kalich či misál, souvisí tedy s vybavováním již přestavěného kostela. Dvanáct kop stála oprava kostelních hodin, 97 kop pak pořízení nových varhan včetně dopravy, 11 kop 16 gr. obdržel malíř za štafírování chórové přepážky a zřejmě i kostelních lavic. Nespecifikované stavební záležitosti kostela a fary vyšly v tomto období na 36

⁷⁸ Součástí těchto úprav bylo jistě vztyčení krovu nad presbytářem, jak odpovídá výsledkům dendrochronologické analýzy.

⁷⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁸⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁸¹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 1.

kop 50 gr. 1,5 d.⁸² Roku 1699 byly do kostela pořízené nové varhany v ceně 95 zl.⁸³

V letech 1700 a 1701 bylo pořízeno nové antependium, doplaceno 15 kop varhanáři⁸⁴ za nové varhany. Zřejmě za malý erb (*Wappel*) na oltář bylo placeno sochaři a malíři 5 kop gr. V letech 1702–1703 truhlář z Klášterce obdržel za okenní rámy 4 zl., malíř Mathes Trup z Klášterce pak za výmalbu kůru či empory 40 zl. V letech 1704–1705 byla stará střešní krytina zcela nahrazena novou dvojitou a zároveň postaveno kamenné schodiště nahoru na kostelní návrší.

V letech 1706 a 1707 tesař a zedník opravili hřbitovní zeď (31 kr.), truhlář z Velemyšlevesi opravil lavice a slepil varhanní měchy (2 zl. 18 kr.), k čemuž měl k ruce přidavače (15 kr.). Minický kovář vykonal různé práce na těchto měchách i lavicích, opravil zámky do sakristie a na kůr (51 kr.), sklenář z Kamenice opravoval okna v kostele a na faře. V noci 3. října 1707 se za velkého násilí do kostela vloupal zloděj,⁸⁵ přičemž škody byly vyčísleny na 83 zl. 32 kr. 1 d.

V letech 1708–1709 bylo opraveno okno v kostele, které poškodil zloděj (1 zl. 6 kr.), minický truhlář za různé práce obdržel 2 zl. 30 kr. Varhanář naladil varhany (2 zl. 42 kr.), pořízeny byly řemeny ke zvonům.⁸⁶ Z roku 1708 pocházel malý oltář Panny Marie, pořízený rolníkem Johannem Bircknerem z Truzenic,⁸⁷ a z roku 1710 kámen k hlavnímu oltáři.⁸⁸

V letech 1714 a 1715 krytina na kostel a předsíň vyšla na 5 zl. 46 kr. 3 d., nové kostelní okno na 3 zl. 30 kr. Především se ale uskutečnila výstavba fary (465 zl. 28 kr.), pořízení 7550 ks zdících a klenebních cihel z Klášterce k tomuto účelu vyšlo na 50 zl. 20 kr. Zedník Johann Siegel z Radonic nad Ohří obdržel 2 zl. 10 kr., další zedníci (Andreas Fischer, Johann Christof Enders, Johann Christof Kosch) pak 7 zl. 5 kr. 3 d. V letech 1716–1717 obdržel za nespécifikovanou práci na stavbě fary zedník (24 zl. 30 kr.), chomutovský zlatník opravil monstranci (8 zl.).

V letech 1722–1723 se uskutečnily opravy v sakristii a zřízeny byly dva stupně k oltáři (34 kr.), proběhla oprava na varhanách (7 zl. 42 kr.) a zednické opravy vstupu na hřbitov. V roce 1724 byla sklenářem opravena okna, dále pak monstrance, pořízeno bylo vápno a cihly na kostelní štít a faru (20 zl.).⁸⁹

⁸² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁸³ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 926. Srov. též SOA Litoměřice, Sběrka matrik Severočeského kraje, sign. 113/1, zadní přideščí.

⁸⁴ Pravděpodobně byl jejich autorem postoloprtský Sailer. Tomáš HORÁK, *Varhany a varhanáři Lounska, Žatecka a Podbořanska*, Ústí nad Labem 2003, s. 80.

⁸⁵ Reflektuje i farní kronika. Srov. SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 926. Srov. též Státní oblastní archiv v Litoměřicích, Sběrka matrik Severočeského kraje, sign. 113/1, zadní přideščí.

⁸⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁸⁷ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 1.

⁸⁸ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 895.

⁸⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

V roce 1724 uvádí kostelní inventář v kostele dva oltářní kameny, dva dřevěné špatné krucifixy, velký obraz Panny Marie na plátně, čtrnáct dalších různých obrazů na plátně, obrazy Beránka Božího a Panny Marie, jeden zlatý na obraz sv. Jana Nepomuckého, tři antependia malovaná na dřevě.⁹⁰

Roku 1725 tesař po čtyři dny pokryl střechu šindelem. V letech 1726–1727 placeno za 200 kop šindele 40 zl. a dalších 5 zl. za jejich dopravu, pořízeno 150 kop šindelových hřebíků (8 zl. 7 kr. 3 d.) a osm kop prkenných hřebíků (1 zl.). Truhlář ze Strupčic postavil skříň na mešní roucha.

V roce 1728 se uskutečnila zásadní přestavba kostela, spočívající mimo jiné ve výstavbě věže. Od sedláka z Líšan bylo nakoupeno 20 sáhů nalámaného zdícího kamene (11 zl.), a to na výstavbu věže. Kapitál na stavbu věže ve výši 100 zl. půjčil kostelu Ignaz Gaube, mlynář z Velemyšlevisi.

K výstavbě věže se z roku 1728 dochoval velmi podrobný účet. Uvádí se, že k opravám bylo přistoupeno, jelikož věž minického kostela, na níž byly zavěšeny zvony, se nacházela v tak špatném stavu, že nebylo již možné ji opravit a aby se předešlo velkému neštěstí v budoucnu. Kromě výstavby nového krovu a položení nové střešní krytiny se uskutečnily stavební úpravy věže (zvýšení zdiva, zřízení korunní římsy a proražení okna), též položení nové střešní krytiny na kostele, proražení okna do sakristie, omítnutí kostela, položení nové dlažby a výstavba nové kostelní krypty.

V účtu se uvádí, že původní záměr měl sestávat jen z výměny střešní krytiny, avšak zjistilo se, že celé krokve s trámy položenými ve zdi, zcela uhnily, takže bylo třeba zhotovit zcela nové krokve, přičemž bylo nutné zdi vesměs o něco zvýšit, trámy podezdít, a opatřit římsou, aby sníh a déšť nezpůsobil takové škody, jakými bylo stávající uhnití.⁹¹ Tesaři položili novou krytinu na kostele, zedníci zhotovili nové okno, což přispělo k lepšímu osvětlení chóru, stejně jako jedno nové v sakristii, které bylo již nezbytné, zedníci též provedli nezbytné opravy a zvně i zevnitř kostel omítli a vydláždili novými kamennými dlaždicemi.

Výdaje za stavební materiál byly následující:

Kámen a cihly (40 zl. 42 kr.): sedm sáhů lomového kamene do sedláka z Líšan (3 zl. 51 kr.), 1400 kusů zdících cihel z panství Červený Hrádek (9 zl. 20 kr.), 50 kusů dlaždic (21 kr.), 326 kusů kamenných dlaždic od kamenického mistra z Mostu na vydláždění kostela (27 zl. 10 kr.).

Vápno (12 zl. 2 kr.): dle výkazu z kláštereckého úřadu užito 66,75 strychů vápna, z nichž 50 strychů bylo darováno zdejším panstvím, 2 strychy užity u nové hrobky, kde také počítány, vydáno tedy bylo 9 zl. 50 kr. za 14,75 strychu; z Chomutova bylo dodáno 22 konví bílého vápna (2 zl. 12kr.).

Stavební dříví, prkna a šindel (24 zl. 27 kr. 4,5 d.): z Chomutova: 13 trámů (9 zl. 45 kr.), 2 zdící latě (1 zl. 30 kr.), jeden silný poval (*Trag Baum*; 1 zl. 45 kr.), 48 krokví (9 zl. 36 kr.), 2 kopy latí (3 zl. 48 kr.), 35 kusů špuntovnic (3 zl. 3 kr. 4,5 d.), 40 ks prken (2 zl. 20 kr.) a 16 kop šindele (2 zl. 40 kr.).

⁹⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, karton č. 2, inv. č. 12, kostelní inventář 1724.

⁹¹ V zápisu se sice hovoří o věži, nicméně v souladu s výsledky dendrochronologického průzkumu krovu nad lodí kostela, lze zřejmě tuto situaci vztáhnout na celý kostel.

Železo (3 zl. 33 kr.): kromě železa z Klášterce jeden vůz a pět tyčí hladkého železa (1 zl. 45 kr.), materiál z kláštereckého úřadu (1 zl. 48 kr.).

Dopravu obstarali převážně sedláci z Minic.

Výdaje za řemeslnické práce:

Tesaři (30 zl. 36 kr.): tesařský mistr Gehler z Ležek, který čtyřikrát dorazil do Minic kvůli vedení tesařských prací (2 zl. 24 kr.), tesařský tovaryš Franz Plamitz, který po 54 dnů mezi 24. květnem a 8. zářím pracoval (13 zl. 30 kr.), tesařský tovaryš Hans Ullrich pracoval na stavbě od 24. května do 10. července, tj. 34 dnů (7 zl. 56 kr.), Georg Fürst za 29 dnů práce (6 zl. 46 kr.).

Zedníci (76 zl. 45 kr. 5 d.): zednický mistr Löffler z Klášterce, který byl třikrát na stavbě (1 zl.), zednický tovaryš Josef Ender za 82 dnů práce (25 zl. 58 kr.), Anton Starckh za 56 1/6 dne (17 zl. 47 kr. 1 d.), Mathes Zoher za 58 2/3 dne (18 zl. 34 kr. 4 d.), učeň Franz Zuth za 67 1/6 dne (13 zl. 26 kr.).

Kameníci (47 kr. 3 d.): kamenický tovaryš z Mostu po 1 1/3 dne na materiálu k vydláždění kostela (40 kr.), jeho učni za 1/2 dne (7 kr. 3 d.).

Truhláři (23 zl.): truhlářský mistr Johann Staudich ze Strupčic zhotovil nový strop v kostele a natřel jej, a to za užití vlastních prken a barev a lepidla; kostel dodal pouze hřebíky (23 zl.).

Sklenáři (27 zl. 6 kr. 1,5 d.): klášterecký sklenář zhotovil sedm nových velkých okenních rámců (3 zl. 9 kr.), dva malé okenní rámy (12 kr.), 731 nových skel (21 zl. 19 kr. 1,5 d.), 69 starých skel (51 kr. 4,5 d.) a 377 svorek (1 zl. 34 kr. 1,5 d.).

Kováři (15 zl. 38 kr.): kovář Wenzel Kosch z Minic za nové zavěšení tří zvonů a další nezbytné práce, částečně z vlastního železa, částečně z materiálu dodaného kostelem (15 zl. 38 kr.).

Klempíři: žateckému klempíři za plechovou makovici a kříž (5 zl. 15 kr.).

Varhanář: varhanáři z Postoloprta za osazení a nové naladění varhan (4 zl.).⁹²

Přidavači (23 zl. 25 kr. 3 d.): za 259,5 dne 21 zl. 37 kr. 3 d.; Christoph Pösch a Wenzel Schuster starší (1 zl. 48 kr.).

Natěrači střechy (19 zl. 2 kr. 3 d.): 155 žejdlíků fermeže (14 zl. 12 kr. 3 d.), hrnec na barvu a olej (6 kr.), Franz Plamitz provedl nátěr (4 zl. 30 kr.), žebřík používaný při natírání (14 kr.).

Různé výdaje: na příkaz faráře bylo třem tesařům a dalším 21 lidem, kteří pomáhali s krovem, placeno pití (1 zl. 36 kr.), též na farářův příkaz placeno 8 lidem z Nehasic za dopravu kamene (16 kr.), 4 bílé pověsně z Chomutova (44 kr.), dva řemeny ke zvonům (48 kr.), 5 konví na vodu (15 kr.), 10 sáhů provazu pro zedníky (7 kr. 3 d.), za 10 sáhů zdi u hřbitova (2 zl. 10 kr.), lepení na předním štítu u kostela (1 zl. 12 kr.), 7,5 kopy celých prkenných hřebíků (1 zl.), za jednu kopy farářovi (10 kr.), 15 kop polovičních hřebíků (1 zl. 30 kr.), vyspravena rozbitá křtitelnice (13 kr.)

Náklady na stavbu nové krypty (13 zl. 34 kr. 3 d.): uprostřed kostela byla z farářova podnětu vystavěna nová krypta. Kamenický tovaryš z Mostu

⁹² Mimo to uvádějí kostelní účty ze stejného roku údaj, že postoloprtský varhanář naladil a opravil varhany za 11 zl. 45 kr.

z jednoho starého kamene, který byl již dříve v kostele (pravděpodobně náhrobník⁹³), vytesal strop či spíše poklop, z dalšího kamene pak dveřní ostění; pracoval po dobu 6 1/3 dne (3 zl. 10 kr.), jeho učedníkovi za 2 2/3 dne (40 kr.), dva sáhy zdícího kamene (1 zl. 6 kr.), dva strychy vápna (1 zl. 20 kr.), zednický tovaryš Joseph Ender (Enders?) za pět dnů práce (1 zl. 35 kr.), Anton Starckh 4 dny (1 zl. 16 kr.), Mathes Zoher 5 dnů (1 zl. 35 kr.); přidavačům za 34,5 dne za vyhloubení hrobky a pomoc zedníkům (2 zl. 52 kr. 3 d.).

Celkové stavební náklady dosáhly výše 339 zl. 57 kr. 2 d.

V roce 1729 bylo placeno tesaři Franzi Plamitzovi za snesení a opětovnou instalaci makovice na věž (8 kr.). Truhlář ze Strupčic po dokončení stavebních prací opět osadil dva malé oltáře a na oltář v chóru osadil ozdoby (1 zl.). Kameník z Mostu vykytoval tři rozbité kusy křtitelnice, snad poškozené při stavebních pracích. Dvacet sáhů kamene, nakoupených v předchozím roce a nepoužitých při výstavbě věže, bylo nakonec v roce 1730 užito při výstavbě nové školní budovy. Celkové náklady na její výstavbu dosáhly výše 216 zl. 26 kr. 2,5 d.

Roku 1733 byly pořízeny tři nové tabulky na oltář (1 zl.) a provedena oprava hřbitovní zdi. V roce 1734 zaznamenáváme peníze věnované na nový kalich.⁹⁴

Inventář v roce 1735 uvedl mimo jiné dva oltářní kameny, čtyři dřevěné a jeden cínový krucifix, dva obrazy Panny Marie po pravé straně malého oltáře, po levé pak obraz sv. Josefa, obraz sv. Martina nad sakristií, všechny vymalované na plátně. Opět se připomíná čtrnáct dalších obrazů, obraz Beránka Božího, obraz Panny Marie, půl zlatého na obraz sv. Jana Nepomuckého, tři na dřevě a jedno na plátně malované antependium, velký dřevěný krucifix.⁹⁵

Roku 1736 byly pořízeny latě snad na hřbitovní zeď, v roce 1737 pořízeno nové okno a hřebíky na kazatelnu, zřejmě na její opravu.⁹⁶ Z roku 1737 pocházel oltářní kámen k oltáři sv. Jana Nepomuckého.⁹⁷

Opět v letech 1738–1739 se uvádí stavební práce na věži, dokonce výslovně její nová výstavba. Bylo nakoupeno 400 cihel na novou kostelní věž (2 zl. 48 kr.), Wenzel Neybert z Kličina obdržel za různou zednickou práci 2 zl. 48 kr. Za novou zvonici dostal zapláceno tesař Johann Georg Zoth z Chomutova 60 zl., za dopravu dřeva na stavbu bylo placeno 1 zl. 51 kr., přidavačské práce v rozsahu 29 dnů byly hodnoceny na 2 zl. 25 kr. Byla nakoupena prkna, šindel, hřebíky, plechová makovice (13 zl. 57 kr.), zbudována předsíň před kostelními dveřmi (2 zl. 33 kr.). Snad byla pořízena nová křtitelnice či došlo pouze k opravě

⁹³ Doloženy pohřby z let 1710 a 1724, aniž by se z těchto let náhrobníky dochovaly. V. ZEMAN, *Matriky*, s. 69.

⁹⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁹⁵ SOKA Louny, FÚ Minice, karton č. 2, inv. č. 12, kostelní inventář 1735.

⁹⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁹⁷ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 895.

staré, neboť se připomíná její štafírování (1 zl.) a pořízení nové sochy sv. Jana Křtitele na poklop (34 kr.).⁹⁸

Farní kronika založená roku 1739 připomíná v úvodním zápisu, že stáří kostela dokládají umělecké památky v jeho interiéru, mimo jiné náhrobník Rudolfa ze Schönau z oku 1585. Hlavní oltář byl zřízen v roce 1696, menší oltář Panny Marie v roce 1708. Neznámého data pořízení byl pak vedlejší oltář sv. Jana Nepomuckého.⁹⁹ Inventář ze stejného roku uvádí již známé skutečnosti, oproti předchozím pak připomíná již tři oltářní kameny.¹⁰⁰ To odpovídá i informacím kroniky, dle níž pocházel hlavní oltář z roku 1696, vedlejší Panny Marie nechal v roce 1708 pořídit rolník z Truseníc, oltář Jana Nepomuckého pak nákladem obce neznámého roku.¹⁰¹

Roku 1740 se uvádí, že malíř ze Žatce vymaloval křtitelnici (1 zl.), truhlář zhotovil tabuli do sakristie (7 kr.) a schodišťový stupeň (3 kr.). V letech 1741–1742 se nakupovala prkna na nový podhled stropu kostela a kaplanova pokoje na faře, přičemž alespoň práci na kostele provedl Franz Weinert.¹⁰²

Dne 4. září 1745 byl kostel vykraden.¹⁰³

Roku 1749 došlo k pořízení varhan do kostela,¹⁰⁴ v roce 1751 kamenné mensy k oltáři Panny Marie.¹⁰⁵

Inventář z roku 1755 mimo již známý kostelní mobiliář uvádí kupříkladu na věži dva velké a jeden malý zvon, šest velkých svícňů na hlavním oltáři, kamennou křtitelnici s cínovou mísou, hlavní oltář s obrazem sv. Martina, po pravé straně vedlejší oltář s obrazem Panny Marie na plátně, po pravé straně oltář s dřevěnou sochou sv. Jana Nepomuckého, dřevěné sochy Panny Marie (nošena při procesích), velkou a menší sochu zmrtvýchvstalého Krista, sv. Jana Křtitele stojící na křtitelnici, sv. Josefa a Panny Marie k jesličkám. Na věži se nacházely velké hodiny. Z obrazů se jmenují plátna sv. Josefa (visel u levého oltáře, v roce 1769 nahrazen novým obrazem), sv. Martina (nad sakristií; rám byla řezbářská práce, zlacený), Panny Marie (u mariánského oltáře), Panny Marie na svaté hoře (u hlavního oltáře), dva obrazy na skle a tři antependia.¹⁰⁶

Mezi lety 1755 a 1764 byl pořízen inventář, z něhož uvádíme novou skříň na kůr se zámkem, úplně malé sochy sv. Josefa a Jana Nepomuckého, které byly postaveny na mariánský oltář. Z nových obrazů se uvádí sv. Otýlie na

⁹⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743.

⁹⁹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, s. 1.

¹⁰⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, karton č. 2, inv. č. 12, kostelní inventář 1739.

¹⁰¹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, s. 1.

¹⁰² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, nezpracované dodatky, kniha kostelních účtů Minice 1612–1743. Na nejstarší dochovanou knihu kostelních účtů navazují opisy výtahů z kostelních účtů opsané na stránky farní kroniky, a to z let 1743–1827. Zprvu však zaznamenávají jen příjmy kostela. SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 287–475.

¹⁰³ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 926.

¹⁰⁴ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 105.

¹⁰⁵ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 895.

¹⁰⁶ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 106–114; karton č. 2, inv. č. 12, kostelní inventář 1755.

plátně, bičování Krista na skle, sv. Peregrín na plátně, zobrazení Ježíše, Marie, Josefa, Jáchyma a Anny. Marie dobré rady.¹⁰⁷

V roce 1768 byla opravena střešní krytina na patronálních stavbách, mimo jiné i na kostele.¹⁰⁸ V roce 1769 zaznamenáváme vybílení kostela, štafírování oltáře a zřejmě další práce, blíže nespecifikované.¹⁰⁹ Do tohoto roku se datuje i pořízení nového oltářního obrazu.¹¹⁰

Georg Adalbert Wahner v popisu kostelů uvádí, že od roku 1771 byl kostel velmi „zkrášlen“ a opatřen pohodlnější kamennou stupňovitou cestou. Uvádí náhrobník z roku 1585 s textem: „ANNO CHRISTI 1585 DEN 30 MAIJS IST IN GOTT SELICHLICH ENTSCHLAFFEN ... ERNEST BERNARDVS .. AVF MÜNITZ .. DEM GOT GNAEDIGLICH SEIN WOLLE. AMEN.“ Na hřbitově se nacházel hrob faráře Karla Veitla a Johanna Haubnera. Pozornost věnoval Wahner také zvonům. Na velkém zvonu, práci 14. století, se nacházel nápis: „marcus – lucas – matheus – ioannes“. Jména byla oddělena kříži. Nejvýše ve věži byl zavěšen umíráček se dvěma řádky nápisu: „GOTTES . WORT . BLEIBT . EWIGLICH . 1.5.77. / WER . DAS . GLAVBT . DER . WIRD . SELICK. W. F.“¹¹¹

Roku 1771 byla pořízena nová zpovědnice a štafírování dva andělé.¹¹² V roce 1772 se opravovaly dveře ke kostnici, byl postaven kus hřbitovní zdi.¹¹³ V roce 1774 došlo k stavebním úpravám fary, zejména pak rekonstrukci čtyř pokojů.¹¹⁴ Roku 1775 byl kostel opět vykraden.¹¹⁵ V roce 1776 byl zhotoven nový tabernákl na hlavní oltář, roku 1779 postaveno schodiště od fary do kostela.¹¹⁶ V roce 1781 došlo k opravě kostelních lavic, u nichž byla zhotovena nová klekátko. Byla doplněna dlažba.¹¹⁷

V roce 1790 se uskutečnila oprava, vyčištění a přeladění varhan, k tomu byly pořízeny dva nové měchy (50 zl.). Mimo to proběhla oprava oltáře, kostelních lavic, kůru a empory (30 zl.).¹¹⁸ Kdysi černě štafírovaný obraz hlavního oltáře byl štafírován v roce 1790 zeleně.¹¹⁹ V roce 1792

¹⁰⁷ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 114–117.

¹⁰⁸ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 355.

¹⁰⁹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 358.

¹¹⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, karton č. 2, inv. č. 12, kostelní inventář 1755.

¹¹¹ Archiv Národního muzea, Sběrka rukopisů, sign. 338, Georg Adalbert WAHNER, *Sammlung alter und neuen Nachrichten betreffend die Kirchbezieher und derselben Gotteshäuser im Saatzter Kreise, Zweite Abtheilung von M bis Z*, nedat., s. 4–7.

¹¹² SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 364.

¹¹³ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 367.

¹¹⁴ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 373.

¹¹⁵ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 118.

¹¹⁶ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 936–937.

¹¹⁷ SOKA Louny, FÚ Minice, karton č. 2, inv. č. 7, účet 1781.

¹¹⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 26.

¹¹⁹ SOKA Louny, FÚ Minice, karton č. 2, inv. č. 12, kostelní inventář 1795.

zaznamenáváme pouze nákup dvou hřebů ke střednímu zvonu,¹²⁰ větší stavební akce se v roce 1793 zaměřily na hřbitov, stodolu a faru.¹²¹ Roku 1795 byl štafírován krucifix (1 zl. 30 kr.), v roce 1797 zhotoveno jedno zcela nové okno včetně rámu a proběhla oprava hřbitovní brány.¹²²

Roku 1803 došlo k novému položení střešní krytiny na kostele a faře. Na podzim 1806 za 35 zl. přeladil a vyčistil varhany Ferdinand Müller z Pomyšle.¹²³ V roce 1816 byla zhotovena nová lavice pro velemyšlevskou vrchnost. Roku 1817 byl kostel vybělen, pořízen obraz Neposkvrněného početí Panny Marie na pravý postranní oltář a zastřešena kostnice.¹²⁴ V roce 1820 varhanář Müller zcela renovoval kostelní varhany (120 zl.).¹²⁵

V roce 1824 vítr poškodil střechu na kostelní věži a ta byla opravena.¹²⁶ Dne 6. dubna 1825 došlo ke vloupání do kostela. V září téhož roku byl kostel opatřen dvojitou šindelovou střešou.¹²⁷ Na jaře 1827 byly nově štafírovány obrazy na dvou postranních oltářích a obraz sv. Martina na hlavním oltáři. V červenci došlo k renovaci hlavního oltáře na římský způsob na náklady mnohých dobrodinců.¹²⁸

Z roku 1827 pochází nejstarší dochovaný kostelní inventář, který objekt kostela podrobně popisuje a dopodrobna si též všímá mobiliáře. Farní kostel v Minicích byl velkého stáří, přičemž doba výstavby nebyla známá. Podle náhrobníku Rudolfa von Schönau po pravé straně hlavního oltáře se usuzovalo, že musel existovat již v roce 1585. Kostel stál orientován k východu na kopci, který ze severu zřejmě hrozil sesutím (*zu schwimmen drohet*). Postaven byl z kamene, střecha nově pokryta dvojitým šindelem, nahoře měl sedm velkých a dole se sakristií čtyři malá okna. Posledně uvedená byla opatřena železnými pruty (mřížemi?). Kostel měl dvoje vchodové dveře, další pak z vnějšku na kůr a jedny interiérové od hlavního oltáře do sakristie. Všechny dveře byly dřevěné, opatřeny zámkem a pásky. Vše se nacházelo v obstojném stavu. Pouze horní dřevěný strop a krokve byly velmi špatné. Zvonice stála mimo kostel nad sakristií, zbudována ze dřeva a kryta šindelem. Vpravo na hřbitově se v koutu nacházela kostnice krytá šindelem.

Inventář podrobně popsal i podobu oltářů. Hlavní oltář byl postaven v roce 1696 ze dřeva zprvu jako celý černý, v roce 1792 renovován zelenou barvou a lépe osazen v presbytáři s tabernáklem. Ale dřevo bylo už velmi staré a trouchnivé, ačkoli bíle natřený tabernákl se špatně zlacením listovým byl

¹²⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 29.

¹²¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 113.

¹²² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 115.

¹²³ SOkA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 940.

¹²⁴ SOkA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 945–947.

¹²⁵ SOkA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 949.

¹²⁶ SOkA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 817.

¹²⁷ SOkA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 818.

¹²⁸ SOkA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 821.

celkem dobrý. V roce 1827 byl tento oltář odstraněn, presbytář vybílen a opatřen freskovou výmalbou. Tabernákl byl samostatně usazen do středu, čerstvě mramorován, listoví pozlaceno, stejně jako čtyři malí dřevění andílci a dva velcí postranní andělé. Obraz sv. Martina na plátně byl přemalován a osazen na zadní stěně, nad ním pak osazen nově štafírovaný thunský erb. Stará dřevěná socha sv. Michala se u nového oltáře neuplatnila a byla uschována pro budoucí upotřebení. Napravo od hlavního oltáře stál vedlejší dřevěný oltář postavený v roce 1708 s obrazem Nanebevzetí Panny Marie. Byl k němu postaven dřevěný stupeň. Oltářní obraz byl překryt lepším obrazem Panny Marie s Ježíškem v černém rámu vymalovaný na plátně. Věnoval jej kostelu v roce 1817 rytíř von Dobroslav, tehdejší majitel statku Velemyšleves. Zcela nahoře se pak nacházel na dřevě malovaný obraz Nejsvětější Trojice. Na tomto oltáři byl umístěn zasklený obraz Panny Marie dobré rady na plátně, opatřený černým rámem a pozlaceným listovím, též nově štafírovaný v roce 1827 s červeným závojem. Nalevo byl pak druhý postranní dřevěný oltář s oltářním stupněm, rovněž starý, se dřevěnou bílou sochou sv. Jana Nepomuckého špatně zlacenou, zcela nahoře pak obraz sv. Karla Boromejského na dřevě. Na oltáři byl umístěn zasklený obraz Kristovy rodiny s černým rámem a zlaceným listovím, štafírovaný v roce 1827.

Z dalšího vybavení se připomínají dvě malá klekátka v sakristii, větší a menší nová lavice z tvrdého dřeva pořízená pro pana von Dobroslav v roce 1816, 26 kusů velkých lavic v kostele z měkkého dřeva, natřené červeně a zeleně, dalších šest na empoře, které byly zdobeny obrazy na dřevě; dvě nad tím za varhany; dřevěná zelená kazatelna (*Kanzell*) u oltáře; lavička u hlavního oltáře; nová v roce 1827 natřená zpovědnice se dvěma klekátky za hlavním oltářem, jedna starší v sakristii a jedna ještě starší v kostnici; dvě větší a jedna menší lavička; kazatelna z měkkého dřeva (*Predigtstuhl*) stojící u sloupu zeleně natřená; staré a špatné varhany o šesti rejstřících. Ve zvonici byly dva větší zvony a jeden malý umíráček.

Křtitelnice byla kamenná se dřevěným poklopem se sousoším sv. Jana Křtitele a Ježíše. Ve zdi nalevo od hlavního oltáře byl zásobník pro uchování svatého oleje se železnou mříží. Hrobka nebyla využívána. V sakristii se nacházela komoda se šuplíky a dřevěná skříň zřejmě vestavěná ve stěně. Inventář uvádí též obrazy v kostele: velký obraz na plátně s rámem zobrazující narozeného Spasitele z roku 1803, obraz Panny Marie v očekávání na plátně s rámem, obraz sv. Martina na plátně s rámem v sakristii, obraz Ecce homo zasklený v rámu, sv. Peregrín na plátně s rámem, Madona s Ježíškem, voskový Ježíšek zasklený v dřevěné krabici, napravo u vedlejšího oltáře obraz sv. Josefa s Ježíšem na plátně s rámem, nalevo od vedlejšího oltáře obraz sv. Otýlie na plátně s rámem, antependium na plátně u hlavního oltáře, u postranních oltářů byla antependia dřevěná, napravo se sv. Kateřinou a nalevo se sv. Janem Křtitelem a Ježíšem.¹²⁹

¹²⁹ Diecézní archiv (dále jen DA) Litoměřice, Archivy far I, Minice, kostelní inventář 1827.

V červnu 1830 vyčistil a opravil varhany varhanář Johann Guth z Čisté u Rakovníka (40 zl. CM).¹³⁰ Opět v roce 1833 došlo vyloupení kostela, a to skrze zamřížované okno zřejmě v sakristii.¹³¹

Dochované účetnictví vykazuje značné hiáty, proto jsou informace pro první polovinu 19. století spíše nahodilé. Situace se mění až s polovinou 19. století. Tak byl roku 1847 pořízen nový oltářní podstavec se dvěma stupni (4 zl. 30 kr. CM),¹³² v roce 1848 se uskutečnila oprava oken a kostelních lavic (2 zl. 10 kr.).¹³³ Do kostela byla darována socha Zmrtvýchvstání z Kadaně či nově štafírovaný krucifix.¹³⁴

Roku 1851 došlo opět na opravu oken (1 zl. 45 kr.).¹³⁵ V roce 1853 byly štafírovány oba postranní oltáře (Panny Marie Pomocné a sv. Jana Nepomuckého) včetně sochy Matky Boží. Pořízen byl nový oltářní stůl, dva nové oltářní stupně a kostel vybílén. V roce 1854 byla štafírována kazatelna (150 zl.) a křtitelnice (20 zl.).¹³⁶ V roce 1856 proběhla oprava dveří na kůr a jejich zámku,¹³⁷ v roce 1857 zednický mistr Josef Mayer provedl práce na stájích, faře a hřbitovní zdi v celkové výši 651 zl. 18,5 kr.¹³⁸ Roku 1859 došlo ke zpevnění zvonové stolice a malého zvonu čtyřmi železnými silnými pásky (4 zl. 50 kr. r. č.).¹³⁹

V roce 1864 provedl Josef Maier stavbu hřbitovní zdi a schodů u kostela (119 zl. 82 kr.),¹⁴⁰ roku 1865 Franz Mühlstein z Velemyšlevsi opravil varhany (8 zl. 34 kr.).¹⁴¹ Roku 1866 proběhla oprava stropu v sakristii (65 kr.), hřbitovní brány (54 kr.), realizován byl nátěr přední stěny oltářního stolu (1 zl. 20 kr.), pořízen uzávěr (*Verschlussapparat*) křtitelnice (56 kr.), oprava lavic či došlo k pozlacení kalicha (13 zl.). Zednický mistr Stopfkuchen pracoval na kostelní věži a pokryl ji šindelem (200 zl.).¹⁴²

Inventář z roku 1867 popisuje kostel i vybavení oltáři shodně jako starší inventáře. Za zmínku stojí popisy soch v kostele: socha Matky Boží v zasklené

¹³⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 823.

¹³¹ V noci 26. března. SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 827. DA Litoměřice, Archivy far I – Minice, kostelní inventář 1831 s přípisem z roku 1833.

¹³² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 37.

¹³³ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 38.

¹³⁴ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 832.

¹³⁵ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 39.

¹³⁶ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 836–837.

¹³⁷ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 44.

¹³⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 45. Mj. nově postaveny dva vstupy na hřbitov. V roce 1848 se uskutečnila oprava oken a kostelních lavic (2 zl. 10 kr.). SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 838.

¹³⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 47.

¹⁴⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 52.

¹⁴¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 53.

¹⁴² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 54.

krabičce uložená dříve v sakristii se nyní nacházela na pravém postranním oltáři; malá socha Matky Boží byla brávána k pohřbům; k obřadům byly užívány dva velké krucifixy; v kostele se pak nacházelo dalších pět malých krucifixů (na oltářích, v sakristii, v kostnici a k nemocným); kříž s cínovou postavou Krista byl bráván též k nemocným; nad kazatelnou uprostřed kostela se nacházel dřevěný krucifix se dvěma dřevěnými sochami Panny Marie a sv. Jana. Napravo v rohu areálu hřbitova stála kostnice krytá taškami.¹⁴³

Roku 1867 klášterecký truhlář Weber postavil nový svatý hrob, žatecký kovář Anton Grund opravil zvony (13 zl. 60 kr.).¹⁴⁴ V roce 1868 byla omítnuta a vybělena sakristie (2 zl. 47 kr.) a dodány čtyři postavy andělů ke hrobu a dvacet porcelánových lampiček na hlavní oltář.¹⁴⁵ V roce 1870 byl pořízen nový pult a stůl do kostela,¹⁴⁶ v roce 1871 se uskutečnila oprava hřbitovní zdi a štítové strany kostela (4 zl. 10 kr.), především však renovace fary (554 zl. 14 kr.).¹⁴⁷ Další výdaje související snad s výstavbou či přestavbou fary zaznamenáváme v roce 1872 (672 zl. 9 kr.).¹⁴⁸ V roce 1874 byl pořízen nový oltářní zvonek a obraz Panny Marie na oltář, došlo na opravu hřbitovní zdi.¹⁴⁹ Roku 1876 byly sice opraveny varhany (5 zl.),¹⁵⁰ avšak již v roce 1880 Ferdinand Langenauer z Nehasic obdržel 341 zl. za přestavbu a stavbu nových varhan.¹⁵¹ V roce 1881 byly realizovány nové ozdoby u postranních oltářů (7 zl.).¹⁵² Roku 1882 došlo na opravu vnějších a z části vnitřních omítek a vybělení kostela i opravu hřbitovní zdi (50 zl. 46 kr.). Instalován byl hromosvod na kostele a věži (17 zl.).¹⁵³

V roce 1885 byly zhotoveny nové kanonické tabulky (4 zl. 55 kr.) a nová skříň k uložení mešních rouch (7 zl. 40 kr.).¹⁵⁴ Roku 1886 kostel pořídil sochu Panny Marie (5 zl. 50 kr.), provedena byla oprava zdi u horních kostelních schodů (3 zl. 50 kr.). Uskutečnila se vnitřní a vnější oprava kostela, a sice štafírování a pozlacení hlavního oltáře (75 zl.), voskovaná plátna na oltářích (2 zl.), hedvábný satén a krajky pro tabernákl (1 zl. 50 kr.), sud cementu (4 zl.), zlaté lišty na hlavní oltář (2 zl.), vápno a barva (8 zl. 25 kr.), zednická a tesařská práce (32 zl. 11 kr.), šindel a stavební dříví (2 zl. 60 kr.), truhlářská a kovářská

¹⁴³ DA Litoměřice, Archivy far I – Minice, kostelní inventář 1867.

¹⁴⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 55.

¹⁴⁵ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 56.

¹⁴⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 58.

¹⁴⁷ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 59.

¹⁴⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 60.

¹⁴⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 62.

¹⁵⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 64.

¹⁵¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 68.

¹⁵² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 69.

¹⁵³ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 70.

¹⁵⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 73.

práce (6 zl. 90 kr.), dva okapy ze zinkového plechu (12 zl.). Celkově tyto výdaje přišly kostelní pokladnu na 146 zl. 36 kr.¹⁵⁵

Když roku 1887 nastoupil do Minic nový farář Josef Löbel, našel kostel i faru v neuspokojivém stavu. Kostelní střechou do kostela zatékalo, dlažba byla rozlámaná, kostelní lavice trouchnivé a rozbité a „vratké jako váhy“ (*wackelig wie eine Wiege*), okny foukalo, nadto zasklení okenních výplní bylo realizováno jednou šestibokými, podruhé čtvercovými, jindy za obdélnými skleněnými tabulkami v olovu. Též dveře byly chatrné, pod emporami chyběla okna, takže v lodi panovala temnota. Mezi lety 1887 a 1913 ale patronátní úřad nechal opravit kostelní i věžní střechu, okna i dveře, vnitřní a vnější omítky, kostelní strop, podlahu na emporách, vybělení kostela. Prostřednictvím sbírek byly získány finance na kostelní lavice, nátěr či podlahu. Zcela na vlastní náklady pak farář nechal probourat dvě okna pod emporami, zamřížovat je a zasklít. Stejně tak bylo zřízeno nové okno v sakristii. Oltářní stůl byl vyzděn (cementován) a deštěn dřevem, oltářní stupně vylepšeny.¹⁵⁶

Kostelní účetnictví eviduje za tyto a další práce následující výdaje. Roku 1888 byly pořízeny nové vnější kostelní dveře (5 zl. 50 kr.) a dvě nové hřbitovní brány (9 zl. 38 kr.), došlo k upevnění zvonů.¹⁵⁷ Do márnice bylo v roce 1889 zhotoveno nové střešní okno (1 zl. 53 kr.).¹⁵⁸ V roce 1891 dostali bratři Butterovi z Chomutova za opravu kostela vyplaceno 2 zl. 80 kr.¹⁵⁹ V roce 1892 opravil August Trnka ze Žatce hromosvod (72 zl. 86 kr.).¹⁶⁰ Bratři Butterovi opět roku 1893 obdrželi 7 zl. 80 kr. za propachtování stavebních prací na kostele.¹⁶¹

Roku 1903 byla opravena hřbitovní brána,¹⁶² v roce 1907 provedl Josef Martin opravy kostela a hřbitova (70 K 60 h).¹⁶³ Roku 1908 se uskutečnila oprava taškové střechy na hřbitovní kapli (2 K 20 h), Josef Bräunel ze Žatce provedl klempířské práce na kostele (19 K 90 h), August Janka ze Žatce opravil hromosvod (25 K), Emilio Dvořák ze Žatce dodal cementové stupně (29 K 26 h).¹⁶⁴ V roce 1909 provedl Josef Martin z Minic opravy kostela a fary v celkové hodnotě 150 K.¹⁶⁵

¹⁵⁵ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 74.

¹⁵⁶ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 501–502.

¹⁵⁷ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 76.

¹⁵⁸ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 77.

¹⁵⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 79.

¹⁶⁰ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 80.

¹⁶¹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 81.

¹⁶² SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 91.

¹⁶³ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 95.

¹⁶⁴ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 96.

¹⁶⁵ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 97.

V roce 1916 dostal truhlář zapláceno 120 K za skříň na paramenta.¹⁶⁶ Dne 12. února 1917 byly z věže farního kostela odevzdány dva zvony na válečné účely.¹⁶⁷ Z roku 1917 pochází plán kostela „s vyznačením přístavby malého prostoru vedle sakristie – žádné vysvětlující spisy neexistují.“¹⁶⁸ Dle kostelních účtů z roku 1918 provedl stavitel Josef Peter z Kadaně opravy kostela i vyhotovení jeho nákresu (188 zl.).¹⁶⁹ Snad tedy k tomu se vztahuje dochovaný plán kostela datovaný rokem 1917.

V roce 1920 byl renovován velký procesní kříž, do kostela pořízena socha Zmrtvýchvstalého (90 Kč) a dva malé křížky (50 Kč). U příležitosti vizitace byl tabernákl čalouněn hedvábím (500 Kč) a kostel nově vymalován (1000 Kč). Na pořízení nových varhan obstaral farář 1600 Kč a na nové zvony 400 Kč, nicméně sbírka na zvony pokračovala. Konečně 25. května 1923 byly u firmy Herold v Chomutově objednány dva chybějící zvony.¹⁷⁰ Zvon s tónem „f“ s průměrem 570 mm vážil 104 kg (s příslušenstvím 149 kg) a nesl nápis: „*Gewidmet von den edlen Spendern und Gönnern der Pfarrgemeinde Münitz zu Ehren der seligsten Jungfrau Maria. – 1923*“. Pořizovací cena činila 3640 Kč. Druhý zvon s tónem „a“ měl průměr 430 mm a hmotnost 55 kg (s montáží 77 kg). Nápis zněl: „*Gewidmet von der Pfarrgemeinde Münitz ihren im Weltkriege Gefallenen und Gestorbenen zu Ehren des hl. Josef – 1923*“. Cena činila 1925 Kč. Ve zvonici se pak ještě nacházel zvon z roku 1555 o tónu „d“.¹⁷¹

V roce 1925 došlo k výzdobě interiéru. Hlavní oltář sestávající pouze z tabernáku byl doplněn o tři dřevěné sochy, a sice sv. Martina (výška 130 cm), Srdce Ježíšovo a Srdce Mariino (obě 110 cm). Za 3920 Kč, spořených po 7,5 roku, je zhotovil sochař Franz Rabiser z moravského Fulneku. Roku 1926 došlo k celkové opravě střešní krytiny, jelikož střecha kostela byla prý doslova poseta dírami.¹⁷²

V noci z 23. na 24. prosince 1929 došlo k vloupání do kostela postranními dveřmi u hlavního oltáře. Vypáčen byl tabernákl u hlavního i vedlejšího oltáře, vytažena všechna šuplata v sakristii. Po vloupání byl kostel znovu vysvěcen. V prosinci došlo k elektrifikaci kostela (2700 Kč).¹⁷³

V roce 1930 byla položena nová šindelová krytina na polovině kostelní střechy ke hřbitovu, další části byly vyspraveny. V září bratři Hennlichové z Chomutova nově natřeli a pozlatili hlavní oltář silně poškozený při vloupání. V březnu 1931 prošly varhany opravou Wenzela Weisse z Zbuzan u Prahy.

¹⁶⁶ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 102.

¹⁶⁷ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 608, 616.

¹⁶⁸ O. NOVOSADOVÁ, *Minice*, s. 4.

¹⁶⁹ SOA Litoměřice, pobočka Děčín, Vs Pětipsy, karton č. 8, inv. č. 104.

¹⁷⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 612–613.

¹⁷¹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 616.

¹⁷² SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 618–619.

¹⁷³ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 622–623.

Napraveno tak bylo poškození způsobené válečnou rekvizicí píšťal (5160 Kč).¹⁷⁴ V květnu pak došlo na opravu dřevěné ochranné stěny na epištolní straně kostelní lodi, která byla již ztrouchnivělá (590 Kč).¹⁷⁵

Mezi letnicemi a polovinou června 1932 prošel kostel renovací. Všechna poškozená místa na vnějšku kostela a na hřbitovní zdi byla zbavena špatné omítky, nově nahozena a nabarvena. Pilíře hlavní brány byly nově vyzděny, omítnuta byla i schodišťová zeď. V interiéru byl kostel vymalován. Při práci byly kolem hlavního oltáře objeveny fresky, avšak natolik poškozené, že musely být znovu zamalovány. Presbytář byl poté vymalován v gotickém stylu, kostelní loď nabarvena, strop pak vymalován opět v gotickém stylu. Po ukončení těchto prací došlo ke štafírování obou postranních oltářů, kazatelny, varhanní skříně a empory. Náklady na všechny tyto práce dosáhly výše 15 000 Kč, z nichž dva tisíce hradili dobrodinci. Na podzim byl renovován a štafírován (bratr Paschalis) tabernákl na vedlejší oltáři (300 Kč). Pořízen byl nový lustr. Vedlejší mariánský oltář byl též renovován a opatřen novým obrazem od Albina Wagnera z Hory Sv. Kateřiny.¹⁷⁶

V noci z 28. na 29. února 1936 došlo k násilnému vniknutí a vykradení kostela skrze okénko v sakristii. Následně byly provedeny opravy v sakristii a schodiště ve zvonici.¹⁷⁷

Zprávy z období druhé světové války dochovány nejsou, kostel nepochybně postihly válečné rekvizice zvonů.

Kostel po roce 1945

Už v roce 1947 se uváděl dezolátní stav farní budovy, shnilá dřevěná stodola při ní měla být stržena a materiál prodán jako palivové dříví. Administrátor fary nabízel možnost využít výtěžku z prodeje (cca 2000 Kčs) na opravu střechy kostela, která se jevila nezbytnou. Jelikož byl šindel nedostupným, nabízel variantu pokrytí střechy eternitem.¹⁷⁸

V červnu 1953 se do kostela vloupali neznámí pachatelé špatnými dveřmi kůru, mimo jiné odnesli na kůr sochu Panny Marie z epištolní strany hlavního oltáře, z postranního oltáře sv. Jana byla odcizena mariánská soška, z varhan bylo odcizeno šest píšťal, ty sice vráceny, avšak na špatná místa. Krátce na to se uskutečnila další dvě vloupání, při posledním na kůru založili pachatelé ohýnek z varhanního archivu. Farní budova, která se již před válkou nacházela v bídném stavu,¹⁷⁹ byla po roce 1945 neudržována, lidé si sem

¹⁷⁴ Tj. osazení nynějšího zinkového prospektu. T. HORÁK, *Varhany*, s. 80.

¹⁷⁵ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 623.

¹⁷⁶ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 625–626.

¹⁷⁷ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 629.

¹⁷⁸ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 3. 12. 1947.

¹⁷⁹ To dokládají i dobové zprávy. SOKA Louny, Archiv obce Minice, karton č. 1, inv. č. 9, spisy k opravě farní budovy 1934.

docházeli pro dřevo ze střechy, která se nakonec zřítíla. Na podzim 1953 pak část střechy a patra fary byly strženy.¹⁸⁰

Na jaře 1955 bylo farnímu úřadu ze strany KNV oznámeno, že Charita, chrámová služba v Praze, provede v Minicích opravu kostela nákladem 10 000 Kčs. Rozpočet na celou opravu činil 85 000 Kčs. Administrátor zaznamenal, že *„šindelová [střecha] je úplně shnilá, jsou v ní velké díry, kterými do kostela prší, kazí se tím vnitřní zařízení. Kostel sám je velmi vlhký, omítka zvenčí opadána, totéž hrozí pro vlhko na mnohých místech i uvnitř.“*¹⁸¹ Nakoupeno bylo 8 tisíc kusů impregnovaného šindele ze Srní, avšak Chrámová služba nestihla opravu provést, takže k jejímu dokončení došlo až v roce 1956. Nový šindel byl položen na střechu kostela i věže. Byla zhotovena nová makovice, doplněná pamětními záznamy, a natřeny kříže na střeše a na věži. Práce ve výši 30 tisíc korun hradil KNV Ústí nad Labem, od věřících bylo nařízeno vybrat 500 Kčs, konečný výtěžek sbírky činil 922,50 Kčs.¹⁸²

Navzdory opravě kostelní střechy poškodilo dřívější zatékání do objektu elektrické rozvody v kostele a došlo k odpojení kostela od zdroje elektrického proudu. Administrátor proto žádal v červenci 1959 biskupskou konzistoř o povolení sbírky na opravu vedení.¹⁸³

Jak již bylo uvedeno, budova fary byla z důvodu dezolátního stavu v padesátých letech pobořena, respektive sneseno první patro. Očištěné cihly odcizil – dle administrátorovy výpovědi – vedoucí hospodářství ČSSS v Minicích Oldřich Potůček, který na jaře 1959 začal rozebírat i přízemí objektu, stejně jako zeď u farní zahrady, kterou v délce 5 až 6 metrů pobořil. Zděné konstrukce rozebíral za účelem získání stavebního materiálu (cihly, kámen).¹⁸⁴ Dle Okresního národního výboru v Žatci ale Potůček jednal s příslušnými povoleními, nadto materiál z bouračky použil pro zvelebení obce. Konal tak z příkazu MNV a ve prospěch obce a farmy.¹⁸⁵

Ve druhé polovině 60. let byly shledány určité závady na budově minického kostela, potřebnou se jevila zejména oprava střechy.¹⁸⁶

Na začátku 80. let nabyla na aktuálnosti plánovaná demolice kostela. Předpokládalo se, že mezi lety 1996 a 1998 dojde k likvidaci obce, a tedy i kostela. Uskutečnily se proto určité záchranné akce. V průběhu restaurátorského průzkumu došlo k objevu středověkých nástěnných maleb z poloviny 14. století a výzdoby kruchty ze 17. století. Navrhovalo se okrytí maleb, jejich dokumentace a následně Krajské středisko památkové péče mělo

¹⁸⁰ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 645–646.

¹⁸¹ SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 647.

¹⁸² SOKA Louny, FÚ Minice, inv. č. 1, novodobá paginace, s. 646–647.

¹⁸³ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 22. 7. 1959.

¹⁸⁴ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 12. 5. 1959.

¹⁸⁵ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 2. 10. 1959.

¹⁸⁶ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, opis dopisu z 13. 3. 1967.

usilovat o ovlivnění Severočeských uhelných dolů a změnit reliéf plánované Velemyševské výsypky¹⁸⁷ tak, aby byl kostel likvidace ušetřen.¹⁸⁸

Děkanský úřad v Postoloprtech v roce 1980 žádal o povolení k převozu movitých památek z minického kostela, a to právě kvůli plánované demolici objektu. Návrh zněl alespoň cennější movité památky převést z kostela na děkanský úřad, aby se zabránilo jejich krádeži.¹⁸⁹ Památkově hodnotným mobiliářem byly určeny následující předměty: v sakristii dva cínové svícny (poč. 19. st.) a jeden cínový krucifix (19. st.), v presbytáři polychromovaný dřevěný krucifix, sanktuář s diagonální kovanou mřížkou; na hlavním oltáři dvě plastiky světloňošů (polychromované, dřevěné, barokní), v oltářní nice dřevěný polychromovaný krucifix (19. st.), přičemž stejný krucifix byl umístěn na bočním oltáři. Dále se připomíná náhrobník Rudolfa z Šanova z roku 1585, sedile s kamenným profilovaným ostěním, žebrová křížová klenba v presbytáři, dva klenáky s erbovními štítky se znaky kola a konzola v podobě maskaronu. V zasklené skříňce byla plastika madony (2. pol. 18. st.), kamenná křtitelnice s cínovou mísou, s dřevěným víkem datovaná do počátku 19. st., na kůru dva hodnotné obrazy z 18. století (sv. Josef a narození Páně) a dvě sošky puttů. V lodi se nacházel náhrobník Jana Adama z Velemyševsi (1560), na triumfálním oblouku Kalvárie z roku 1580, na hlavním oltáři dřevěné a zlacené svícny.¹⁹⁰

Do období dokumentace minického kostela pro jeho ohrožení demolicí v důsledku důlní činnosti spadá též vyhotovení rešerše k dějinám kostela, kterou pro Státní ústav pro rekonstrukci památkových měst a objektů v Praze vypracovala v červnu 1981 Olga Novosadová.¹⁹¹

V březnu 1981 bylo kvůli plánované demolici domluveno provést v průběhu roku průzkum nástěnných maleb v kostele, farní úřad měl zajistit přesun mobiliáře, aby v průběhu výzkumu nedošlo k jeho odcizení. S průzkumem fresek měl být proveden i průzkum maleb dřevěného obložení kruchty.¹⁹² Dle výsledků průzkumu se jednalo o objekt z hlediska uměleckohistorického mimořádně závažný a výmalba měla být zachráněna, což se týkalo nejen nástěnných maleb, ale též mobiliáře a zejména kruchty s malovanými výplněmi s ornamentální výzdobou.¹⁹³

Ještě před zahájením odryvání fresek byl mobiliář částečně odvezen do depozitáře v Postoloprtech. Další odvoz se uskutečnil v souvislosti s prováděným průzkumem, a to opět do Postoloprte či do kostela ve Velemyševsi. V létě 1983 bylo konstatováno, že více než rok se

¹⁸⁷ Jednalo se o údolí Chomutovky, které mělo být zavezeno. NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, hospodářská smlouva č. 542/81 z 9. 9. 1981.

¹⁸⁸ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, nedatovaný zápis asi 1981.

¹⁸⁹ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 2. 5. 1980.

¹⁹⁰ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, nedatovaný soupis, asi 1981.

¹⁹¹ Olga NOVOSADOVÁ, *Minice, okres Louny. Kostel sv. Martina. Dějiny objektu*, nepublikovaný rukopis, Praha 1981.

¹⁹² NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, zápis z 16. 3. 1981. Uložen též v DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN).

¹⁹³ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, zpráva z 12. 10. 1981.

v restaurátorských pracích nepokračuje, avšak interiér kostela nebyl pro znečištění uzpůsoben ke konání bohoslužeb, nadto byly zaznamenány snahy o násilné vniknutí do kostela, kdy došlo k poškození zdí či lustru. Byla tedy zasklena a zabezpečena okna a další inventář převezen do Postoloprta či Velemyšlevska.¹⁹⁴ Současně byla projednávána možnost přesunu varhan. Farní úřad v Rožné pod Pernštejnem totiž poptával nějaké starší varhany a nyní se naskytla možnost z Minic, kde se počítalo s demolicí kostela kvůli důlní činnosti.¹⁹⁵

Situace byla zjevně nejistá. Začátkem roku 1984 se děkanský úřad dotazoval, jaké jsou plány s kostelem, který byl filmován, fotografován, a kde byly částečně odkrývány fresky, a to vše s ohledem na zamýšlenou demolici. Od roku 1981 se totiž nekonal žádný další průzkum nástěnných maleb, kostel se po odstranění mobiliáře nacházel mimo provoz, přičemž se opět připomíná několik pokusů o jeho vykradení. Pokud by měl být kostel demolován, usilovala duchovní správa o včasný odvoz mobiliáře, měl-li být na základě zásahu orgánů památkové péče zachován, jevílo se nezbytným jeho lepší zabezpečení.¹⁹⁶

Počátkem roku 1984 se církevní úřady dozvěděly důležitou skutečnost, že Velemyšlevská výsypka nebude realizována¹⁹⁷ a zůstanou tak zachovány kostely a kaple v této oblasti. Bylo tedy třeba zabezpečit kostel, v němž nadto byly objeveny fresky s českými světcí sv. Václava, Vojtěcha a Ludmily z 15. století, a který měl opět sloužit bohoslužebnému provozu. Tomu mělo odpovídat i vybavení interiéru památkami odtud dříve odvezenými. Bylo proto navrhováno opatřit okna a popřípadě i dveře mřížemi.¹⁹⁸

Restaurátorský průzkum v kostele odhalil cenné nástěnné malby. Nejbohatším a nejstarším nálezem byly pozdně gotické figurální malby v presbytáři, a to v souvislé ploše výmalby pokrývající celé svislé stěny presbytáře, byť průzkum odkryl jen část z nich. Malby byly identifikovány jako slohově příbuzné malbám v kostele v Kopistech (okr. Most), zachráněné a instalované v Národní galerii v Praze. Z maleb v Minicích se pak ještě zachovalo malované ostění hrotitého okna v závěru kostela, na ostění dveří do sakristie, gotická polychromie byla nalezena i na klenebních žebrech. Na poprsní kůru bylo objeveno třináct výplní zdobených květinovými a dvěma figurálními motivy nesporné výtvarné a památkové hodnoty původem z 18. století. Začátkem roku 1984 se tak doporučovalo dokončit odkrytí pozdně gotické výmalby a tu retušovat a fixovat, dokončit odhalení výmaleb na kruchtě a ty též retušovat a fixovat, nakonec pak všechny negativní sondy v kostele retušovat a fixovat.¹⁹⁹

¹⁹⁴ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 20. 7. 1983.

¹⁹⁵ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 10. 8. 1983.

¹⁹⁶ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, dopis z 9. 1. 1984.

¹⁹⁷ Souviselo s neuskutečněnou realizací lomu Bylany. NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, dopis z 25. 7. 1984.

¹⁹⁸ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 3. 2. 1984.

¹⁹⁹ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, dopis z 13. 2. 1984.

Na rok 1985 tak byla plánována první etapa v obnově fresek, a sice jejich odkrytí na stěnách a klenbě presbytáře a na východní stěně lodi, jejich preventivní zajištění a fixáž.²⁰⁰ V souvislosti s těmito pracemi se reálně uvažovalo o odstranění dvou vedlejších oltářů, které byly již značně poškozeny a napadené červotočem. Nadto se kostel nenacházel v uspokojivém stavu, konstatovány byly trhliny nad průčelím a poškozená fasáda.²⁰¹

Rozsáhlejší opravy kostela umožnila až změna politického režimu v zemi po roce 1989. V roce 2011 žádal vlastník o vydání závazného stanoviska na restaurování (konzervaci) nástěnných maleb v interiéru presbytáře. V průběhu roku došlo k provedení této konzervace (restaurátor Petr Šafus, zhotovitel Jitka Musilová).²⁰²

Na konci roku 2014 byl konstatován havarijní stav střechy, značné poškození krovu, narušení interiéru i spodní partie vlhkostí a dožitý stav výplní. Předpokládaly se náklady ve výši 6 000 000 Kč na kompletní rekonstrukci kostela a doba obnovy byla stanovena na rozmezí srpen 2015 až 2025.²⁰³

Mělo tedy dojít k výměně poškozených prvků krovu či jejich částí, položení pálené taškové krytiny (bobrovek) nad lodí, presbytářem a sakristií, nad lodí pak měla být na každé střešní rovině instalována dvě volská okna, na všech hladinách nad presbytářem po jednom volském oku. Z cihel se plánovalo částečné vyzdění štítu stavby. Okenní výplně měly být posouzeny a dle potřeb repasovány, před okna osazeny mříže. Co se týkalo fasády, bylo plánováno nejprve odstranění všech cementových vysprávek, nesoudržné či vzduté omítky, následně pak k doplnění omítek, obnově hlavní římsy i šambrán kolem oken. Nátěr omítek pak měl být vápenný. Dřevomorkou napadené lavice měly být odstraněny, zkontrolována konstrukce kůru a konstrukce kruchty opatřena nátěrem. Obnova interiérových omítek nebyla součástí posuzované žádosti. Střešní krytinou na věži byl zvolen štípaný šindel.²⁰⁴

V roce 2018 tak mohlo být konstatováno, že od roku 2016 byla obnovena střecha, krov, okna a věž, přičemž v současné době se pracovalo na obnově fasády. Jelikož byl interiér kostela devastován, žádal vlastník o vydání závazného stanoviska k celkovému restaurování malířské výzdoby a omítek interiéru, dřevěného kazetového stropu a sochařské výzdoby.²⁰⁵ Kromě dříve prokázaných pozdně gotických maleb v presbytáři byly též zjištěny mladší výmalby, a sice heraldického a symbolického obsahu z období renesance a

²⁰⁰ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, hospodářská smlouva č. 243/0371/0/85 z 17. 4. 1985.

²⁰¹ DA Litoměřice, Biskupství litoměřické – spisovna 1945–1989, Minice (LN), dopis z 17. 5. 1985.

²⁰² NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, korespondence z roku 2011.

²⁰³ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, žádost o závazné stanovisko z 16. 12. 2014.

²⁰⁴ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, dopis z 19. 1. 2015 a závazné stanovisko z 5. 2. 2015.

²⁰⁵ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, žádost o závazné stanovisko z 14. 8. 2018.

baroka na východní straně lodi v sousedství vítězného oblouku. Jednalo se o dvě krajinná pozadí dnes již neexistujícího drobného sousoší Kalvárie se sluncem a měsícem v barokních štukových rámech při obvodu vítězného oblouku.²⁰⁶ Celkové restaurování malířské výzdoby a omítek interiéru, dřevěného kazetového stropu i sochařské výzdoby bylo uskutečněno v průběhu let 2019 a 2020.²⁰⁷

Archivní prameny

<i>fond</i>	<i>karton</i>	<i>inv. č./sign.</i>	<i>obsah</i>	<i>datace</i>
Archiv Národního muzea, Sbírka rukopisů				
-		338	<i>Sammlung alter und neuen Nachrichten betreffend die Kirchbezirke und derselben Gotteshäuser im Saazer Kreise, Zweite Abtheilung von M bis Z, nedat.</i>	b. d. [20.-30. léta 19. st.],
Státní oblastní archiv v Litoměřicích, pobočka Děčín, Velkostatek Pětipsy				
	7	22	Patronátní spisy	1840–1849
	7	23	Patronátní spisy	1851–1868
	8	24–34	Kostelní účty celého patronátu	1766–1823
	8	35–110	Kostelní účty Minice	1845–1924
	8	111–115	Patronát: rejstříky příjmů a výdajů	1790–1797
	11	454–458	Pozůstalostní spisy farářů	1754–1803
	-	182	Návrh oltáře pro Minice	b. d.
	-	-	Kniha kostelních účtů Minice	1612–1743
Státní okresní archiv Louny, Archiv obce Minice				
	1	9	Patronátní záležitosti	1913–1940
Státní okresní archiv Louny, Farní úřad Minice				
	1	1	Pamětní kniha	1739–1958
	2	7	Kostelní účty	1780–1797
	2	12	Kostelní inventáře	1724–1802
Státní okresní archiv Louny, Místní národní výbor Minice				
Státní okresní archiv Louny, Okresní národní výbor Louny I				
	444	378	Církevní záležitosti	(1843)1945–1948
	447	381	Opravy církevních budov	1949–1958
	448	382	Mj. potřeby na opravy církevních budov	1952–1957

²⁰⁶ Takto popis uvádí dr. Honys. NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, dopis z 29. 8. 2018.

²⁰⁷ NPÚ ÚOP Ústí nad Labem, odborná spisovna, Minice (LN), kostel sv. Martina, korespondence z let 2018–2020.

Literatura

- ANDĚL, Rudolf a kol., *Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*, díl 3: Severní Čechy, Praha 1984.
- HONYS, Vít – HRUBÝ, Petr, *Šlechtické sepulkrální památky Lounska*, Ústí nad Labem 2013.
- HORÁK, Tomáš, *Varhany a varhanáři Lounska, Žatecka a Podbořanska*, Ústí nad Labem 2003.
- MAŠEK, Petr, *Modrá krev. Minulost a přítomnost 445 šlechtických rodů v českých zemích*, Praha 2003.
- NOVOSADOVÁ, Olga, *Minice, okres Louny. Kostel sv. Martina. Dějiny objektu*, nepublikovaný rukopis, Praha 1981.
- SEDLÁČEK, August, *Hrady, tvrze a zámky Království českého*, 14. díl, Praha 1923.
- SEDLÁČEK, August, *Místopisný slovník historický Království českého*, Praha 1998.
- SCHALLER, Jaroslaus, *Topographie des Königreichs Böhmen*, Siebenter Theil: Saatzer Kreis, Prag 1787.
- SOMMER, Johann Gottfried, *Das Königreich Böhmen; statistisch-topographisch dargestellt*, Vierzehnter Band: Saatzer Kreis, Prag 1846.
- TUTTE, Karl, *Der politische Bezirk Saaz. Eine Heimatkunde*, Saaz 1904.
- ZEMAN, Václav, *Matriky jako pramen pro stavební historii*, in: *Dějiny staveb* 209, Plzeň 2019, s. 67–78.